

Załącznik
do Uchwały Nr XXIV/158/08
Rady Miejskiej w Krośniewicach
z dnia 29 maja 2008 r.

PLAN
ROZWOJU LOKALNEGO
GMINY KROŚNIEWICE
na lata 2007 - 2013

Krośniewice, maj – 2008 r.

SPIS TREŚCI:

1. WSTĘP	3
2. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	4
3. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO - GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM W DRAŻANIEM PLANU	5
3.1. PODSAWOWE DANE DOTYCZĄCE OBSZARU GMINY KROŚNIEWICE	5
3.1.1. POŁOŻENIE	5
3.1.2. POWIERZCHNIA	6
3.1.3. LUDNOŚĆ	7
3.1.4. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	9
3.1.5. RYS HISTORYCZNY	17
3.1.6. RYS KULTUROWY	21
3.2. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	28
3.2.1. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	28
3.2.2. WŁASNOŚĆ NIERUCHOMOŚCI	40
3.2.3. STAN OBIEKTÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	42
3.2.4. UWARUNKOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA	44
3.3. SFERA SPOŁECZNA	46
3.3.1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA GMINY KROŚNIEWICE	46
3.3.2. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	48
3.3.3. OŚWIATA I EDUKACJA	52
3.3.4. OPIEKA ZDROWOTNA	54
3.3.5. GRUPY SPOŁECZNE WYMAGAJĄCE WSPARCIA	57
3.3.6. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE W GMINIE KROŚNIEWICE	67
3.3.7. RYNEK PRACY	68
3.4. SFERA EKONOMICZNA	70
3.4.1. GOSPODARKA	70
3.4.1. TURYSTYKA	73
3.5. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW	75
4. CELE OGÓLNE I SZCZEGÓLNE ROZWOJU GMINY KROŚNIEWICE	80
5. ZADANIA ZMIERZAJĄCE DO REALIZACJI CELÓW	86
5.1. ZMIANY W STRUKTURZE GOSPODARCZEJ OBSZARU	86
5.2. ZMIANY W SPOSOBIE UŻYTKOWANIA TERENU	86
5.3. ROZWÓJ SYSTEMU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY	86
5.4. POPRAWA STANU ŚRODOWISKA	86
5.5. POPRAWA STANU ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	87
5.5. POPRAWA WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	87
6. REALIZACJA ZADAŃ	88
6.1. PLANOWANE ZADANIA INWESTYCYJNE W OKRESIE 2007 - 2013	89
7. POWIĄZANIE ZADAŃ REALIZOWANYCH W RAMACH PRLu Z INNYMI DZIAŁANAMI	93
8. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI EFEKTÓW REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	95
9. PLAN FINANSOWY NA LATA 2007 – 2013 I NA NASTĘPNE LATA	97
10. SYSTEM W DRAŻANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	102
11. SPOSBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ PLANU	103
11.1. SYSTEM MONITOROWANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	103
11.2. SPOSBY OCENY PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	104
11.3. SPOSBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY Z PARTNERAMI PRYWATNYMI I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	104
11.4. DZIAŁANIA INFORMACYJNE I PROMOCJA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	104
12. SPIS TABEL	106
13. SPIS RYSUNKÓW	107
14. ZAŁĄCZNIKI	108

1. WSTĘP

Plan Rozwoju Lokalnego to dokument o charakterze strategicznym, zaś obligatoryjność jego opracowania wynika z zapisów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007 – 2013 i potrzeb Sektorowych Programów Operacyjnych a także z zasady programowania realizowanej przez Unię Europejską i dotyczy przede wszystkim inwestycji, których wykonanie może być dofinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz innych środków zewnętrznych.

Aktualizacji Planu Rozwoju Lokalnego dokonano według zaproponowanych „Zasad przygotowania Planu Rozwoju Lokalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013” stanowiących Załącznik do Uchwały Nr 424/08 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 9 kwietnia 2008r.

2. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Planu Rozwoju Lokalnego jest kompleksowym dokumentem wspierającym zarządzanie jednostką samorządu terytorialnego. W związku z powyższym obszarem realizacji Planu Rozwoju Gminy Krośniewice jest cały obszar miejsko – wiejskiej Gminy Krośniewice. Dokument ten określa strategię gminy, wytycza cele ogólne oraz zawiera zadania do wykonania oraz sposób finansowania zadań na lata 2007 – 2013.

3. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO - GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM PLANEM ROZWOJU LOKALNEGO

3.1. PODSTAWOWE DANE DOTYCZĄCE DANEGO OBSZARU.

3.1.1. Położenie Gminy.

Gmina Krośniewice jest gminą wiejsko - miejską położoną na terenie województwa łódzkiego, w północno - zachodniej części powiatu kutnowskiego i graniczy:

- od zachodu z gminą Chodów (województwo wielkopolskie),
- od północy z gminami Dąbrowice i Nowe Ostrowy,
- od wschodu z gminą Kutno (w powiecie kutnowskim),
- a od południa z gminą Daszyna (w powiecie łęczyckim).

Rysunek 1. Położenie Gminy Krośniewice w województwie Łódzkim oraz w powiecie kutnowskim.

Stolica gminy - miasto Krośniewice położone jest 14 km na zachód od Kutna. Obecnie w mieście krzyżują się dwie najważniejsze drogi krajowe i międzynarodowe: *Łódź-Gdańsk (A - 1)* i *Warszawa-Poznań (A - 2)*. Miasto Krośniewice leży na styku historycznych regionów: Wielkopolski, Kujaw i Mazowsza. Od wieków przez Krośniewice, z uwagi na ich centralne położenie, prowadziły ważne szlaki komunikacyjne do znaczących ośrodków miejskich: Gostynina, Kłodawy, Kutna, Łęczycy, Łowicza i Torunia.

3.1.2. Powierzchnia Gminy.

Gmina i miasto Krośniewice zajmują łącznie 9 471 ha powierzchni, w tym miasto 296 ha. Na terenie gminy są 22 sołectwa, 27 wsie, zaś miasto Krośniewice podzielone jest administracyjnie na 6 osiedli.

Tabela 1. Wykaz jednostek pomocniczych Gminy Krośniewice:

a). Wykaz sołectw Gminy Krośniewice:

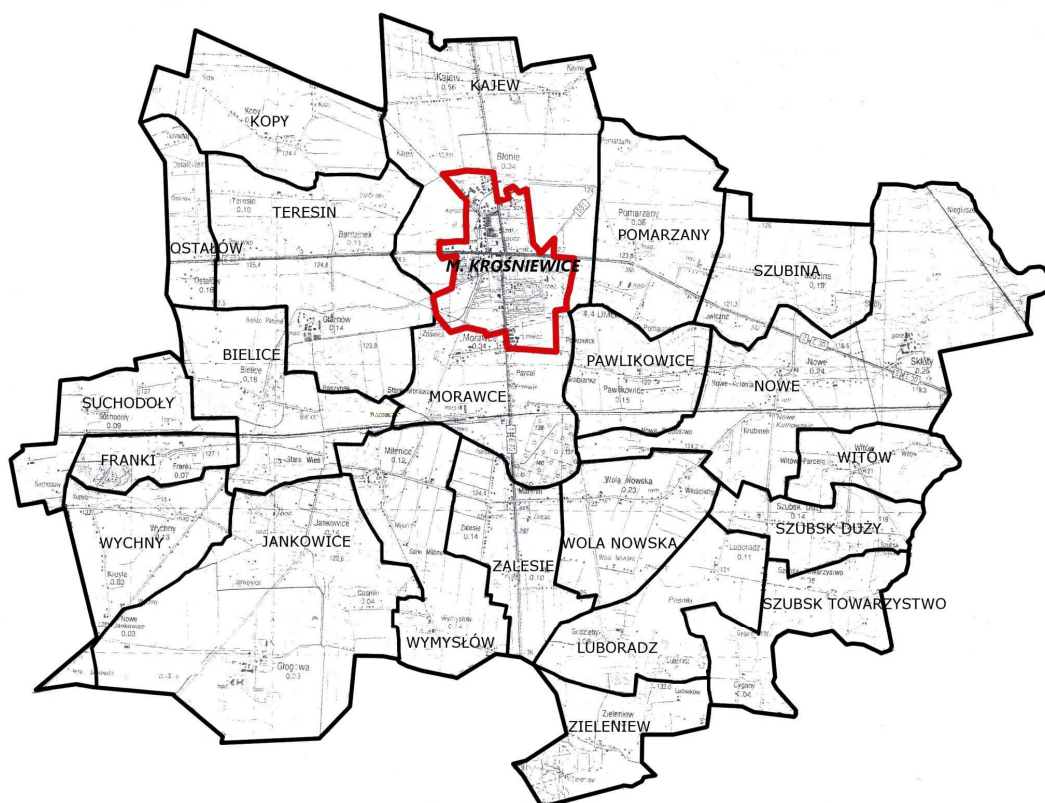
Lp.	Sołectwo
1.	Bielice
2.	Franki
3.	Jankowice
4.	Kajew
5.	Kopy
6.	Luboradz
7.	Morawce
8.	Nowe
9.	Ostałów
10.	Pawlikowice
11.	Pomarzany
12.	Suchodoły
13.	Szubina
14.	Szubsk Duży
15.	Szubsk Towarzystwo
16.	Teresin
17.	Witów
18.	Wola Nowska
19.	Wychny
20.	Wymysłów
21.	Zalesie
22.	Zieleniew

b). Wykaz Osiedli Miasta Krośniewice:

Lp.	Sołectwo
1.	Osiedle Nr 1
2.	Osiedle Nr 2
3.	Osiedle Nr 3 im. Gen. Władysława Andersa
4.	Osiedle Nr 4
5.	Osiedle Nr 5
6.	Osiedle Nr 6

Źródło: Statut Gminy Krośniewice

Rysunek 2. Granice sołectw w Gminie Krośniewice

3.1.3. Ludność.

Tabela 2. Przekrój statystyczny ludności Gminy Krośniewice (wg stanu na dzień 31.12.2007r.):

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚCI
Stan ludności ogółem, w tym:	9 159
mężczyźni	4 457
kobiety	4 702
Ludność w wieku przedprodukcyjnym ogółem, w tym:	1 856
mężczyźni	951
kobiety	905
Ludność w wieku produkcyjnym ogółem, w tym:	5 728
mężczyźni	2 993
kobiety	2 735
Ludność w wieku poprodukcyjnym ogółem, w tym:	1 575
mężczyźni	513
kobiety	1 062
Urodzenia żywe w 2007r.	84
Zgony w 2007r. ogółem, w tym:	123
mężczyźni	62
kobiety	61
Małżeństwa cywilne zawarte w 2007r.	54

Źródło: Urząd Miejski w Krośniewicach

Obecnie (stan na 31 marca 2008 r.) na terenie gminy Krośniewice mieszka 9134 mieszkańców, z czego 50,71% (tj. 4 632 mieszkańców) w mieście Krośniewice oraz 49,29% (tj. 4 502 mieszkanców) na terenach wiejskich gminy.

Średnia gęstość zaludnienia wynosi:

- w mieście Krośniewice - ok. 1565 mieszkańców/km²,
- na terenach wiejskich - ok. 49 mieszkańców/km²,
- na terenie całej gminy - ok. 496 mieszkańców/km².

Tabela 3. Liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach Gminy Krośniewice (stan na dzień 31.03.2008r.)

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców
1.	Bardzinek	67
2.	Bielice	107
3.	Błonie	24
4.	Cudniki	28
5.	Cygany	28
6.	Franki	57
7.	Głaznów	100
8.	Głogowa	311
9.	Godzięby	88
10.	Górki Miłońskie	5
11.	Iwiczna	22
12.	Jankowice	84
13.	Kajew	474
14.	Kopy	193
15.	Kopyta	24
16.	Krośniewice	4632
17.	Krzewie	48
18.	Luboradz	70
19.	Marynin	34
20.	Miłonice	78
21.	Miłosna	67
22.	Morawce	228
23.	Nowe	230
24.	Nowe Jankowice	16
25.	Ostałów	89
26.	Pawlikowice	146
27.	Pniewko	10
28.	Pomarzany	311
29.	Raszynek	34
30.	Rozpacz	8
31.	Skłóty	192
32.	Stara Wieś	52
33.	Stare Morawce	26
34.	Suchodoły	61
35.	Szubina	143
36.	Szubsk Duży	120
37.	Szubsk Towarzystwo	47
38.	Teresin	64
39.	Tumidaj	20
40.	Witów	159
41.	Wola Nowska	210
42.	Wychny	83
43.	Wymysłów	124
44.	Zalesie	106
45.	Zieleniew	90
46.	Zosinek	24

Źródło: Zestawienie informacyjne o osobach z Bazy LBD – Urząd Miejski w Krośniewicach

3.1.4. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE.

Ukształtowanie powierzchni i geologia terenu.

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski (wg Kondrackiego 2002) gmina i miasto Krośniewice położone są w prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego (31), w podprowincji Niziny Środkowopolskie (318), na pograniczu makroregionów:

- Nizina Środkowomazowiecka (318.7) - mezoregion Równina Kutnowska (318.71),
- Nizina Południow Wielkopolska (318.1/2) – mezoregion Wysoczyzna Kłodawska (318.15).

Gmina Krośniewice położona jest w obrębie antyklinorium środkowopolskiego. Antyklinorium budowane jest na powierzchni podczwartorzędowej z utworów miocenu i pliocenu. Budowę geologiczną stanowią utwory jurajskie – wapienie, margle, dolomity, łupki i piaskowce. Zalegające na osadach jurajskich utwory trzeciorzędowe wykształcone są w postaci piasków i pyłów z wkładkami węgla brunatnego. Utwory czwartorzędowe reprezentowane są przez osady plejstoceny i holoceny. Utwory plejstoceny są osadami pochodzenia lodowcowego i budują obszar wysoczyzny. Reprezentowane są głównie przez gliny zwałowe i piaski akumulacji lodowcowej z głazami na podłożu gliny zwałowej w stanie twaroplastycznym, półzwałowym i zwartym. Utwory holoceny to głównie osady rzeczne, a także jeziorno-bagienne charakterystyczne dla dolin Miłonki i Ochni oraz dolinek bocznych. Wykształcone są głównie w postaci piasków rzecznych lokalnie przykrytych piaskami humusowymi i namułami. Na utworach kredowych (głębokość występowania 50-100 m ppt) zalegają utwory plejstoceny i mioceny – od 16,5 do 61,8 m ppt.

Obszar gminy Krośniewice to płaska wysoczyzna dennomorenowa zlodowacenia środkowopolskiego, która na wschodzie przechodzi w szeroką dolinę Ochni stanowiącą oś hydrograficzną terenu. Na obszarze tym wyróżniono dwie jednostki morfologiczne:

- wysoczyznę plejstoceny, wyniesioną na wysokość od 115 do 135 m n.p.m.; przeważają spadki 2%; najwyższe punkty zlokalizowane są w południowej części gminy;
- taras zalewowy rzeki Miłonki – dno doliny wyniesione na wysokość 110 – 116 m n.p.m., szerokość od 0,5 do 1,5 km, spadki zboczy 2-5%; do doliny rzeki Miłonki dochodzą dolinki boczne o charakterze erozyjno-akumulacyjnym i nieckowatym kształcie.

Ogólnie obszar gminy jest płaski, a główne urozmaicenie stanowią słabo wykształcone doliny cieków. Bardziej wyraziste doliny mają tylko Miłonka i Ochnia. Na terenie gminy występują, poza formami naturalnymi, formy antropogeniczne: sztucznie uformowane skarpy, nasypy, wykopy komunikacyjne (drogowe i kolejowe) oraz wyrobiska związane z eksploatacją surowców mineralnych.

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla gminy i miasta Krośniewice

Klimat.

Na terenie gminy przenikają się cechy klimatu oceanicznego i kontynentalnego, co powoduje dużą zmienność pogody, głównie wiosną. Roczne opady kształtują się na poziomie ok. 530 mm i zalicza się je do najniższych w Polsce (gmina leży w strefie najsuchszego klimatu w Polsce). Średnia roczna temperatura powietrza wynosi $+7,5^{\circ}\text{C}$. Najchłodniejszym miesiącem jest luty ze średnią temperaturą -3°C , a najcieplejszym lipiec $+15^{\circ}\text{C}$.

Przeważają wiatry zachodnie umiarkowane lub łagodne. Najrzadziej wieją wiatry południowo-wschodnie. Najsilniejsze wiatry występują zimą i na przedwiośniu, najłabsze – w lipcu i sierpniu. Średnia prędkość wiatru wynosi 3,4 m/s. Bardzo dobre i dobre warunki klimatyczne występują na wysoczyźnie (nasłonecznienie, przewietrzanie). Natomiast zdecydowanie mniej korzystne warunki obserwuje się w dolinach rzek (większa wilgotność powietrza, mgły, przymrozki).

Gleby.

Większość terenu gminy zajmują gleby bielcowe, brunatne i czarne ziemie głównie w klasie III, rzadziej IV lub V. W południowej części gminy spotyka się gleby V i VI klasy bonitacyjnej. W dolinach rzek dominują kompleksy glebowe użytków zielonych.

W ogólnej powierzchni gminy użytki rolne (grunty orne, sady, łąki i pastwiska) stanowią 89%, lasy ok. 2,1% i grunty pozostałe 9,9%.

Odporność gleb na degradację jest duża. Ze względu na mały udział (<10%) klas gruntów V — VI stopień rolniczej degradacji środowiska jest mały. Udział gleb kwaśnych w przedziale 41-70%.

Obszar gminy zagrożony jest stepowaniem ze względu na nasiloną erozję wietrzną związaną z nadmiernym wylesieniem, wielkością opadów atmosferycznych (poniżej średniej krajowej), sposobem użytkowania terenu (intensywna gospodarka rolna).

Teren gminy jest w 99% zmeliorowany, systemy odwadniające i nawadniające przyspieszają obieg związków mineralnych w glebie i zlewni, ale niewłaściwe ich wykonanie i zła eksploatacja zmniejsza zasoby wodne.

Świat roślinny i zwierzęcy.

Według podziału Trampiera gmina Krośniewice zlokalizowana jest w IV Krainie Mazowiecko-Podlaskiej, Dzielnicy Równiny Warszawsko-Kutnowskiej (IV.3) i Mezonegionie Równiny Kutnowsko-Błońskiej. Kraina IV położona jest poza zasięgiem buka, świerka i jodły. Z kolei Dzielnica IV.3 charakteryzuje się najniższą lesistością w Krainie IV. Rolę gatunków głównych w drzewostanach odgrywiają sosna, dąb i olsza czarna. Roślinność naturalna jest odbiciem cech siedliska oraz klimatu i ma piętno kontynentalne: kontynentalny bór sosnowy, nadrzeczne łągi wierzbowo-topolowe, łągi jesionowo-olszowe, PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KROŚNIEWICE NA LATA 2007 - 2013

jesionowo-wiązowe, grądy w odmianie mazowieckiej i olsy.

Pod względem geobotanicznym według Szafera teren gminy Krośniewice leży w Krainie Mazowieckiej – poza zasięgiem buka, jaworu i jarząba brekinii. Szata roślinna na obszarze gminy jest uboga i wykazuje znaczny stopień przekształceń antropogenicznych. Przeważają pola uprawne, łąki i pastwiska. Rośliny uprawne reprezentowane są głównie przez zboża, uprawy pastewne, okopowe i warzywa.

Lasy zajmują jedynie ok. 2,2% powierzchni gminy. Lasy są bardzo rozproszone i występują na małych, izolowanych powierzchniach. Lasy państwowe należą do Nadleśnictwa Kutno i są zaliczane do lasów ochronnych o kategoriach ochronności: uszkodzone (obręby Szubina i Skłóty), podmiejskie (obręby Nowe i Morawce-Krzewie) i wodochronne (częściowo obręb Morawce-Krzewie).

Na terenie gminy występują zespoły zieleni urządzonej (formacje antropogeniczne): Parki podworskie (Skłóty, Głogowa, Cygany, Bielice, Jankowice, Suchodoły, Głaznów), Park miejski w Krośniewicach, cmentarze w Krośniewicach, Miłonicach i Nowem oraz ogrody działkowe w Krośniewicach i sady przydomowe. Występujące na terenie miasta i gminy parki są pozostałością parków dworskich, pochodzą z XIX wieku i stanowią sztuczne kombinacje drzew z udziałem krzewów i zielonych roślin ozdobnych. W większości mają zaniedbany drzewostan z dużą ilością samosiejek, reprezentowany głównie przez gatunki rodzime: dąb, akacja, klon, kasztanowiec, grab i wierzba.

Świat zwierzęcy wiąże się z funkcją terenu i reprezentowany jest głównie przez zające i drobne gryzonie, typowe dla terenów rolniczych. Szczegółowo, wśród ssaków można wymienić następujące gatunki: kret, ryjówki, nietoperze, dziki królik, zając, wiewiórka, nornica ruda, polniki, mysz domowa, szczer wędrowny, badylarka, mysz polna, lis, borsuk, kuna leśna i domowa, tchórz, dzik, sarna, jelen szlachetny. Wśród ptaków występują głównie gatunki pospolite (wróble, gołębie), a także kuropatwy, bociany, ptaki wodne i leśne.

Przyroda gminy Krośniewice jest silnie przekształcona antropogenicznie. Najsilniejszym wyrazem tych przekształceń jest skrajnie niska lesistość regionu, kształtująca się na poziomie 2,2%. Niezbędne jest opracowanie programu dolesiania, szczególnie na terenach słabych bonitacyjnie gleb.

Niski wskaźnik lesistości na tym terenie, jest jednym z głównych powodów poważnego zagrożenia środowiska naturalnego i efektów rolniczego gospodarowania. Zważywszy na niewielkie areale lasu w gminie szczególną troską należy objąć zadrzewienia, głównie długie ciągi zadrzewieniowe, one to bowiem decydują o zmniejszeniu się prędkości wysuszających wiatrów oraz wpływają na zwiększenie zdolności retencyjnej gleb. W poprawie stosunków wodnych oraz racjonalizacji użytkowania ziemi (w tym wycofanie upraw z gleb najsłabszych) istotną rolę może odegrać wzrost lesistości. Na terenie gminy, realizacja programu zalesień gruntów porolnych najniższych klas bonitacji, jest zadaniem szczególnie ważnym. po pierwsze z pozycji potrzeb środowiska naturalnego (aspekt ekologiczny), po drugie – z pozycji interesu właścicieli gruntów porolnych do zalesienia.

Zespół pałacowo – parkowy w Krośniewicach

Obszerny zespół pałacowo – parkowy składa się ze związanej osiowo z pałacem regularnej części ogrodu, malowniczej krajobrazowej części parkowej z układem wodnym oraz części gospodarczej.

Pałac usytuowany w północnej części parku datowany na 1870 rok, zbudowany został według projektu

Marconiego w stylu neorenesansu francuskiego z ryzalitami i gankiem wspartym na dwóch kolumnach.

Pozostałe budynki o zabytkowym charakterze na terenie zespołu to założenia utrzymane w stylu neorenesansu francuskiego: kordegarda pałacowa z brama i palmiarnia oraz dom ogrodnika ze szklarnią – obecnie w ruinie.

Na terenie parku znajduje się najstarszy w Polsce pomnik księcia Józefa Poniatowskiego, ufundowany w 1814 roku przez Rajmunda Rembielińskiego.

Na terenie założenia znajdują się dwa stawy. Oba są połączone ze sobą kanałem

Brak systematycznej pielęgnacji parku najdotkliwiej odbił się na roślinności. Obecnie założenie jest zaniedbane i w dużej mierze zdewastowane. W stosunkowo dobrym stanie zachowało się alejowe obsadzenie drogi parkowej biegnącej wzdłuż muru przy wschodniej granicy założenia. Dużym problemem jest bujnie rozwijający się podrost samosiewu drzew i krzewów.

Wymarły jedynie egzotyczne gatunki drzew jakimi były kłęk kanadyjski i cypryśnik błotny. Obecnie dominującymi gatunkami drzew są jesiony wyniosłe, klony polne, klony pospolite i graby pospolite. Pod względem wiekowym drzewostan można podzielić na 3 grupy: drzewa pochodzące z pierwotnego układu planowego parku (i drzewa starsze adaptowane), drzewa powojenne sadzone w sposób absolutnie nieprawidłowy i z użyciem obcych stylistycznie gatunków (topole) oraz bardzo młode samosiewy z kilku ostatnich lat.

W roku 2003 powstała „Koncepcja - Projekt rewaloryzacji Parku Miejskiego w Krośniewicach”. Jest ona zgodna z wytycznymi konserwatorskimi, inwestorskimi oraz z analizą historyczną kompozycji przestrzennej parku. Uznano, iż prace projektowe powinny iść w kierunku zagospodarowania parku w kierunku barokowego ogrodu. W związku z tym powstała koncepcja projektu zagospodarowania założenia z budowlą neorenesansową, której otoczenie tworzy kompozycja barokowa składająca się z trzech części: geometrycznego parteru ogrodowego, części krajobrazowej oraz współcześnie zagospodarowanego terenu dawnych upraw w części południowej założenia. Całość tworzy obiekt wyposażony w elementy, które podkreślają jego atrakcyjność bez względu na porę roku. zaproponowano wprowadzenie kilku nowych elementów, które podniosą atrakcyjność: „sad” w części północno – wschodniej – będzie ciekawym miejscem wiosną, część „leśna” – wiosna i jesieni, staw z kolekcją grzybieni – atrakcyjny będzie latem.

Obszary zasobowe i wodne

Pierwszy poziom wód gruntowych, uzależniony od rzeźby terenu i budowy geologicznej jest zróżnicowany i waha się od 2,0-12,5 m poniżej poziomu terenu. Na wysoczyźnie, w dolinie Miłonki i w dolinach bocznych - poziom wód występuje płycej niż 1 m.ppt., głębsze wody występują w utworach czwartorzędowych starszych - od 2,9 do 29,0 m.ppt. oraz w utworach trzeciorzędowych i jurajskich. Na terenie gminy oznaczono główny zbiornik wód podziemnych - Krośniewice Kutno - nr 226. Jest to zbiornik w utworach górnej jury J³; typ zbiornika szczelinowo-krasowy. Średnio - ujęcia z tego zbiornika pobierają wodę z głębokości 200 m, a szacunkowe zasoby wody wynoszą około 350 tys. m³/dobę.

Teren gminy odwadnia rzeka Ochnia wraz z jej dopływem Miłonką oraz dopływami Miłonki i rowami melioracyjnymi. Cały omawiany obszar znajduje się w dziale wodnym I rzędu, rzeki Wisły, zlewni rzeki Bzury. Całkowita długość rzeki Miłonki przepływającej przez teren gminy wynosi 14 865 mb.

Charakteryzują ją jedne z najniższych w Polsce przepływy wód. W południowej części gminy jest kilkanaście stawów oraz zbiorników wodnych powstałych po wyrobiskach kruszyw.

Tabela 4. Zestawienie zbiorcze naturalnych i sztucznych zbiorników wodnych według ewidencji urządzeń melioracyjnych.

Lp	Jednostka administracyjna	Liczba zbiorników naturalnych sztucznych	Powierzchnia w ha naturalnych sztucznych	Objętość całkowita w tys m ³ naturalnych sztucznych	WNIOSKI				
					Pozostaje stan istniejący		Przewidywane do odbudowy		
					szt.	pow. w ha	szt.	F w ha	V tys. m ³
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	m. i gm. Krośniewice	1 ----- 32	0,32 ----- 14,70	3,84 ----- 183,23	--- ----- 27	--- ----- 9,04	1 ----- 5	0,32 ----- 5,66	3,84 ----- 92,97

Na ograniczone zasoby wód powierzchniowych wpływa znacząco charakterystyczna dla tych terenów mała ilość opadów atmosferycznych. Zasoby wodne zlewni można zwiększyć retencjonując wodę. Pozwala to na ograniczenie szybkiego spływu powierzchniowego na korzyść odpływu gruntowego i pełniejsze wykorzystanie obiegu wody i materii, zwłaszcza w rolnictwie. Obiekty małej retencji pełnią ponadto funkcję oczyszczalni naturalnych. Należy dodać, iż istnieją duże możliwości zwiększania naturalnej retencji omawianego obszaru.

Bogactwa naturalne

Gmina Krośniewice jest dość uboga w surowce mineralne. Obecnie na całym obszarze brak jest udokumentowanych złóż zarówno surowców ilastych jak i kruszywa naturalnego.

Badania geologiczne prowadzone od lat 50-tych na terenie gminy nie wykazały występowania większych skupisk surowców mineralnych, przydatnych do bezpośredniego użytkowania. Eksploatacja surowców - kruszyw naturalnych ograniczona była głównie do trzech punktów wydobywczych we wsiach Godzięby - Zieleniew, Jankowice oraz Suchodoły Franki.

Poza żwirem, na terenie gminy na północny zachód od Krośniewic udokumentowano złoża węgla brunatnego (z nadkładem 43 m, o miąższości pokładów 0,1 - 3,2 m). Zasoby węgla w wysokości 12,2 mln ton uznano jako pozabilansowe. Jako pozabilansowe uznano również z zasoby torfów z rejonu Teresina i Szubiny.

Zanieczyszczenia środowiska

Na terenie gminy Krośniewice główne zanieczyszczenia powietrza pochodzą ze źródeł przemysłowych, energetycznych i technologicznych, kotłowni lokalnych osiedli mieszkaniowych i obiektów użyteczności publicznej oraz kotłowni indywidualnych budynków mieszkalnych i zagrod wiejskich. Źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza jest również transport.

Największe stężenie zanieczyszczeń powietrza występuje w mieście Krośniewice.

Analizowany obszar posiada dobre warunki higieny atmosfery, stan powietrza atmosferycznego charakteryzują podstawowe wskaźniki zanieczyszczenia powietrza: stężenie pyłu zawieszonego, stężenie

SO₂, NO₂. Rozkład stężeń średniorocznych zanieczyszczeń pyłowych i gazowych w najbliższym punkcie monitoringu regionalnego (Kutno) przedstawiał się w 2001r. następująco:

SO ₂	19,5 ug/m ³
NO ₂	20,7 ug/m ³
pył zawieszony	17,4 ug/m ³

Stężenia pyłu zawieszonego i opad pyłu związane są z emisją pochodzącą głównie ze spalania paliw stałych, wykorzystywany najczęściej jako nośnik energii węgiel kamienny charakteryzuje się dużą zawartością popiołu i siarki palnej. Występuje zmienność sezonowa stężeń SO₂ - wyższe w okresie zimowym (sezon grzewczy). Większe zanieczyszczenie powietrza występuje w mieście Krośniewice i związane jest to z funkcjonowaniem w obrębie miasta kilkunastu większych kotłowni węglowych zaopatrujących w ciepło budownictwo wielorodzinne, usługowe i zakłady produkcyjne. Na terenach wiejskich kotłownie funkcjonują w Głogowej, Godziębach, Głaznowie, Skłótach, Miłonicach, przy szkołach w Jankowicach, Nowem, Zalesiu, przy obiektach komunalnych tj.: ujęcie wody w Nowem, oczyszczalnia ścieków w Pawlikowicach. Stężenia NO₂ wykazują znaczne mniejsze zróżnicowanie w ciągu roku. Oznacza to, że na jego emisję ma wpływ nie tylko spalanie paliw dla potrzeb grzewczych mieszkańców ale także komunikacja. Emitowane do środowiska atmosferycznego zanieczyszczenia pyłowe i gazowe stanowią istotne zagrożenie ze względu na szybkie, niekontrolowane rozprzestrzenianie się oraz bezpośrednie ujemne oddziaływanie na organizmy żywe, przyrodę oraz na inne elementy środowiska. Ogrzewanie budynków jest źródłem emisji gazów szklarniowych i zakwaszających.

W związku z przeważającym kierunkiem wiatru z zachodu ma miejsce napływ zanieczyszczeń z Konina.

W województwie łódzkim w powiatach północno-zachodnich na obszarach wiejskich, gdzie nie ma większych zakładów przemysłowych występuje I lub II klasa jakości powietrza. Dane z pomiarów metodą „pasywnego poboru” miesięcznych próbek powietrza wskazują na wyrównanie rozkładu wartości stężeń SO₂ w półroczu ciepłym ok. 1,5ug/m³, a w półroczu chłodnym ok. 5,7ug/m³. Podobnie, wartości stężeń NO₂ w półroczu chłodnym przeważają nad wartościami letnimi i kształtują się odpowiednio 7ug/m³ i 15ug/m³.

Jak wynika z przedstawionych wyżej analiz *warunki higieny atmosfery* na terenie gminy są w miarę korzystne. Nie występują przekroczenia norm wartości stężeń średniorocznych zanieczyszczeń powietrza w zakresie takich wskaźników jak SO₂, NO₂, i stężeń pyłu zawieszonego. Natomiast w 2001r. zanotowano *przekroczenia wartości dopuszczalnych opadu pyłu* na ulicy Poznańskiej w mieście Krośniewice, na przestrzeni lat 1999-2001 wartość tego wskaźnika wzrosła od 134,2 g/m²rok do 208,4 g/m²rok.

Proces urbanizacji wśród wielu ujemnych zjawisk niesie za sobą również wzrost poziomu emisji *hałasu* do środowiska. Najbardziej dokuczliwym źródłem hałasu jest transport i komunikacja drogowa stanowiąca około 80 % hałasów. Klimat akustyczny jest niekorzystny, występują przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku, zarówno w bezpośrednim sąsiedztwie dróg, jak i na terenach zabudowy mieszkaniowej zlokalizowanej w ich sąsiedztwie.

Głównym źródłem niezorganizowanej emisji hałasu na terenie miasta i gminy są drogi krajowe: Nr 1 obciążona ruchem 10106 pojazdów na dobę oraz droga krajowa nr 2 obciążona ruchem 12345 pojazdów na dobę. Powoduje to, że są one źródłem hałasu komunikacyjnego w porze dziennej i w porze nocnej,

określanego jako uciążliwy. Powoduje to ponadnormatywny hałas oraz zanieczyszczenie spalinami. Podstawowe zanieczyszczenia emitowane przez środki transportu to tlenki azotu, tlenki węgla, węglowodory.

Tabela 5. Wyniki pomiarów hałasu drogowego wykonane w Krośniewicach w 2001 r. - pora dzienna

Nr punktu Pomiarowego	Lokalizacja	Średnia ilość pojazdów [h]				Poziom hałasu [DBA] Równoważny
		Razem	Osobowe	Ciężarowe	Autobusy	
1.	ul. Poznańska	870	603	257	10	75,9
2.	ul. Łęczycka (Plac Wolności)	580	421	147	12	74,3
3.	ul. Toruńska	533	385	141	7	74,0
4.	ul. Kutnowska	757	510	233	14	75,3
5.	ul. Poznańska	752	473	270	9	76,0
6.	ul. Łęczycka	554	421	128	5	73,8
7.	ul. Ogrodowa	36	33	3	-	59,5
8.	ul. Paderewskiego	41	33	8	-	63,1
9.	ul. Parkowa	87	82	5	-	63,9
10.	ul. Targowa	18	14	4	-	59,1

Tabela 6. Wyniki pomiarów hałasu drogowego wykonane w Krośniewicach w 2001 r. - pora nocna

Nr punktu Pomiarowego	Lokalizacja	Średnia ilość pojazdów [h]				Poziom hałasu [DBA] Równoważny
		Razem	Osobowe	Ciężarowe	Autobusy	
1.	ul. Poznańska	371	187	179	5	74,0
2.	ul. Łęczycka (Plac Wolności)	261	109	151	1	73,0
3.	ul. Toruńska	263	124	136	3	73,2
4.	ul. Kutnowska	358	189	162	7	74,3
5.	ul. Poznańska	432	234	190	8	72,3
6.	ul. Łęczycka	347	179	166	2	73,0
7.	ul. Ogrodowa	8	7	1	-	54,2
8.	ul. Paderewskiego	7	6	1	-	53,4
9.	ul. Parkowa	20	14	6	-	61,0
10.	ul. Targowa	21	21	-	-	54,6

Przy trasach ze zwiększonym ruchem komunikacyjnym występują przewyższenia wartości średnich rocznych stężeń NO₂ nad wartościami tła. Niezorganizowanym źródłem emisji hałasu o poziomie ok. HOdB jest też kolej.

Zagrożenie w mieście stanowi również transport drogowy niebezpiecznych substancji.

Na stan wód powierzchniowych w Gminie Krośniewice przyczyniło się min. niewłaściwe stosowanie obornika i gnojowicy, a także wieloletnie nieprawidłowe nawożenie mineralne i chemiczne powodujące znaczny dopływ do rzek substancji biogenych wpływających na zeutrofizowanie odbiorników.

Należy też wspomnieć o często lekkomyślnym postępowaniu ze środkami ochrony roślin w zakresie ich transportu, deponowania, stosowania i likwidowania substancji przeterminowanych, co potęguje ilości zanieczyszczeń przedostających się w sposób niekontrolowany do wód. Swój wpływ na obecny stan rzeczy ma ponadto fakt, iż w jednostkach wiejskich zwodociągowanie znacznie wyprzedziło budowę kanalizacji i oczyszczalni wiejskich.

Mały stopień skanalizowania powoduje nieuporządkowaną gospodarkę ściekową i zanieczyszczenia obszarowe. Na terenach o zabudowie rozproszonej ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych (z reguły nieuszczelnionych), byłych studniach kopanych lub dołach chłonnych. Często wylewane są one w sposób niekontrolowany na pola, do lasu i do cieków wodnych, czego efektem jest zły stan czystości wód powierzchniowych.

W latach powojennych, na terenie gminy przeprowadzano nadmierne melioracje odwadniające (wskaźnik zmeliorowanych terenów osiągnął około 99%), co przy obecnym ujemnym bilansie wodnym, jest szczególnie niekorzystne dla gospodarki rolnej. Ponadto niskie przepływy i niskie zasoby dyspozycyjne wpływają hamująco na proces samooczyszczania się wód.

Główne przyczyny zanieczyszczeń gleb na terenie gminy to przede wszystkim:

1. Degradacja mechaniczna (wykopy, nasypy)
2. Degradacja chemiczna:
  - niewłaściwie zorganizowana gospodarka ściekowa i odpadowa
  - emisja zanieczyszczeń z powietrza
  - nieracjonalne nawożenie
  - pożary upraw rolnych, wypalanie łąk, rżysk oraz nieużytków

Ponadto, specyficzne dla obszarów wiejskich są wylewiska gnojowicy i mogilniki, a także zła agrotechnika i chemiczna ochrona roślin.

Obszary prawnie chronione.

Na obszarze gminy Krośniewice nie ustanowiono obszarów chronionych w postaci parków czy stref chronionego krajobrazu. Jedyną formą ochrony przyrody jest jeden pomnik przyrody – lipa drobnolistna rosnąca w parku w Głaznowie.

Gmina Krośniewice leży poza zasięgiem wielko przestrzennych systemów obszarów chronionych przyrodniczo i ciągów przyrodniczych (ekologicznych) o znaczeniu krajowym i regionalnym. Najbliższe wysokie walory przyrodnicze prawnie chronione znajdują się przy północnej granicy gminy na terenie gminy Nowe Ostrowy i są to: cztery rezerваты leśne: „Ostrowy”, „Ostrowy –Bażantarnia”, „Perna” oraz „Dąbrowa Świetlista” – która to stanowi jednocześnie Specjalny obszar ochrony (SOO) i otrzymała kod: PLH 100002.

W dalszej odległości na południe od granic gminy rozpościera się obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) Pradolina Warszawsko – Berlińska (kod obszaru PLB100001) oraz Specjalny obszar ochrony (SOO) Pradolina Bzury – Neru i otrzymał kod: PLH 100006. Natomiast w znacznej odległości na północ usytuowany jest Gostynińsko - Włocławski Park Krajobrazowy i Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Skrwu.

3.1.5. RYS HISTORYCZNY.

Najwcześniejsze dowody pobytu człowieka na terenie obecnej Gminy Krośniewice pochodzą z paleolitu. Są to ślady osadnictwa odnalezione w okolicach Pomarzan, na wschód od Krośniewic. Za najstarsze odkrycie, nie tylko na tym terenie, ale i w skali całego kraju, uważano znalezione w 1951 r. szczątki ludzkie we Frankach Suchodolskich datowane nawet na 180 - 130 tys. lat p. n. e., (ale datacja ta jest jednak bardzo wątpliwa). Z epoki neolitu znane są jedynie luźne znaleziska z Szałajd oraz ze środkowego neolitu (3,6 - 2,6 tys. lat p. n. e.) we Frankach Suchodolskich oraz ślady osadnictwa z Szubiny. Epoka wczesnego żelaza jest reprezentowana przez ślady cmentarzysk odkryte w Skłótach, Nowym i Szubinie. Na terenie wzniesienia położonego w Skłótach nad brzegiem rzeczki Miłonki, po przeciwnej stronie założenia parkowo – dworskiego, znaleziono groby popielnicowe z okresu halsztackiego, kultury grobów kloszowych i skrzynkowych (część obiektów znaleziono tuż przed wybuchem II wojny światowej).

Krośniewice są położone na pogranicznym terenie, ale zapewne od samego początku swojego istnienia należały terytorialnie i administracyjnie do ziemi łęczyckiej. Granica tego terytorium biegła niedaleko na północ od Krośniewic, tak więc osada ta była niejako ostatnią na obszarze łęczyckiego o dogodnym położeniu. Jeszcze w XVI w. na północ od linii Niegłoszew - Pomarzany - Krośniewice, Pniewo Wielkie - Chodów osadnictwo było rzadsze. Większe pustkowia istniały szczególnie na północ od Pomarzan i Krośniewic oraz w okolicach Chodowa i Dąbrowic. Potwierdza to w zasadzie, że w średniowieczu na Krośniewicach opierała się północna granica łęczyckiego. Tereny te były stosunkowo silnie zalesione jeszcze w XVIII w.

Osadnictwo w okresie wędrówek ludów, wczesnego średniowiecza, aż po wiek XIII nastąpiło w Krośniewicach nieco później niż w Skłótach, Szubinie czy Pomarzanach. Wymienione osady rozwijały się w ścisłym związku z przepływającą w pobliżu Miłonką, bowiem wzdłuż tej rzeczki zostały umiejscowione wspomniane stanowiska. Być może dopiero powstanie lokalnych traktów i szukanie dogodnych przejść przez podmokłe tereny, spowodowało przesunięcie linii osadniczej do Krośniewic. Osada średniowieczna została wskazana na terenie Krośniewic w obrębie dzisiejszego parku pałacowego.

W początkach XV w., kiedy dawne dzielnice przekształciły się w województwa, Krośniewice znalazły się na obszarze województwa łęczyckiego i weszły w granice powiatu łęczyckiego. Taki stan rzeczy utrzymał się do końca XVIII w. Pod względem przynależności do organizacji kościelnej Krośniewice jako parafia (od kon. XIV w.) należały do dekanatu bedleńskiego w archidiecezji łęczyckiej, archidiecezji gnieźnieńskiej.

Pierwszymi znanymi właścicielami Krośniewic byli Bodzanta i Jan zaliczani do rodu Porajów. Następnie Krośniewice należały do rodu Krośniewskich, którzy to w 1502 r. zastawili Krośniewice na 1000 florenów. W roku 1730 nabył miejscowe dobra Kazimierz Włostowski kasztelan Krzywiński, zaś w 1755 roku Karol Saryusz- Gomoliński, podkomorzy łęczycki. Pod koniec XVIII stulecia majątek przeszedł w ręce Stanisława Opackiego, chorążego ziemi wiejskiej, a później stał się własnością Agnieszki hr. Opackiej, zaślubionej płk. Rajmundowi Rembielińskiemu.

Krośniewice prawdopodobnie powstały na przełomie XII i XIII w. lub w okresie formowania się księstwa łęczyckiego (Krośniewice jako osada mogła powstać już w wieku X, a nawet przed rokiem 1000, przyjmuje się, Krośniewice były wsią dziesięcinną kolegiaty w Tumie). Na czas powstania osady mogły

wpływać warunki geograficzne. Teren był dość otwarty bez naturalnych granic, a Miłonka nie mogła stanowić zbyt wielkiej przeszkody (a więc brak naturalnych warunków obronnych). Wpływ na powstanie osady w tym czasie mógł mieć również pograniczny charakter tego obszaru (poprzez to teren ten był narażony na częste najazdy). Można jednak przypuszczać, że powstała ona w związku z nasilającym się rozwojem sieci osadniczej, powstawaniem traktów i dróg handlowych. Krośniewice były położone przy dwóch drogach, które już w średniowieczu stanowiły ważne szlaki komunikacyjne.

Pierwsze pisane wzmianki źródłowe o istnieniu Krośniewic pochodzą z XIV w. W tym czasie pojawia się w znanych źródłach nazwa *Crosnouice*. Pierwszy zapis zawierający nazwę „Croszniewicz” pochodzi z 1355 r. Rozwój osadniczy na tym terenie był prawdopodobnie wielokrotnie zakłócany, choćby w czasie interwencji króla czeskiego Wacława przeciwko Władysławowi Łokietkowi w 1292 r., czy w czasie wojny polsko - krzyżackiej w 1331 r. Konieczność podniesienia z upadku wielu miejscowości, a także chęć umocnienia obronności tej ziemi, mogły być czynnikami, które doprowadziły do powstania i lokowania Krośniewic jako osady na prawie niemieckim. Dla wsi Kopy zachował się jeden z nielicznych, z tych okolic, dokument lokacyjny z 1425 r., ale była to wieś monarsza. Na pewno wsią lokowaną jeszcze w XIV w. były Miłonice. Sołtys z tej wsi znany jest już w 1394 r. W 1408 r. Krośniewice są wymieniane jeszcze jako wieś, natomiast od 1420 r. występuje w Krośniewicach wójt. W latach 1420 – 23 i w 1427 r. był nim Adam, a jego brat Zygart występuje na tym urzędzie w 1425 r. Pierwsi znani wójtowie byli stanu rycerskiego, a pochodzili z rodu Kuczaba z Bielic i Lutlewa. Natomiast pierwsza pewna wzmianka określająca Krośniewice jako miasto pochodzi dopiero z dokumentu z 1458 r.

Pod względem gospodarczym Krośniewice rozwijały się dość pomyślnie, ale skromnie. Korzystne położenie przy szlakach komunikacyjnych musiało wpływać pozytywnie na napływ i osadzanie się nowej ludności - szczególnie rzemieślników, co dało efekty w XVI stuleciu. Po raz pierwszy trakt biegnący przez Krośniewice jest wymieniany w 1444 r. Prowadził on z Warszawy przez Łowicz, Kutno, Krośniewice, Kłodawę, Kleczew i Słupcę do Poznania. Był to trakt ponadlokalny, na którym bezpieczeństwo gwarantował władca. Drugim istotnym traktem była droga łącząca już w XIV w. Łęczycę z Kujawami i Pomorzem Gdańskim. Wiodła ona przez Topolę Królewską, Chrzastówek do Krośniewic, a następnie przez Ostrowy do Lubienia Kujawskiego, jej odgałęzienie zaś przez Dąbrowice do Chodcza. W przypadku jednak tego traktu wydaje się, że było to odgałęzienie, a główny trakt przebiegał przez Głaznów, gdzie do 1820 r. krzyżował się ze wspomnianą drogą Warszawa - Poznań. Dopiero Rajmund Rembieliński, w 1820 r., przesunął skrzyżowanie właśnie do Krośniewic.

Głównym zajęciem i źródłem utrzymania mieszkańców w tym okresie było rolnictwo. Pozytywny wpływ na rozwój osady musiało mieć ulokowanie tu już przed 1442 r. komory celnej. W wieku XV zaczęło rozwijać się rzemiosło, które z czasem stało się głównym źródłem utrzymania. Rzemieślnicy obsługujący ludność okolicznych wsi osiedlali się głównie w pobliżu kościoła krośniewickiego. Przy parafii krośniewickiej musiała funkcjonować szkoła i to na niezłym poziomie skoro pierwszy student z Krośniewic pojawił się w Akademii Krakowskiej już w 1403 r. Był nim Stanisław syn Laurentego.

Pierwszy pełny wykaz miejscowości leżących na terenie obecnej gminy Krośniewice, pochodzi z ok. 1520 r. ze źródeł kościelnych. Na terenie poszczególnych parafii znajdowały się wtedy:

- Parafia Krośniewice: Pomarzany, Krzewie, Morawce, Cudniki, Głogowa, dwie wsie Jankowice,

Kopyta, Suchodoły, cztery wsie Bielice, Głaznów, Pniewo, Pniewko, Kopy Ostrówki, Ostrowy, Wołodrza, Perna i Kajew oraz wsie dziś nie istniejące: Łykowo, Pękawki, Wilczynart, Rajszczyk, Rajszcze, Sady, Lasek, Lasocin i Niklewo

- Parafia Miłonice: Miłonice oraz dziś nie istniejąca wieś Łyczki.
- Parafia Nowe: Pawlikowice Duże i Małe, Iwiczna, Szubina, Skłóty, dwie wsie Podczachy, dwie wsie Krzesin, Witów, Wroczyzny, Włosków, Szubsk Duży i Mały, Kalinowa, Wysoka Duża i Mała, Cygany, dwie wsie Luboradz i Wola Nowska oraz wsie dziś nie istniejące: Oczyce, Mazydłowice, Rusinki, Boczki i Mikołajki

Było rzeczą naturalną, że ta w miarę gęsta sieć osadnicza, obejmująca ludność rolniczą, musiała mieć ośrodek targowy, w którym mogłaby dokonywać wymiany handlowej. Krośniewice położone na przecięciu dość ruchliwych dróg, będące centrum parafii, były dogodnym miejscem dla osiedlania się rzemieślników, którzy w okolicznych wsiach znajdowali zbyt dla swoich wyrobów. W przywileju nadającym dla Krośniewic nowe jarmarki i potwierdzającym dawne wystawionym w 1786 r., wymieniono 6 jarmarków. Handel w Krośniewicach najprawdopodobniej ograniczał się tylko do lokalnej wymiany.

Negatywny wpływ na gospodarkę Krośniewic i okolicznych wsi miała wojna polsko-szwedzka jak również wojny, jakie dotknęły tereny środkowej Polski w XVIII w., a więc wojna północna w latach 1701-1717 i działania konfederacji barskiej w latach 1768-1772.

Handel w Krośniewicach rozwijał się lepiej dopiero od połowy XVIII w., w miarę rozwoju gospodarczego kraju i wzrostu zamożności ludności. Rynek lokalny Krośniewic podobnie jak w XVI i pierwszej połowie XVII w nie należał do rozległych i był ograniczony rynkami okolicznych miast: Kutna, Dąbrowic, Kłodawy, Grabowa i Łęczycy. Dzięki staraniom kolejnego właściciela Krośniewic Karola Saryusza Gomolińskiego, miasto Krośniewice otrzymało nadania targów tygodniowych w poniedziałki. Przywilej wystawił król Stanisław August 27 marca 1775 r.

W zabudowie miejskiej nie zaszły większe zmiany, jeśli pominąć powolny wzrost liczby domów, (do 36 w 1775 r. i 48 w 1790 r.). Liczba domów mieszkalnych nie uległa już zmianie do końca istnienia Rzeczypospolitej. W 1793 r. w ankiecie pruskiej wymieniono 48 domów, a wszystkie były drewniane. Nienajlepiej również prezentowały się te domy pod względem pokrycia dachów. Tylko 16 z nich miało dachy pokryte gontami, a 32 słomą. Po trzecim rozbiórce Polski władze pruskie wprowadziły nowy podział administracyjny. Ziemie zajęte w czasie II zaboru oraz tereny Mazowsza do linii Wisły i Bugu zajęte w czasie III zaboru zostały złączone w jednej prowincji nazwanej Prusami Południowymi, która dzieliła się na trzy departamenty. Okolice Krośniewic weszły w skład departamentu warszawskiego, który dzielił się na 10 powiatów. Krośniewice zaliczono do powiatu orłowskiego, którego granica w powiecie gostynińskim przebiegała na północ od miejscowości Dąbrowice - Imielno - Chrosno. Ludność Krośniewic powiększająca się w czasie rządów pruskich, w 1808 r. osiągnęła 514 osób, a w tej liczbie było 278 chrześcijan i 236 Żydów (45,9 %).

W pierwszym okresie panowania rosyjskiego (do 1864 r.) jako najważniejsze wydarzenia polityczne należy odnotować powstania narodowe, w których okolice Krośniewic pozostały poza głównym teatrem wojny. W 1831 r. w Krośniewicach mieścił się magazyn żywnościowy dla zaopatrzenia wojska. Blżej teatru działań wojennych Krośniewice znalazły się w końcu lipca 1831 r. W momencie, kiedy armia

rosyjska sforsowała Wisłę i od północnego-zachodu ruszyła na Warszawę, Krośniewice znalazły się na szlaku przemarszu prawego ubezpieczenia głównej kolumny wojsk rosyjskich. Do jedynej większej potyczki w bezpośredniej bliskości Krośniewic doszło 29 sierpnia 1863 r., kiedy dowódca kolumny ruchomej pow. Brzesko -kujawskiego - Sokołowski w 105 koni dotarł do Imielna i otrzymał wiadomość, że szosą od Kłodawy do Krośniewic będzie przejeżdżał rosyjski generał, w lesie ustawił na zasadzce 16 powstańców, a sam z resztą oddziału stanął w Krośniewicach.

W latach 1815-1864 mimo pewnych zmian administracyjnych Krośniewice wraz z najbliższą okolicą należały bez zmian do województwa (od 1837 r. guberni) warszawskiego oraz obwodu gostynińskiego. W roku 1857 Krośniewice liczyły 1.206 mieszkańców, jednak w stosunku do okolicznych miast nadal pozostawały najmnijszym ośrodkiem, gdyż Kutno liczyło 5.868 mieszkańców, Łęczyca - 5.399, Kłodawa - 2.416, Żychlin - 1601, a Dąbrowice - 1496 mieszkańców. Z uwagi na to, że Krośniewice były miastem prywatnym osadnictwo żydowskie zależało wyłącznie od woli właściciela miasta, toteż Żydzi mogli się tutaj osiedlać swobodnie i nie mieli wyznaczonego rewiru. Zwyczajowo jednak ukształtowała się dzielnica, gdzie Żydzi osiedlali się chętniej (ul. Warszawska i północno-wschodnia część rynku). Podstawową gałęzią gospodarki miejskiej w Krośniewicach było rzemiosło zorganizowane w czterech cechach: piekarskim, szewskim, kowalskim i rzeźniczym, utworzonych na podstawie przepisów z 31 grudnia 1819. Funkcjonowało wtedy 40 warsztatów rzemieślniczych. Szczególnymi zakładami mającymi wpływ na Krośniewice były położone na terenie folwarku Błonie fabryki: cygar i tabaki oraz 2 garbarnie, cegielnia, browar, mydlarnia i tartak. W okresie Królestwa Polskiego uruchomiono w Krośniewicach szkołę elementarną. Zaczęła funkcjonować w 1817 r. Do 1864 r. szkoła była koedukacyjna i uczyli się w niej zarówno chłopcy, jak i dziewczęta. Zatrudniała jednego nauczyciela. W 1839 r. na 61 dzieci uczęszczających do szkoły 7 było stanu szlacheckiego, 20 mieszczańskiego i 34 chłopskiego. Zabudowa miejska Krośniewic mimo zwiększenia się liczby domów nie wyszła poza dotychczasową sieć ulic i w 1864 r. poza rynkiem stanowiącym centrum miasta były cztery ulice: Warszawska, Ostrowska, Łęczycka i Poznańska. Podobnie jak w średniowieczu stanowiły one drogi wylotowe z miasta. Inwestycje miejskie były skromne i prowadzono je na miarę posiadanych dochodów miejskich. Ogólnie należy stwierdzić, że byt miasta Krośniewic opierał się tylko na woli jego właściciela, bez którego wkładu finansowego mieszczanie nie byłoby w stanie utrzymać burmistrza i administracji miasta.

Duże straty przyniosła miastu okupacja hitlerowska. W tutejszym getcie zginęło wielu ludzi pochodzenia żydowskiego. Mimo to Krośniewice, po zakończeniu działań wojennych, rozwijały się nadal. Powstało od podstaw kilka zakładów produkcyjnych, w tym Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska. W 1959 roku powołano Spółdzielnię Mieszkaniową Lokatorsko-Własnościową „Przyszłość”. Krośniewice były też ważnym węzłem Kujawskiej Kolei Dojazdowej.

Obecnie używanym herbem Krośniewic jest herb rodowy Abdank - na tarczy o czerwonym polu biała litera „W” (łękawica). Takim herbem posługiwali się Krośniewscy - właściciele miasteczka w XV w. Taki kształt herbu miasta Krośniewice był stosowany w okresie międzywojennym.

3.1.6. RYS KULTUROWY.

Obiekty zabytkowe

Na terenie Gminy Krośniewice znajdują się następujące zabytki wpisane do rejestru zabytków:

1. na terenie miasta Krośniewice:
  - a) **dawny zajazd z wozownią**, obecnie muzeum (wpisane do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 346/261 z dnia 11 lipca 1967 r.);
  - b) **kościół z dzwonnica i murem cmentarnym** (wpisane do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 471 z dnia 14 listopada 1978 r.);
  - c) **dom ul. Kutnowska nr 2** (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 384/300 z dnia 31 maja 1967 r.);
  - d) **zespół pałacowo-parkowy** (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji: pałac nr 409/318 z dnia 11 lipca 1976 r., park nr 410/319 z dnia 11 lipca 1976 r.);
  - e) **kordegarda i oranżeria** (wpisane do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 472 z dnia 14 listopada 1978 r.);
  - f) **układ przestrzenny kolejki wąskotorowej relacji Krośniewice - Daszyna -Łęczycza** (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 661 z dnia 28 grudnia 1998 r.).
2. na terenie gminy:
  - a) **Bielice** – zespół dworsko-parkowy (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 497 z dnia 22 maja 1979 r.) – dwór i park oraz strefa ochronna 150 m od granic parku;
  - b) **Cygany** – zespół dworsko-parkowy (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 517 z dnia 28 lipca 1979 r.);
  - c) **Głaznów** – zespół dworsko-parkowy (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 490 z dnia 10 kwietnia 1979 r.) – dwór, oficyna i park oraz strefa ochronna 150 m od granic parku;
  - d) **Głogowa** - zespół dworsko-parkowy (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 648 z dnia 29 sierpnia 1994 r.) – dwór i park z ogrodzeniem i bramą;
  - e) **Milonice** – dwór (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 23/264 z dnia 05 lipca 1967 r.);
  - f) **Nowe** – zespół sakralny: kościół (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 415/324 z dnia 18 lipca 1967 r.), dzwonnica (wpisana do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 416/325 z dnia 18 lipca 1967 r.);
  - g) **Sklóty** - zespół dworsko-parkowy (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 498 z dnia 23 maja 1979 r.) – dwór i park z pozostałością sadu orzechowego oraz strefa ochronna o zasięgu 150 m od granic parku;
  - h) **Sklóty** -grodzisko (wpisane do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 1064/389 z dnia 03 listopada 1970 r.);
  - i) **kolejka wąskotorowa relacji Krośniewice – Daszyna – Łęczycza** (wpisana do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 661 z dnia 28 grudnia 1998 r.) – układ przestrzenny.

Poza w/w terenami i obiektami zabytkowymi znajdują się również tereny i obiekty ujęte w ewidencji konserwatorskiej:

1. na terenie miasta Krośniewice:

- a) budynki mieszkalne przy ul. Toruńskiej nr 10 i nr 12 oraz przy Pl. Wolności nr nr 8, 10, 13, 18, 21;
- b) młyn - ul. Poznańska nr 7/9;
- c) budynek - ul. Toruńska nr 5;
- d) cmentarze: przykościelny, rzymsko - katolicki.

2. na terenie gminy:

- a) Franki – zespół dworsko – parkowy;
- b) Głaznów – zespół folwarczny (czworak, pięciorak, spichlerz, dwie stajnie koni roboczych, stodoła);
- c) Głogowa – zespół folwarczny (rządówka, stajnia koni wyścigowych, budynek gospodarczy, spichlerz);
- d) Jankowice – zespół dworsko – parkowy;
- e) Miłonice – park, gorzelnia w zespole dworsko – folwarcznym, cmentarz grzebalny;
- f) Nowe – cmentarz przykościelny i cmentarz grzebalny;
- g) Witów – zespół dworsko – parkowy, budynki mieszkalne dla służby;
- h) Błonie – zespół folwarczny graniczący bezpośrednio z zespołem pałacowo-parkowym
- i) zlokalizowanym w mieście Krośniewice;
- j) Błonie – cmentarz żydowski.

Kultura w gminie

Zasoby infrastruktury oświatowej uzupełniane są przez placówki kulturalne, takie jak: Gminne Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji oraz Muzeum im. Jerzego Dunin – Borkowskiego.

W skład Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji wchodzi:

- Biblioteka Publiczna,
- Ośrodek Kultury,
- Gminne Centrum Informacji,
- Stadion Miejski,
- hala sportowa,
- oraz świetlice wiejskie.

Statutowym zadaniem GCKSiR jest zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji; w zakresie kultury fizycznej, rekreacji i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych. GCKSiR wykonuje swoje statutowe zadania na bazie posiadanych obiektów takich jak: hala sportowa, stadion miejski oraz budynek biblioteki publicznej.

Biblioteka Publiczna wchodzi w skład Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji. Została wpisana do rejestru instytucji kultury w 2002r. Do jej podstawowych zadań należy prowadzenie działalności

informacyjnej oraz pobudzanie zainteresowań czytelniczych. Biblioteka Publiczna w Krośniewicach posiada swoją filię w Nowem. Placówka biblioteki w Krośniewicach zajmuje powierzchnię 160 m². W czytelnicy znajduje się 10 miejsc dla czytelnika. Oddział ten prenumeruje 5 czasopism. Znajduje się też tutaj czytelnia internetowa z 3 komputerami udostępnionymi dla czytelnika.

Tabela 7. Struktura księgozbioru Biblioteki Publicznej w Krośniewicach.

Nazwa biblioteki	Literatura piękna dla dzieci i młodzieży	Literatura piękna dla dorosłych	Literatura innych działów	Ogółem
BP Krośniewice	7329	11734	9720	28783
BP Filia Nowe	1855	2419	1386	5660
razem	9184	14153	11106	34443
struktura procentowa	26,6%	41,1%	32,3%	100%

Hala sportowa w Krośniewicach jest obiektem o powierzchni użytkowej sali sportowej wynosi 1 248 m². Na hali zagrać można na czterech boiskach o wymiarach:

- piłka ręczna 40x20 m
- koszykówka 28x15 m
- tenis 23,97x10,97 m
- siatkówka 18x9 m

Ponadto do treningu halę można przedzielić przesuwными zasłonami na trzy części. Hala posiada tablicę wyświetlającą wyniki oraz trybuny rozsuwane na 200 miejsc. W celu organizacji imprez innych jak sportowe, w chwili obecnej, połowa powierzchni sali sportowej może być przykryta wykładziną. Zajęcia szkolne na hali mogą odbywać jednocześnie dwie grupy po 35 osób. W części gospodarczej hali znajdują się dwa oddzielne pomieszczenia szatni i przebieralni z natryskami dla zawodników oraz pomieszczenie do treningu w tenisa stołowego. Na piętrze znajduje się pomieszczenie siłowni wyposażone w dwa uniwersalne przyrządy do ćwiczeń oraz kilka dedykowanych do poszczególnych mięśni.

Obiekty sportowe, poza swoim przeznaczeniem, wykorzystywane są również do organizowania imprez kulturalno-rozrywkowych np. koncertów, konkursów, festynów.

Podstawowe kierunki rozwoju kultury, sportu i rekreacji w gminie to sukcesywne tworzenie świetlic oraz boisk sportowych na terenach wiejskich w celu zwiększenia aktywności lokalnego społeczeństwa. Wyposażone odpowiednio świetlice wiejskie stwarzają możliwości edukacyjne, dzięki komputerom z dostępem do Internetu, a jednocześnie dają możliwość kultywowania tradycji regionalnych, stanowiąc miejsce spotkań mieszkańców.

Organizowanie boisk sportowych na terenach sołectw przyczynia się do krzewienia kultury fizycznej, szczególnie wśród młodzieży. Powstają młodzieżowe drużyny piłki nożnej, które rywalizują ze sobą rozgrywając turnieje Ligi Dzikich Drużyn.

Rekreacja, to festyny, zabawy ludowe ale i rajdy rowerowe. Planowane jest również wydanie gminnego przewodnika turystycznego z wytyczoną trasą rowerową.

Zadaniem GCKSiR jest również ochrona dziedzictwa narodowego. W tej kategorii szczególnym zadaniem jest popularyzowanie osoby **gen. Władysława Andersa** poprzez przyzmat Krośniewic – miejsca urodzin Generała. W tym celu organizowany jest coroczny festyn patriotyczny pod nazwą „Czerwone maki” organizowany w najbliższą sobotę terminu 18 maja. Trwają również starania o przejęcie następnej części budynku tzw. „Andersówki”, gdzie obecnie funkcjonuje świetlica środowiskowa dla młodzieży, a planowane jest utworzenie izby pamięci Generała Andersa.

Realizując swoje zadania GCKSiR współpracuje z:

- Klubem Sportowym „Krośniewianka”,
- Międzyszkolnym Klubem Sportowym „Expom”,
- Getbol Klub „Tiger”,
- Krośniewickim Stowarzyszeniem Cyklistów
- Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Kutnowskiej,
- Klubem Seniora,
- szkołami z terenu powiatu kutnowskiego
- oraz Muzeum im. Jerzego Dunin-Borkowskiego.

Organizatorem **Muzeum im. Jerzego Dunin-Borkowskiego** w Krośniewicach jest Starosta Kutnowski. Muzeum to mieści się w zabytkowym zajeździe ze stajnia i wozownią z początku XIX w. Zajazd ten jest jednym z pierwszych murowanych budynków w Krośniewicach. Muzeum powstało dzięki osobie **Jerzego Dunin – Borkowskiego**, który przekazał swoje zbiory na rzecz muzeum. Muzeum posiada w swych zbiorach obrazy i grafiki takich artystów jak M. Bacciarelli, S. Wyspiański, A. Grottger, L. Wyczółkowski, O. Poznańska. Można tu zobaczyć broń pochodząca z Dalekiego i Bliskiego Wschodu oraz Afryki, wyroby sztuki zdobniczej i użytkowej, monety polskie, greckie, rzymskie i europejskie oraz bogaty zbiór bibliofilski, który zawiera inkunabuły, starodruki i kolekcję ekslibrisów. Muzeum posiada wiele pamiątek po Generale W. Sikorskim, J. Piłsudskim, I. Paderewskim i Gen. W. Andersie. Zajazd był odwiedzany przez takich gości jak Napoleon, Chopin i Józef Poniatowski.

Postać Jerzego Dunin – Borkowskiego - „Hetmana Kolekcjonerów Polskich” 1908-1992

Urodził się w Krośniewicach w rodzinie miejscowego aptekarza. Ukończył Szkołę Główna Handlową w Warszawie i Wydział Farmacji na Akademii Medycznej w Łodzi. Przed wojną pracował w Warszawie w Dyrekcji Starachowskich Zakładów Mechanicznych. Podczas wojny czynnie uczestniczył w ruchu oporu w ramach Armii Krajowej. Po wojnie osiadł w Krośniewicach, gdzie prowadził przejętą po ojcu aptekę. Rodzinne tradycje patriotyczne spowodowały, że pasją jego życia stała się historia i kolekcjonowanie pamiątek przeszłości. Już w dzieciństwie zaczął gromadzić przedmioty związane z przeszłością Polski i rodziny Dunin- Borkowskich oraz Bacciarellich, jako że po kądzieli był potomkiem sławnego malarza króla Stanisława Augusta. W wieku 10 lat posiadał już zbiór ponad tysiąca monet, głównie Polski przedrozbiorowej. Kilkadziesiąt lat gromadzenia eksponatów z różnych dziedzin sztuki, rzemiosła, archiwaliów i książek zaowocowało powstaniem zbioru jakiego nie powstydziliby się niejedno muzeum. W

latach 60-tych i 70-tych tzw. „Muzeum nad Apteką” stało się sławne i licznie odwiedzane przez gości nie tylko z Polski, ale i z zagranicy o czym świadczą wpisy w Księdze Pamiątkowej.

Wyrazem uznania środowiska kolekcjonerów dla Jerzego Dunin-Borkowskiego było przyznanie mu honorowego tytułu „Hetmana Kolekcjonerów Polskich”.

W 1978 r. kolekcjoner, aby zabezpieczyć na przyszłość całość kolekcji, przekazał swoje zbiory na ręce prof. Stanisława Lorenca, dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie. W ten sposób powstał w Krośniewicach oddział MNW (do 1995 r.), a on sam został jego dożywotnim kuratorem .

Ogólnopolskie Święto Kolekcjonerów

Impreza ta jest najpoważniejszym przedsięwzięciem merytoryczno-organizacyjnym programu „Przeszłość – Przyszłości”. Od 2002 r. jest corocznie organizowana w pierwszą sobotę i niedzielę czerwca w budynkach muzeum i na terenie Krośniewic. W pierwszym dniu święta ma miejsce uroczystość wręczenia Honorowej Nagrody Hetmana Kolekcjonerów Polskich Jerzego Dunin-Borkowskiego, otwierana jest wystawa z cyklu „Współcześni kolekcjonerzy polscy”, odbywa się Aukcja antykwaryczna „Kolekcjonerzy Swojemu Hetmanowi”. Dochód z aukcji jest przeznaczony na organizowanie przy muzeum - Centrum Kolekcjonerstwa Polskiego, imprezę kończy spotkanie kolekcjonerskie. W tej części imprezy uczestniczą władze polskiego ruchu kolekcjonerskiego i innych ogólnopolskich stowarzyszeń specjalistycznych, przedstawiciele klubów kolekcjonerskich, laureaci Honorowej Nagrody i goście honorowi. W drugim dniu święta, na placu przed muzeum, organizowane są Targi kolekcjonerskie „Na skrzyżowaniu”, z udziałem kolekcjonerów-wystawców z terenu całej Polski oraz inne imprezy towarzyszące.

Zorganizowane grupy przedsięwzięć kulturalnych

Na terenie Gminy Krośniewice działają zorganizowane grupy przedsięwzięć kulturalnych takie jak:

- sekcja plastyczna dla dzieci i młodzieży,
- sekcja taneczna dla dzieci i młodzieży,
- młodzieżowa grupa teatralna „W razie czego” (młodzież),
- młodzieżowa grupa teatralna „Na wszelki wypadek”(dzieci)
- młodzieżowy zespół wokalny-instrumentalny „Presto”
- „Kapela Ludowa z Krośniewic”,
- kapela podwórkowa „Krośniewiaczy” (popularyzuje piosenki ludowe i biesiadne, członkowie odnajduje się także w nurcie muzyki rozrywkowej),
- dziecięcy zespół taneczny „Gminne nutki”,
- chór emerytów i rencistów „Seniorzy”
- chór „A cappella” (tworzą go osoby w różnym wieku – od 12 lat po wiek emerytalny)
- dziecięcy kwartet werblistów,
- ognisko muzyczne (nauka gry na fortepianie, keyboardzie, akordeonie)

Kolejka wąskotorowa.

Początki Krośniewickiej Kolei sięgają I Wojny Światowej. W roku 1914 wojska niemieckie wydzieliły ze swoich szeregów tzw. formację kolejową, która w szybkim tempie wykorzystując istniejące od 1913 r. koleje wąskotorowe cukrowni Brześć, Dobre i Ostrowy przekuła na 600 mm odcinek torów Dobre-Płowce i dalej położyła tor przez Osiećciny, Lubraniec i Jerzmanowo. Dla celów zaopatrzenia frontu położono tor patentowy przez Cetty w kierunku Krośniewic. Po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. kolej ta spełniała znaczącą rolę gospodarczą dla tego regionu kraju. Krośniewicka Kolej Dojazdowa (do 1.12.1992 r.) stanowiła wraz z Gnieźnieńską i Sompolińską koleją część składową Kujawskiej Kolei Dojazdowej z zarządem w Krośniewicach. Kujawska Kolej Dojazdowa posiadała najdłuższą sieć wąskotorową w Polsce. Po przekształceniach w czerwcu 1998 r. Krośniewicka Kolej Dojazdowa stanowi sekcję Kolei Dojazdowych w Warszawie i podlega bezpośrednio Zamiejscowemu Oddziałowi Kolei Dojazdowych w Poznaniu. Krośniewicka Kolej Dojazdowa przebiega przez równiny wschodnich Kujaw na sieci liczącej 162 km.

Masę towarową kolej przewoziła przy pomocy lokomotyw produkcji rumuńskiej typ LxD2. Głównie były to przewozy wagonów szerokotorowych na wózkach tzw. transporterach. Kolej woziła towary dla cukrowni, GS-ów oraz innych firm prywatnych.

W okresie gospodarki wolnorynkowej coraz trudniej było Krośniewickiej Kolei stanowić konkurencję dla transportu drogowego. Po roku 1989 pracowników kolei dotknęły masowe zwolnienia.

Od marca 2002 r. kolejka jako firma PKP nie istnieje. Majątek został w październiku przejęty przez Gminę i oddany w użytkowanie Towarzystwu Przewozów Kolejowych z Kalisza.

Krośniewicka Kolej Dojazdowa wykorzystywana była jako linia pasażerska dla dojeżdżających do pracy a w sezonie letnim organizowała przejazdy turystyczne na kilku trasach:

1. Krośniewice – Ostrowy – Krośniewice, 18 km
2. Krośniewice – Dąbrowice – Krośniewice, 18 km
3. Krośniewice – Uroczysko „Kanada” – Krośniewice, 30 km

Można zatem było skorzystać z przejazdu wg rozkładu jazdy lub zarezerwować pociąg specjalny. Dodatkowe atrakcje to m.in. zwiedzanie skansenu kolejowego, piknik na leśnej polanie z ogniskiem i pieczeniem kiełbasek lub pieczonym prosiakiem, zabawa przy muzyce ludowej czy wyścigi drezyn z napędem ręcznym. Na życzenie trasę przejazdu składu specjalnego można było ustalić dowolnie, w miarę dostępności torów (niestety brakuje ich na kilku odcinkach).

W chwili obecnej trwają działania nad zmianą sposobu zarządzania w/w koleją. zamiarem jest, aby zarząd majątkiem nieruchomym sprawowany był przez gminy na terenie których położone są nieruchomości kolejowe, natomiast eksploatacją linii miałby się zająć związek celowy powołany przez gminy.

3.2. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE.

Gospodarowanie przestrzenią w mieście i gminie opiera się na założeniach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przyjętego uchwałami: gminy (Uchwała nr 69/XII/03 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 27 sierpnia 2003r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Krośniewice) oraz miasta (Uchwała nr 68/XII/03 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 27 sierpnia 2003r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Krośniewice), który jest zgodny z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wykazuje, że uwarunkowania inspirujące rozwój gminy to:

- korzystne warunki przyrodniczo – gospodarcze do prowadzenia gospodarki rolnej,
- korzystne warunki dla budownictwa i działalności gospodarczej, duża podaż terenów uzbrojonych i działek,
- korzystne położenie w centrum Polski i dogodne powiązania komunikacyjne,
- zasoby wykwalifikowanej siły roboczej, możliwość doprowadzenia gazu, sukcesywna budowa kanalizacji w mieście.

3.2.1. Infrastruktura techniczna.

Ciągi infrastruktury technicznej łączące Gminę Krośniewice z sąsiednimi gminami to:

- istniejące linie energetyczne wysokiego napięcia 220 kV i 110 kV w północnej części gminy,
- projektowany gazociąg wysokiego ciśnienia z Witoni do Krośniewic z rozwidleniem do gmin Dąbrowice i Nowe Ostrowy,
- rurociąg paliwowy Płock - Ostrów Wielkopolski.

Połączenia komunikacyjne

Powiązania komunikacyjne są w Gminie Krośniewice bardzo dobrze rozwinięte:

- w kierunku północ - południe - drogą krajową nr 1 do Gdańska i Łodzi,
- w kierunku wschód - zachód do Warszawy i Poznania - drogą krajową nr 2, - linią kolejową-Warszawa - Poznań,
- linią kolejową Łódź -Włocławek,
- drogą wojewódzką nr 581 z Krośniewic do Gostynina.

Ponadto Krośniewice leżą w odległości kilkunastu kilometrów od zjazdów prowadzących do autostrady A-2. Powiązania z sąsiednimi gminami zapewniają drogi powiatowe. Powiązania kolejowe obsługuje sieć połączeń komunikacji PKP, a drogowo PKS i przewoźnicy prywatni.

Komunikacja PKS – główne kierunki:

- Łódź
- Włocławek
- Płock
- Kutno
- Konin

Komunikacja PKP - główne kierunki:

- Warszawa
- Poznań

Drogi

Gmina Krośniewice charakteryzuje się słabą jakością dróg powiatowych i gminnych. W niektórych miejscach stan dróg jest bardzo zły. Brak jest obwodnicy miasta w ciągu dwóch dróg krajowych Nr 1 i Nr 2. Drogami tymi przez centrum miasta Krośniewice odbywa się ruch tranzytowy wschód – zachód i północ - południe. Duży ruch samochodowy przekraczający 26 000 poj./dobę pociąga za sobą znaczne zanieczyszczenia powietrza, powoduje wzrost hałasu oraz spadek bezpieczeństwa mieszkańców. Rozwiązaniem tego problemu ma być budowana w latach 2008 – 2010 obwodnica Krośniewic o długości 7,2 km.

Sieć drogową na terenie gminy tworzą ogólnodostępne drogi publiczne, które ze względu na funkcję jaką pełnią dzielą się na następujące kategorie:

- drogi krajowe	- 19,70 km
- drogi wojewódzkie	- 2,20 km
- drogi powiatowe	- 42,80 km
- drogi gminne	- 81,10 km
w tym miejskie	- 10,35 km
- drogi wewnętrzne w zarządzie gminy	- ok. 100 km

Drogą krajową na terenie gminy jest droga nr 1 Gdańsk - Łódź o dł. 8,5 km oraz droga nr 2 Warszawa – Poznań o długości 11,2 km. Do dróg wojewódzkich zalicza się droga nr 581 Gostynin - Krośniewice długości 2,2 km.

Drogi gminne w najbliższej przyszłości wymagają modernizacji, poprawy nawierzchni, poszerzenia oraz utwardzenia. Jednocześnie należy uwzględnić budowę chodników, zatok autobusowych na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Tabela 8. Wykaz ulic w mieście Krośniewice zaliczonych do kategorii dróg gminnych.

Nr drogi	Nazwa ulicy	Nawierzchnia	Długość w m
102801E	Parkowa	½ bitumiczna, ½ trylinka	420
102802E	Tadeusza Kościuszki	Bitumiczna	165
102803E	Zakątna	Trylinka	58
102804E	Plac Wolności	Bitumiczna	193
102805E	3-go Maja	Bitumiczna	215
102806E	Henryka Sienkiewicza	Bitumiczna	98
102807E	Gen. Władysława Sikorskiego	Bitumiczna	376
	Mazowiecka	Brukowa	195
102808E	Zachodnia	Brukowa	102
102809E	Marii Konopnickiej	1/3 trylinka, 2/3 asfalt	205
102810E	Juliusza Słowackiego	1/3 trylinka, 2/3 asfalt	231
102811E	Ogrodowa	Bitumiczna	804
102812E	Klonowa	Trylinka	217
	Kwiatowa	Destrukt asfaltowy	164
102813E	Jaśminowa	Trylinka	254
102814E	Polna	½ trylinka, ½ bruk	456
102815E	Ignacego Paderewskiego	¾ asfalt, ¼ trylinka	796
102816E	Łąkowa	1/5 grunt, 2/5 trylinka, 2/5 asfalt	702
	Dębowa	Grunt	202
	Kasztanowa	Destrukt asfaltowy	134
102817E	Lipowa	Gruntowa	215
102818E	Gen. Józefa Bema	Brukowo – tłuczniowa	221
102819E	Wąska	Tłuczniowa	261
102819sE	Wąska	Tłuczniowa	61
102820E	Bolesława Prusa	Bitumiczna	405
102821E	Adama Mickiewicza	1/5 asfalt, 3/5 bruk, 1/5 kostka beton.	500
	Zielona	Kostka betonowa	129
102822E	Cicha	Destrukt asfaltowy	188
102823E	Władysława Broniewskiego	Bitumiczna	194
102824E	Kamila Cypriana Norwida	Destrukt asfaltowy	158
102825E	Wiosenna	Kostka betonowa	243
102826E	Boczna	¼ asfalt, ¾ grunt	133
102827E	Południowa	½ asfalt, ½ trylinka	539
102828E	19-go Stycznia	Brukowa	205
102829E	Wspólna	trylinka	245
	Stanisława Moniuszki	¼ trylinka, ½ bruk, ¼ kostka beton.	294
102829sE	Krótką	Kostka betonowa	65
102829T	Wspólna	Gruntowa	92
	Brzozowa	gruntowa	215
			10.350

Tabela 9. Wykaz dróg zaliczonych do kategorii dróg gminnych – teren wiejski Gminy Krośniewice.

Nr drogi	Przebieg drogi od - do	Nawierzchnia	Długość w m
102101E	Droga powiatowa nr 2152E – wieś Kopy – granica gminy - droga powiatowa nr 2149E (wieś Ostrówki, gm. Dąbrowice)	destrukta asfaltowy	932
102102E	Droga krajowa nr 2 – wieś Ostałów – wieś Teresin – droga powiatowa 2152E – wieś Bardzinek	½ asfalt, ½ żwir	3872
102103E	Droga wojewódzka nr 581 – wieś Pomarzany – droga krajowa nr 2	bitumiczna	2319
102104E	Droga gminna nr 102103E – wieś Pomarzany – wieś Szubina – wieś Skłóty	¼ asfalt, ¾ żwir	3160
102105E	Droga krajowa nr 2 – droga gminna nr 102103E (Pomarzany)	bitumiczna	310
102106E	Droga krajowa nr 2 – droga gminna nr 102104E (Szubina)	bitumiczna	436
102107E	Droga krajowa nr 2 – wieś Pomarzany	żwirowa	1117
102108E	Droga powiatowa nr 2170E – wieś Nowe – droga krajowa nr 2 – wieś Skłóty – droga krajowa nr 2	1/3 asfalt, 2/3 żwir i bruk	2333
102109E	Droga gminna nr 102110E (Suchodoły) – droga gminna nr 102113E (Kopyta)	½ asfalt, ½ destrukta asfalt.	2327
102110E	Droga powiatowa 2174E – wieś Głaznów – wieś Raszynek – wieś Bielice – droga powiatowa 2174E – wieś Suchodoły – droga gminna nr 102109E	1/3 asfalt, 1/3 żwir, 1/3 destrukta asfalt.	5327
102111E	Droga powiatowa nr 2172E – Stara Wieś – droga powiatowa nr 2174E - wieś Franki - droga gminna nr 102109E	bitumiczna	3663
102112E	Droga gminna nr 102111E (Franki) – droga gminna nr 102113E (Wychny)	bruntowa	845
102113E	Droga powiatowa nr 2182E - wieś Cudniki – droga powiatowa nr 2172E – wieś Jankowice – droga powiatowa nr 2174E – wieś Wychny – (droga gminna nr 102109E) – wieś Kopyta – wieś Nowe Jankowice – droga powiatowa nr 2174E	¼ tłuczeń ½ destrukta asfalt. ¼ asfalt	5958
102114E	Droga gminna 2169E – wieś Witów – droga powiatowa 2170E	tłuczniowo – brukowa	796
102115E	Droga krajowa nr 1 – wieś Morawce – droga gminna nr 102811E	bitumiczna	780
102116E	Droga krajowa nr 1 – wieś Zalesie – droga powiatowa nr 2172E – wieś Zalesie – droga krajowa nr 1 – wieś Miłosna	1/3 asfalt, 2/3 żwir	3131
102117E	Droga krajowa nr 1 – wieś Krzewie	żwirowa	1160
102118E	Droga powiatowa nr 2172E – wieś Nowe (Nowe Probstwo)	żwirowa	1880
102119E	Droga powiatowa nr 2172E – wieś Wola Nowska – droga powiatowa nr 2181E – wieś Wola Nowska	destrukta asfalt.	2130
102120E	Droga powiatowa nr 2168E – wieś Zieleniew – wieś Godzięby – droga powiatowa 2181E – (Godzięby) – droga krajowa nr 1	1/3 destrukta asfalt. 2/3 żwir	3223
102121E	Droga gminna nr 102120E – wieś Luboradz – wieś Cygany – droga powiatowa nr 2171E	żwirowa	1855
102122E	Droga gminna nr 2169E – wieś Luboradz – droga powiatowa nr 2171E – wieś Szubsk Towarzystwo – wieś Szubsk Duży – droga powiatowa nr 2170E	1/5 bitumiczna, 3/5 żwirowo brukowa, 1/5 destrukta	4179
102122sE	Droga gminna nr 2169E – wieś Szubsk Duży – droga gminna nr 102122E	bitumiczna	415
102123E	Droga gminna nr 2169E (Witów) – wieś Witów – granica gminy Kutno	bitumiczna	534
102316E	(droga powiatowa nr 2149E – granica gminy (Ostrówki gm. Dąbrowice) – wieś Kajew – droga krajowa nr 1 – wieś Kajew – granica gminy (Perna gm. Ostrowy)	bitumiczna	3098
102811E	(Droga powiatowa nr 2174E; ul Targowa) – wieś Morawce – wieś Rozpacz – wieś Miłonice – droga powiatowa nr 2172E	bitumiczna	2312
2169E	Droga krajowa nr 2 – wieś Witów – droga powiatowa nr 2170E – wieś Szubsk Duży – wieś wola Nowska – droga powiatowa nr 2172E	½ bitumiczna ¼ żwirowa ¼ gruntowa	5267

2173E	Droga powiatowa nr 2171E – wieś Nowe – wieś Pawlikowice – Krośniewice – droga krajowa nr 1	¼ bruk ¾ asfalt – zniszczony	4035
2175E	Droga powiatowa nr 2172E – wieś Miłonice – wieś Górki Miłońskie – wieś Cudniki – wieś Wymysłów – droga powiatowa nr 2182E – granica gminy (gm. Daszyna)	brukowa	3360
			70.754

Źródło: Urząd Miejski w Krośniewicach

W celu poprawy sytuacji drogowej w Gminie Krośniewice należy podjąć wszelkie kroki zmierzające do unowocześnienia i modernizacji tej infrastruktury oraz doprowadzi do wybudowania obwodnicy miasta Krośniewice w ciągu dróg krajowych Nr 1 i Nr 2. Wpłynie to między innymi na:

- spadek zanieczyszczenia środowiska;
- poprawę zdrowotności mieszkańców;
- poprawę bezpieczeństwa mieszkańców;
- wzrost gospodarczy regionu.

Telekomunikacja

Przez obszar gminy wzdłuż dróg krajowych nr 1 i nr 2 Poznań - Warszawa i Gdańsk - Katowice przeprowadzone są kable telekomunikacji międzymiastowej będące w eksploatacji Centrum Radiokomunikacji w Warszawie.

Na terenie gminy głównym operatorem sieci telekomunikacyjnej jest Telekomunikacja Polska S.A. wg informacji udzielonej przez TP S.A.:

- włączonych do sieci telefonicznej jest 53 miejscowości (z czego 26 jest zasilanych z sieci kablowych, 27 siecią radiową),
- długość sieci telefonicznej na terenie gminy wynosi 32 km,
- do sieci telefonicznej TP S.A. przyłączone są wszystkie miejscowości z terenu gminy,
- udział gospodarstw domowych przyłączonych do sieci telefonicznej stanowi ok. 46%,
- orientacyjny udział gospodarstw domowy oczekujących na przyłączenie do sieci telefonicznej ok. 0,5%.

Ponadto teren miasta i gminy pokryty jest zasięgiem trzech operatorów sieci telefonii komórkowej. W 1996r. zostały przyznana licencja dla firmy Era GSM, a w 1999r. dla firmy Plus GSM - operatorów systemu radiokomunikacji ruchomej.

Operatorzy zainstalowali swoje wieże w Krośniewicach:

- przy ul. Kolejowej na terenie Polkuriera - PLUS (Polkomtel) - 1 wieża,
- przy ul. Przemysłowej na byłych terenach Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej - Era GSM – 1 wieża

.Głównym dostawcą usług Internetowych jest Telekomunikacja Polska S.A. oraz sieci telefonii komórkowej GPRS, EADGE, UMTS.

Energetyka

Obszar gminy zelektryfikowany jest w 100%. Energię elektryczną dostarcza ZE ENERGA SA oddział w Płocku. W skład systemu energetycznego wchodzi napowietrzne linie średniego napięcia 15 kV, stacje transformatorowo rozdzielcze 15 kV/0,4 kV i zasilane z tych stacji rozdzielcze linie niskiego napięcia. Stan techniczny urządzeń systemu sieci dystrybucyjnej jest zadowalający. Awaryjność sieci jest niewielka.

Istniejąca sieć energetyczna w pełni zabezpiecza obecne i perspektywiczne zaopatrzenie gminy w energię elektryczną.

Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie miasta i gminy Krośniewice nie ma jednolitego systemu grzewczego oraz nie działa żadna koncesjonowana firma ciepłownicza.

Zapotrzebowanie na ciepło przez budownictwo wielorodzinne realizowane jest przez :

- Spółdzielnię Mieszkaniową Lokatorsko -Własnościową „Przyszłość”
- Wspólnotę Mieszkaniową w Błoniu
- Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Krośniewicach.

Spółdzielnia mieszkaniowa produkuje ciepło na potrzeby swoich zasobów mieszkaniowych.

MZGKiM dostarcza ciepło na mocy zawartej umowy na sezon grzewczy 2007/2008 do nowopowstałych wspólnot przy ul. Kolejowej 25/3,4,5 i 6, którymi administrował do kwietnia 2007. Taki stan należy traktować jako przejściowy. Biorąc pod uwagę dobro lokatorów, aby do minimum obniżyć koszty ogrzewania należy przekazać wspólnotom (umowa dzierżawy) kotłownię do eksploatacji.

Potrzeby ciepłe budownictwa jednorodzinnego zarówno w mieście jak i na terenie gminy realizowane są przez lokalne kotłownie przydomowe lub ogrzewanie piecowe.

Przedsiębiorstwa przemysłowe, instytucje oraz urzędy na terenie miasta i gminy korzystają z własnych kotłowni.

Na terenie miasta i gminy Krośniewice oraz gmin ościennych nie występuje sieć dystrybucyjna gazu przewodowego. Działania inwestycyjne z lat ubiegłych skończyły się na etapie koncepcji programowej opracowanej w 1995 r. przez „Gazoprojekt - Wrocław”. Koncepcja zakładała budowę sieci wysokiego ciśnienia DN 150/100 relacji Witonia-Krośniewice z przedłużeniem do Dąbrowic i Nowych Ostrów. W koncepcji programowej do zasilania miasta i gminy przewidziano:

- budowę stacji redukcyjno pomiarowej pierwszego stopnia: $Q = 10\ 000\ \text{m}^3/\text{h}$;
- budowę gazociągu wysokiego ciśnienia: $L = 0,6\ \text{km DN 100}$;
- budowę gazociągu średniego ciśnienia: $L = 88\ \text{km}$;
- budowę przyłączy: 2415 szt.

Proponowana lokalizacja stacji redukcyjno pomiarowej pierwszego stopnia to wschodnia granica miasta na południe od ulicy Kutnowskiej. W pierwszym etapie inwestycyjnym do gazyfikacji przewidziano następujące miejscowości: Krośniewice, Błonie, Nowe, Pawlikowice, Pomarzano, Skłóty, Szubina, Bardzinek, Krzewie, a w drugim pozostałe większe miejscowości. Ze względu na lokalizację gminy, możliwość zasilania regionu w gaz może być realizowana przez Mazowiecką Spółkę Gazownictwa, Gazownię Łódzką lub inną firmę komercyjną posiadającą odpowiednią koncesję.

W chwili obecnej w celach socjalno-bytowych wykorzystywany jest gaz propan-butan z butli. Szacuje się, że korzysta z niego znaczna część gospodarstw domowych. Powszechność tego źródła energii wynika z dobrze rozwiniętej sieci dystrybucyjnej tego paliwa. Czynnikiem hamującym jest ciągle rosnąca cena gazu.

Zaopatrzenie w wodę

Gmina Krośniewice jest zwodociągowana w ponad 99%. Sieć wodociągowa była budowana w latach 1970 – 2005.

Długość sieci wodociągowej liczy 140,9 km, w tym na terenie miasta Krośniewice 15,2 km.

Ogólna ilość przyłączy wodociągowych wynosi 1491 sztuk, w tym w obrębie miasta Krośniewice – 577 sztuk (stan na 31.12.2007r.).

Sieć wodociągowa zasilana jest z dwóch niezależnie pracujących ujęć wody: w Krośniewicach (na terenie parku miejskiego) oraz we wsi Nowe. Każde z ujęć posiada własną stację uzdatniania wody.

Ujęcie wody w Krośniewicach stanowią cztery studnie głębinowe o zasobach 2068 m³/d. Miejska stacja wodociągowa o wydajności 1500 m³/d, ze stacją uzdatniania wody i zbiornikiem wyrównawczym na wodę czystą o pojemności 1500 m³, zapewnia wodę dla miasta Krośniewice oraz dla wsi: Bardzinek, Bielice, Iwiczna, Kajew, Kopy, Morawce Stare, Pniewko, Pomarzany cz.I, Raszynek, Suchodoły, Teresin, Tumidaj, Zosinek.

We wsi Nowe, dla potrzeb wodociągu wiejskiego, pracują trzy studnie głębinowe o wydajności ok. 910 m³/d i zaopatrują w wodę okoliczne wsie: Cudniki, Cygany, Franki, Głogowa, Godzięby, Górki Miłońskie, Jankowice, Jankowice Nowe, Kopyta, Krzewie, Luboradz, Ludwików, Marynin, Miłonice, Miłosna, Morawce, Nowe, Nowe Probstwo, Ogrodzona - gm. Daszyna, Pawlikowice, Pomarzany cz. II, Rozpacz, Skłóty, Stara Wieś, Szubina, Szubsk Duży, Szubsk Towarzystwo, Witów, Wola Nowska, Wychny, Wymysłów, Zalesie, Zieleniew.

Stacje wodociągowe we wsi Nowe i w Krośniewicach pokrywają zapotrzebowanie na wodę w gminie Krośniewice. Niewielkie nadwyżki wody przekazują na zaopatrzenie dodatkowo wsi Podczachy (gmina Kutno), wsi Perna (gmina Nowe Ostrowy) oraz wsi Ogrodzona (gmina Daszyna).

Ujęcie wody w Krośniewicach posiada ważną decyzję - pozwolenie wodnoprawne na pobór wód ze studni podziemnych wydane przez Starostwo Powiatowe w Kutnie. Ujęcie składa się z czterech studni zlokalizowanych na terenie Krośniewic o łącznej wydajności 146 m³/h i 2068 m³/d.

Studnia Nr 1a została odwiercona w 2001 r. i ma głębokość 38 m. Jej wydajność wynosi 50 m³/h, a woda pobierana jest z utworów czwartorzędowych. Promień leja depresji wynosi 270 m.

Studnia Nr 2 została odwiercona w 1960 r. i ma głębokość 40m. Jej wydajność wynosi 43 m³/h, a woda pobierana jest z utworów trzeciorzędowych. Promień leja depresji wynosi 200 m.

Studnia Nr 3 została odwiercona w 1982 r. i ma głębokość 39,5 m. Jej wydajność wynosi 40 m³/h, a woda pobierana jest z utworów czwartorzędowych. Promień leja depresji wynosi 200 m.

Studnia Nr 4 została odwiercona w 1982r. i ma głębokość 48 m. Jej wydajność wynosi 77 m³/h, a woda pobierana jest z utworów trzecio- i czwartorzędowych. Promień leja depresji wynosi 213 m.

Jakość wody trafiająca do stacji uzdatniania wody określona na podstawie analiz wody wskazuje, że woda ma duże stężenie żelaza (5,6 mg/l) i manganu (0,25 mg/l). Ponadto w stosunku do obowiązujących przepisów ma podwyższoną barwę i mętność, co jest efektem wysokich stężeń żelaza i manganu.

O ile stan techniczny instalacji ujęcia w Krośniewicach należy uznać jako sprawny technicznie, to w związku ze zmianą przepisów dotyczących jakości wody do celów spożywczych uzdatniona woda nie spełnia wymagań. W związku z powyższym ujęcie wymaga unowocześnienia technologicznego, co wpłynie

na jakość pobieranej wody.

Ujęcie wody we wsi Nowe posiada ważną decyzję- pozwolenie wodnoprawne na pobór wód ze studni podziemnych wydane przez Starostwo Powiatowe w Kutnie z dnia 02-07-2002 znak RŚ-6223/15/02. Ujęcie składa się z trzech studni trzeciorzędowych zlokalizowanych w miejscowości Nowe o łącznej wydajności 70 m³/h i 910 m³/d.

Studnia Nr 1 została odwiercona w 1967 r. i ma głębokość 65,1 m. Jej wydajność wynosi 37 m³/h, a woda pobierana jest z utworów trzeciorzędowych. Promień leja depresji wynosi 350 m. Studnia nr 1 może być eksploatowana w ramach zasobów studni nr 3 jako ujęcie awaryjne.

Studnia Nr 2 została odwiercona w 1982 r. i ma głębokość 68 m. Jej wydajność wynosi Q = 66 m³/h przy depresji s = 19,0 m, a woda pobierana jest z utworów czwartorzędowych. Promień leja depresji wynosi 260 m. Studnia nr 2 może być eksploatowana w ramach zasobów studni nr 3 jako ujęcie awaryjne.

Studnia Nr 3 została odwiercona w 1985 r. przez Wodrol w Bydgoszczy i ma głębokość 64 m. Jej wydajność wynosi Q = 70 m³/h przy depresji s = 22,0 m, a woda pobierana jest z utworów trzeciorzędowych. Promień leja depresji wynosi 350 m.

Jakość wody trafiająca do stacji uzdatniania wody określona na podstawie analiz wody wskazuje, że woda ma duże stężenie żelaza (5,6 mg/l) i manganu (0,25 mg/l). Ponadto w stosunku do obowiązujących przepisów ma podwyższoną barwę i mętność, co jest efektem wysokich stężeń żelaza i manganu.

Ogółem roczne zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych i innych instytucjach na terenie gminy i miasta Krośniewice wynosi ok. 310 tys. m³.

W Krośniewicach, poza komunalnymi ujęciami wody, zlokalizowane są jeszcze ujęcia w Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej oraz na Kolei Dojazdowej.

Jakość wody surowej ujmowanej studniami wierconymi oceniana jest jako dobra. Nie zawiera zanieczyszczeń bakteriologicznych, ale występują przekroczenia w zawartości żelaza i manganu (ujęcie w Krośniewicach). Aktualny stan techniczny ujęć biorąc pod uwagę energochłonność a także konieczność utrzymania parametrów wody pitnej zgodnie z obowiązującymi przepisami narzuca konieczność ich modernizacji.

Na podstawie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Krośniewice oraz danych uzyskanych z Urzędu Miejskiego w Krośniewicach.

Gospodarka ściekowa.

Aglomeracja Krośniewice.

Rozporządzeniem Wojewody Łódzkiego z dnia 2 lutego 2007r Nr 3/07 opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego z dnia 14 lutego 2007r Nr 31 pod pozycją 273, wyznaczona została AGLOMERACJA KROŚNIEWICE.

Zgodnie z § 1 w/w rozporządzenia w skład Aglomeracji Krośniewice, o równoważnej liczbie mieszkańców 8 320, wchodzi:

- miasto Krośniewice,
- osiedle Głaznów,
- oczyszczalnia ścieków komunalnych w Pawlikowicach.

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych:

- numer PLO026 – dla kanalizacji
- numer PLO0260 – dla oczyszczalni ścieków.

Kanalizacja i oczyszczalnie ścieków

Na terenie miasta funkcjonuje rozdzielczy system kanalizacji (sanitarna i deszczowa). Miasto Krośniewice posiada częściowo kanalizację sanitarną, która doprowadza ścieki do oczyszczalni mechaniczno-biologicznej we wsi Pawlikowice.

Długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 7,9 km, w tym na terenie miasta Krośniewice – 5,6 km. Siecią kanalizacji sanitarnej jest objęte ponad 75% miasta.

Do kanalizacji podłączone jest około 1000 gospodarstw domowych i korzysta z niej około 3500 osób.

W mieście funkcjonuje punkt zlewny ścieków przy Miejskim Zakładzie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej.

Część wód opadowych jest odprowadzana bez oczyszczenia bezpośrednio do rzeki Miłonki, a część do sieci kanalizacji sanitarnej.

Siecią kanalizacji deszczowej jest objęte około 25% miasta Krośniewice.

Na obszarze wiejskim gminy nie ma kanalizacji sanitarnej za wyjątkiem wsi Głaznów. Obecnie ścieki bytowo-gospodarcze z terenu gminy gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych, nie zawsze szczelnych i zagospodarowywane we własnym zakresie przez rolników lub dowożone do punktu zlewnego na oczyszczalni ścieków w Pawlikowicach.

Ścieki komunalne oraz przemysłowe z aglomeracji Krośniewice, przesyłane są kolektorem grawitacyjnym o średnicy 600 mm do oczyszczalni w Pawlikowicach, która to zgodnie z aktualnym pozwoleniem wodnoprawnym na wprowadzanie ścieków oczyszczonych do rzeki Miłonki (Decyzja Starosty Kutnowskiego z dn. 18.12.2006 r. znak: RŚ.6223-31/2006) odprowadza ścieki oczyszczone w ilości $Q_{sr\ d} = 832,4\ m^3/d$, $Q_{max\ d} = 1331,7\ m^3/d$. Oczyszczalnia ta zaliczona jest do oczyszczalni o obciążeniu RLM>9999 mieszkańców. Zaprojektowana została na przyjęcie do oczyszczenia $1\ 800\ m^3$ /dobę w okresie deszczowym ścieków o ładunku zanieczyszczeń $1000\ kg\ O_2/dobę$ od wskaźnika BZT₅ równego $700\ mgO_2/dm^3$.

W pracy oczyszczalni występują zakłócenia wynikające ze starej technologii oraz wad spowodowanych dostosowaniem pierwotnego projektu do zmienionych warunków użytkowania, min:

- a) w trakcie pracy oczyszczalni występują problemy z utrzymaniem wymaganego poziomu oczyszczania;
- b) nadmierne zużycie energii elektrycznej na oczyszczanie m^3 ścieków. Jednostronne zasilanie w energię elektryczną, niedokończony wyposażeń wieżyczki transformatorowej;
- c) występuje niestabilna praca osadników spowodowana przez system pomp zaburzający przepływ laminarny, występują również złoże osadu w miejscach niesprawnych pomp.;
- d) w okresie zimowym ze względu na wysokie zawilgocenie powietrza w sprężarkach występuje zamarzanie przewodów podających powietrze do pomp MAMUT.;
- e) nie działa system zdalnego sterowania zasuwami regulującymi dopływ powietrza do pomp MAMUT;

- f) wydajność poletek ze względu na powierzchnię jak i warunki klimatyczne nie pozwala na odprowadzenie właściwej ilości osadu czynnego, doprowadza to ucieczki osadu do odbiornika, duża pracochłonność wynikająca z ręcznego usuwania osadu;
- g) występuje wysoka awaryjność urządzeń mechanicznych w szczególności szczotek, spowodowana głównie korozją łożysk;
- h) nie uruchomienie piaskownika powoduje zamulanie czynnej komory;
- i) wyposażenie laboratorium nie umożliwia wykonywania podstawowych analiz na poziomie potrzebnym do sterowania technologią (zawiesina, przewodnictwo).

W gminie funkcjonują jeszcze dwie mniejsze oczyszczalnie ścieków na terenie byłych PGR w Głogowej i Godziębach. Obsługują one odpowiednio 300 i 89 mieszkańców. Ich przepustowość wynosi: oczyszczalni w Głogowej 100 m³/d, oczyszczalni w Godziębach – 80 m³/d.

W związku z takim stanem skanalizowania gminy działania w celu uporządkowania gospodarki ściekowej winny zmierzać do:

- rozbudowy i modernizacji oczyszczalni w Pawlikowicach (w tym: rozwiązanie głównego problemu – gospodarki osadami),
- pełnego skanalizowania miasta poprzez rozbudowę sieci kanalizacyjnej,
- skanalizowanie jednostek osadniczych (wsi o zwartej zabudowie) biorąc pod uwagę możliwość wykorzystania sieci kanalizacyjnej i podłączenie do istniejącej oczyszczalni lub zastosowanie lokalnych oczyszczalni ścieków
- oraz budowę indywidualnych bądź zbiorczych przydomowych oczyszczalni ścieków (dla siedlisk o zabudowie rozproszonej).

zgodnie z „**Koncepcją technologiczną modernizacji i rozbudowy oczyszczalni ścieków w Krośniewicach dla spełnienia wymagań pozwolenia wodnoprawnego i usprawnienia gospodarki odpadami**” opracowaną w listopadzie 2007r. oraz zgodnie z „**Programem uporządkowania gospodarki ściekowej w miejscowościach zlokalizowanych na terenie gminy Krośniewice**” opracowanym w styczniu 2008r.

Gospodarka odpadami

Na terenie gminy Krośniewice zbiórką, transportem oraz składowaniem odpadów komunalnych zajmuje się powołany Uchwałą Nr X/58/07 Rady Miejskiej w Krośniewicach (z dnia 30 maja 2007r.) Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. 100% udziałowcem Spółki jest Gmina Krośniewice. Spółka posiada wszelkie prawa (wydane decyzją wojewody Łódzkiego) na prowadzenie instalacji pn. składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowanej w m. Franki, Gmina Krośniewice, które przyjmuje również odpady z: Gminy Daszyna, Gminy Dąbrowice, części Gminy Nowe Ostrowy, Gminy Łanięta, części Miasta Gostynin a także części miasta Łódź, miasta Łęczycy i miasta Zgierz.

Właścicielem gruntów pod składowiskiem jest Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o., który na mocy aktu notarialnego nr Rep. A 8/2008 z dnia 02.01.2008 r. uzyskał tytuł prawny do owych gruntów od gminy Krośniewice.

W obrębie składowiska we Frankach istnieją następujące kwatery:

a/ tzw. „stare składowisko” o powierzchni około 1 ha, położone na działce nr 79, zgodnie z gminną ewidencją gruntów eksploatowane było od 1970r., zlokalizowane zostało w wyrobisku poźwirowym, którego głębokość dochodziła do około 3 m, zamknięte zostało decyzją Wojewody Łódzkiego znak SR.VIII-G-6617-2/D/72/ 2004 z dnia 26 kwietnia 2004 r.,

b/ tzw. „nowe składowisko” o powierzchni 1,561 ha zamknięte w/w. decyzją Wojewody Łódzkiego, Obydwa zamknięte składowiska tworzą przymę I.

c/ kwatera I A o powierzchni 0,83 ha,

d/ kwatera I B o powierzchni 1,81 ha,

Kwaterny IA i IB tworzą przymę II i są przygotowane do zamknięcia. Przymy I i II tworzą wspólna wierzchoinę, która obecnie jest rekultywowana.

e/ kwatera II o powierzchni 1,55 ha na terenie której obecnie składowane są odpady.

Jednocześnie prowadzone są prace związane z rozbudową istniejącej już instalacji poboru biogazu. Przewiduje się wykorzystanie pozyskanego biogazu do wytworzenia energii elektrycznej przy użyciu agregatu o mocy 180kW. Odgazowaniem zamkniętych i przewidzianych do zamknięcia kwater IA i IB składowiska zajmuje się firma „ENERGIA 3000” Sp. z o.o.

Planowane jest wybudowanie kolejnych kwater o łącznej powierzchni ok. 4,16 ha i łącznej pojemności 591 120 m³. Obecnie Zakład Usług Komunalnych Sp.z o.o. jest w posiadaniu dokumentacji projektowej dla dwóch kwater:

- kwaterny nr III o powierzchni 1,53 ha

- kwaterny nr IV o powierzchni 1,08 ha

Wybudowanie kwater umożliwi dalsze przyjmowanie i składowanie odpadów.

W I kwartale 2008 roku na składowisku zdeponowano następujące ilości odpadów:

a) z gminy Krośniewice oraz z gmin ościennych (Łañęta, Nowe Ostrowy, Dąbrowice, Daszyna) – **597,62**

Mg

b) firmy dowożące odpady (MPO – Łódź, ZOM – Gostynin, JUKO – Piotrków, Komunal Eko – Zgierz, ZRK – Łódź, Czystość – Łódź, Eko Serwis – Kutno, RS II – Zgierz, Remondis – Warszawa) – **20 515,6**

Mg

Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. dysponuje następującym sprzętem:

a) ciągnik rolniczy,

b) przyczepa ciężarowa rolnicza,

c) spychacz typu Staliniec,

d) ładowarka Ł 34, 2 szt.,

e) kompaktor Tana G 360,

f) samochód ciężarowy (śmieciarka) do zbiórki i transportu odpadów marki JELCZ,

g) samochód ciężarowy (śmieciarka) do zbiórki i transportu odpadów marki LIAZ,

h) samochód ciężarowy Lublin,

i) samochód ciężarowy (śmieciarka) do zbiórki i transportu odpadów marki DAF.

Spółka posiada także pojemniki na odpady komunalne zmieszane o pojemności: 110 litrów, 120 litrów, 1,1 m³, 2,2 m³ oraz pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów typu PET, makulatura, szkło o pojemności 1,1

m³. Jednocześnie dla gospodarstw indywidualnych do segregacji odpadów wydawane są worki foliowe (dla mieszkańców gminy worki rozdawane są nieodpłatnie).

Zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami, a także z Planem Gospodarki Odpadami dla Gminy Krośniewice docelowym jest rozwój selektywnej zbiórki odpadów, która w założeniu ma doprowadzić do wzrostu stopnia odzysku surowców wtórnych. W Planie Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego (do którego odnosi się Gmina Krośniewice) przyjęto, iż należy w znaczący sposób ograniczyć ilość odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania:

- a) do 31 grudnia 2010 r. – do nie więcej niż 75 % wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji
- b) do dnia 31 grudnia 2013 r. – do nie więcej niż 50 % wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji
- c) do dnia 31 grudnia 2020 r. – do nie więcej niż 35 % wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji

w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 roku.

Ponadto wzrost poziomu selektywnego zbierania odpadów z obecnych 2-3% (w całości wytwarzanych odpadów) do 10% w 2010 roku i 20% 2018 roku, spowoduje zmiany ilości i składu odpadów niesegregowanych.

Aby spełnić założenia zawarte w/w Planie Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego istnieje konieczność wprowadzenia oraz rozwój stopnia utylizacji organicznej frakcji odpadów poprzez technologię ich biologicznego przerobu oraz umieszczanie na składowisku tylko tej części odpadów, której nie da się wykorzystać bądź przerobić.

Z uwagi na stały wzrost ilości odpadów komunalnych za najważniejsze uznaje się podejmowanie działań zapobiegawczych, redukujących ilość odpadów niesegregowanych powstających w gospodarstwach domowych. Służyć ma temu segregacja i odzysk odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. W związku z tym na terenie składowiska w m. Franki planowane jest wybudowanie kompostowni typu pryzmowego, przez co w znacznym stopniu ograniczy ilości składowanych odpadów ulegających biodegradacji. Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. zamierza rozbudować składowisko o kwaterę III i IV, jak i również zakupić przenośną sortownię odpadów o przepustowości 25 tys ton rocznie na jedną zmianę. Pozwoli to wysortować te frakcje odpadów, które będą mogły zostać poddane ponownemu wykorzystaniu (recyklingowi).

W „Strategii rozwoju Zakładu Usług Komunalnych Sp. z o.o.” przyjęty został roczny poziom przyjmowanych odpadów:

- do 2012 roku 42 000 ton z tego składowane na kwaterze 37 800 ton,
- od 2013 roku 43 000 ton z tego składowane na kwaterze 36 550 ton.

Wysortowane odpady przeznaczone zostaną do sprzedaży w celu dalszego odzysku.

Planowany okres eksploatacji składowiska:

- a) kwatera nr II – składowanie do końca 2008 r.
- b) kwatera nr III – składowanie 4 – 4,5 lat (2012 r.)
- c) kwatera nr IV – składowanie 2 – 2,5 lat (2014/15 r.)

d) kwatery nr V – składowanie 5,5 – 6 lat (2020/21 r.)

Łączny czas eksploatacji składowiska to około 11-12 lat przy założeniu, że do roku 2018/19 będą deponowane odpady dostarczane przez dostawców zewnętrznych. W ilościach ok. 40 000 Mg/rok oraz odpady zbierane przez własne samochody – śmieciarki. Po roku 2018/19 Spółka będzie przyjmowała na składowisko tylko odpady zbierane od mieszkańców Gminy Krośniewice i gmin ościennych aż do całkowitego zapelnienia kwatery nr V.

3.2.2. Własność nieruchomości.

Powierzchnia Gminy Krośniewice wynosi 9 471 ha. Grunty gminy stanowią 9 175 ha, grunty miasta stanowią 296 ha. Ponad 71,32 % stanowią grunty stanowiące własność osób fizycznych. Pozostała część, w przeważającej mierze, stanowi własność Skarbu Państwa.

Tabela 10. Struktura własności gruntów na terenie gminy

Rodzaj własności	Powierzchnia w ha	Powierzchnia w %
Grunty osób fizycznych	6 754,45	71,32
Grunty Skarbu Państwa	1 673,15	17,66
Grunty gminne	184,42	1,94
Grunty kościołów	21,93	0,23
Grunty spółek prawa handlowego	89,11	0,94
Grunty Państwowego Gospodarstwa Leśnego	135,80	1,43
Grunty spółdzielni	11,95	0,13
Grunty powiatów	51,19	0,54
Grunty Ochotniczych Straży Pożarnych	7,91	0,08
Grunty Wspólnot Gromadzkich	6,76	0,07
Inne	534,30	5,64
Razem	9 471	100

Źródło: Dane własne gminy

Tabela 11. Tereny inwestycyjne w gminie Krośniewice

<i>Lp</i>	<i>Numer działki i powierzchnia (ha)</i>	<i>Położenie i Właściciel/właściciele</i>	<i>Przeznaczenie w planie zagospodarowania</i>	<i>Infrastruktura techniczna</i>
1	760 i 761/ Łączna powierzchnia: 0,9956 ha	Południowo – wschodnia część miasta Krośniewice, przy projektowanej ulicy łączącej się z ulicą Kutnowską (droga krajowa Nr 2 Warszawa – Poznań) /Gmina Krośniewice	P- tereny zabudowy produkcyjnej, baz i składów oraz rzemiosła uciążliwego	Linia energetyczna w odległości ok 120 m od granicy działek, sieć wodociągowa i kanalizacyjna w projektowanej ulicy, do której przylegają działki, telefon ok. 80 mb
2	747/2 i 748/2 Łączna powierzchnia 4,9365 ha	Południowo – wschodnia część miasta Krośniewice, przy dwóch projektowanych ulicach łączących się z ulicą Kutnowską (droga krajowa Nr 2 Warszawa – Poznań) /Gmina Krośniewice	P – tereny zabudowy produkcyjnej, baz i składów oraz rzemiosła uciążliwego	Linia energetyczna na terenie działki nr 748/2, sieć wodociągowa i kanalizacyjna w projektowanej ulicy, do której przylega działka nr 748/2, telefon ok. 100 mb
3	859,860,863,864,865,866,867,868,871 Łączna powierzchnia 20,0912 ha	Południowo – wschodnia część miasta Krośniewice, przy ulicy Przemysłowej, łączącej się z ulicą Łęczycką (droga krajowa Nr 1) /Własność prywatna (kilku właścicieli)	P – tereny zabudowy produkcyjnej, baz i składów oraz rzemiosła uciążliwego	Linia energetyczna na terenie działek, sieć wodociągowa i kanalizacyjna na terenie działek, telefon na terenie wszystkich działek
4	874/1, 874/3, 874/4 Łączna powierzchnia 1,7782 ha	Południowo – wschodnia część miasta Krośniewice, przy ulicy przemysłowej, łączącej się z ulicą Łęczycką (droga krajowa Nr 1) /Gmina Krośniewice	P – tereny zabudowy produkcyjnej, baz i składów oraz rzemiosła uciążliwego	Linia energetyczna na terenie działek, sieć wodociągowa na terenie działki 874/1, sieć kanalizacyjna na terenie działki 874/1, telefon na terenie działek 874/3 874/4
5	9 Powierzchnia 0,7473	Północno – zachodnia część miasta Krośniewice, przy ulicy Poznańskiej (droga krajowa Nr 2) Gmina Krośniewice	P – tereny zabudowy produkcyjnej, baz i składów oraz rzemiosła uciążliwego	Linia energetyczna na terenie działki, sieć wodociągowa na terenie działki, sieć kanalizacyjna projektowana w ulicy Poznańskiej, telefon na sąsiedniej działce.
6	695/1,695/2 i 717 Łączna powierzchnia 8,0545 ha	Północno – zachodnia część miasta Krośniewice, przy ulicy Kolejowej Agencja Nieruchomości Rolnych oddział Terenowy w Warszawie Filia w Łodzi, ul. Północna 27/29, 91-420 Łódź	P – tereny zabudowy produkcyjnej, baz i składów oraz rzemiosła uciążliwego	Linia energetyczna na terenie działki nr 695/1, sieć wodociągowa na terenie działki 695/1, sieć kanalizacyjna projektowana w ul. Kolejowej, telefon ok. 500 m, w ulicy Kolejowej.

3.2.3. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego.

Stan istniejący zagospodarowania przestrzennego historycznego centrum miasta Krośniewice, terenów wsi oraz poszczególnych obiektów zabytkowych jest efektem działań prowadzonych przez ich właścicieli i użytkowników oraz samorządowe władze administracyjne. Podstawowym działaniem ochronnym w stosunku do obiektów i obszarów historycznych było wpisanie ich do rejestru zabytków, objęcie ewidencją konserwatorską, gminną ewidencją zabytków oraz uwzględnienie odpowiednich ustaleń w stadium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i obowiązujących obecnie miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Krośniewice i miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta Krośniewice.

Samorząd gminy w latach 2003-2006 na potrzeby kultury i ochronę dziedzictwa narodowego poniósł wydatki wysokości 2 006 500 zł., co stanowi 3,08 % wszystkich wydatków gminy.

Stan zachowania obiektów zabytkowych jest różny. W najlepszym stanie są budynki sakralne. W gorszym stanie jest zabudowa folwarczna przy dawnych zespołach dworsko - parkowych (Głaznów, Głogowa, Krośniewice, Miłonice, Skłóty) użytkowana przez dzierżawców agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa Oddział Terenowy w Łodzi. W jeszcze gorszym stanie jest zabudowa mieszkaniowa w dawnych zespołach dworsko - folwarcznych – domy mieszkalne dla dawnych pracowników majątków ziemskich i dwory. Budynki mieszkalne dla pracowników- czworaki, pięcioraki i ósmioraki są zaniedbane, o bardzo niskim standardzie uzbrojenia oraz ogólnie złym stanie technicznym. Poszczególne lokale mieszkalne remontowane są przez lokatorów w zakresie odpowiadających im możliwością finansowym – z reguły z zastosowaniem najtańszych materiałów budowlanych i bez dbałości o ujednoczenie elementów architektonicznych widocznych w elewacji budynków.

Dwory stanowią własność różnych podmiotów i znajdują się w zróżnicowanym stanie technicznym:

- dwór w Bielicach, własność osoby prywatnej jest w stanie bardzo złym (ruina),
- dwór w Cyszanach, własność prywatna jest w trakcie remontu,
- dwór we Frankach, współwłasność osób prywatnych i Skarbu Państwa, nie istnieje,
- dwór w Głaznowie, współwłasność Agencji Nieruchomości Rolnej Skarbu Państwa i Gminy Krośniewice, w stanie średnim, nie użytkowany,
- dwór w Głogowej, własność Agencji Nieruchomości Rolnej Skarbu Państwa, użytkowany jako budynek mieszkalny, w stanie dobrym,
- dwór w Jankowicach, własność Gminy Krośniewice, użytkowany na cele oświatowe (szkoła podstawowa), w stanie dobrym,
- pałac w Krośniewicach, własność Skarbu Państwa, użytkowany na cele oświatowe (szkoła gimnazjalna), w stanie dobrym,
- dwór w Miłonicach, własność Gminy Krośniewice, częściowo nie używany, w stanie złym,
- dwór w Ostałowie, współwłasność osób prywatnych, nie użytkowany, w stanie bardzo złym,
- dwór w Skrótach, własność prywatna, nie używany, stan bardzo zły,
- dwór w Witowie, współwłasność osób prywatnych, w stanie bardzo złym (ruina).

Dworom towarzyszą parki, także o różnym stopniu utrzymania:

- park w Bielicach – nie pielęgnowany, nie ogrodzony, z dużym ubytkiem drzew i innych nasadzeń, z zatartym układem kompozycyjnym i przestrzennym ,
- park w Cyganach – zaniedbany, nie ogrodzony, z zatartym układem kompozycyjnym i przestrzennym
- park we Frankach – zniszczony, istnieją pojedyncze drzewa,
- park w Głaznowie – nie pielęgnowany, z zatartym układem kompozycyjnym i przestrzennym,
- park w Głogowej – nie pielęgnowany,
- park w Krośniewicach – zaniedbany, z zatartym układem kompozycyjnym i przestrzennym,
- park w Miłonicach – zaniedbany, nie ogrodzony, z zatartym układem kompozycyjnym i przestrzennym,
- park w Ostałowie – zaniedbany, z zatartym układem kompozycyjnym i przestrzennym, teren prowadzonych nowych nasadzeń drzew i krzewów bzu uwzględnienia tradycji kształtowania zespołu,
- park w Pawlikowicach – zniszczony, teren użytkowany rolniczo, zachowana jedynie aleja prowadząca prawdopodobnie do istniejącego niegdyś dworu,
- park w Skłótach – zaniedbany, nie pielęgnowany, z zatartym układem kompozycyjnym i przestrzennym,
- park w Witowie – Zniszczony, nie istnieje.

Cmentarze rzymsko- katolickie na terenie gminy są dobrze utrzymane. Cmentarz żydowski nie ogrodzony, zaniedbany, od strony drogi widoczny jako kępa krzewów.

Obiekty zabytkowe nie są odpowiednio oznaczone, a brak informacji o ich statusie i ochronie prawnej jest często przyczyną niewłaściwego ich użytkowania lub podejmowania niewłaściwych z punktu widzenia zasad ochrony konserwatorskiej działań.

Zabudowa historycznego centrum miasta Krośniewice, będąca w przeważającej części własnością prywatną jest w średnim stanie technicznym. Realizowane współcześnie obiekty nawiązują w swych formach i gabarytach do lokalnej tradycji kształtowania i sytuowania zabudowy.

Problem stanowi zaniedbana przestrzeń publiczna historycznego centrum miasta, w tym także jego rynku- Placu Wolności. Innym, bardzo ważnym problemem w ochronie historycznego centrum miasta Krośniewice są przebiegające przezeń tranzytowe trasy komunikacyjne – drogi krajowe Łódź-Gdańsk i Warszawa-Poznań. Stanowią one istotną uciążliwość we właściwym zagospodarowaniu, utrzymaniu i użytkowaniu tego obszaru. Przez miasto przejeżdża w ciągu doby od 20 do 26 tysięcy pojazdów. Ustalenie zasad zagospodarowania i zakresu niezbędnych prac przewidzianych do przeprowadzenia w historycznym centrum Krośniewic powinno nastąpić w drodze: przeniesienia ruchu tranzytowego, opracowania planu rewitalizacji, pozyskania środków na jej realizację i konsekwentnego wdrażania go w życie.

Obiekty zabytkowe miasta i gminy są stosunkowo trudno dostępne ze względu na brak wystarczającej ilości miejsc postojowych dla samochodów, brak ścieżek rowerowych, niewystarczającą bazą noclegową, generalnie zły stan dróg oraz jezdni i chodników ulic miejskich.

3.2.4. Uwarunkowania ochrony środowiska.

Degradacja środowiska jest nieodłącznym elementem gospodarczej i bytowej działalności człowieka. W gminie najbardziej widoczne są skutki rolniczej, a w mieście technicznej degradacji środowiska. Zniekształcają one strukturę ekologiczną, chemizm gleb i roślin, budowę gruntów, rzeźbę terenu i stosunki gruntowo-wodne oraz właściwości atmosfery. Zagrożenie dla środowiska ze strony rolnictwa wynika przede wszystkim z niewłaściwej agrotechniki. Nadmierna intensyfikacja rolnictwa powoduje zmiany składu botanicznej roślinności.

Urbanizacja komunalna i komunikacja oddziałują szkodliwie na glebę i rośliny. Główną rolę pełnią jednak w zanieczyszczaniu powietrza atmosferycznego. Agresywne substancje kwaśne emitowane do atmosfery w procesach spalania (głównie związki siarki) przenikają do gleb powodując zakwaszenie i zubożenie gleby w niektóre składniki pokarmowe.. Dotyczy to metali ciężkich w rejonach położonych wzdłuż tras komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu pojazdów.

Stan środowiska przyrodniczego w mieście i gminie Krośniewice w zakresie poszczególnych komponentów przedstawia się następująco:

- znaczące zasoby wartościowych rolniczo gleb, z dużą tradycją intensywnej gospodarki rolnej,
- małe zasoby gleb V-VI klasy nie podlegających ochronie prawnej przed zmianą użytkowania, które można przeznaczyć na inne cele.
- konfliktowy przebieg dróg krajowych w obszarze zurbanizowanym miasta Krośniewice;
- niekorzystne warunki akustyczne i aerosanitarne w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu, szczególnie drogi krajowe Nr 1 i 2 i droga wojewódzka Nr 581 stanowią zagrożenie zdrowia ludzi,
- małe zasoby terenów o walorach przyrodniczo - krajobrazowych, niska lesistość, zaniedbane parki dworskie
- niedostateczne i zdegradowane jakościowo zasoby wód powierzchniowych
- mała ilość zieleni wysokiej, lasów, sadów, co wpływa niekorzystnie na warunki gruntowo - wodne i mikroklimatyczne,
- antropogenicznie przekształcona rzeźba terenu - techniczna degradacja struktury ekologicznej na obszarze ok. 6 % powierzchni gminy,
- zaleganie I poziomu wód gruntowych na głębokości powyżej 2 m na przeważającym obszarze miasta i gminy,
- korzystne warunki klimatu lokalnego,
- korzystne warunki higieny atmosfery, stężenia średnioroczne zanieczyszczeń kształtują się w wysokości: 48% wartości dopuszczalnej SO₂, 51% NO₂, pył zawieszony 23% wartości dopuszczalnej, występują przekroczenia wartości opadu pyłu,
- mała degradacja techniczno — rolnicza struktury ekologicznej powierzchni ziemi,
- brak obiektów szczególnie szkodliwych i niewielka liczba obiektów uciążliwie oddziałujących na środowisko i zdrowie ludzi,
- zasoby kopalin pospolitych z możliwością wykorzystania gospodarczego,
- przekształcona szata roślinna; w najbardziej naturalnym stanie, gdzie występuje naturalna

sukcesja roślinności znajduje się w dolinach rzeki Miłonki i Ochni, powierzchnie leśne wymagają przebudowy drzewostanów w kierunku większej różnorodności,

- lokalne zanieczyszczenia wód podziemnych.

3.3. SFERA SPOŁECZNA

3.3.1. Sytuacja demograficzna i społeczna na danym obszarze

Gmina Krośniewice pod względem liczby ludności zajmuje po Mieście Kutnie i Gminie Żychlin trzecie miejsce wśród gmin powiatu kutnowskiego.

W gminie Krośniewice podobnie jak w województwie Łódzkim od kilku lat obserwuje się systematyczny spadek liczby ludności.

Tabela 12. Liczba mieszkańców w Gminie Krośniewice w latach 2000- 2007

Wyszczególnione	2000 r.	2001 r.	2002 r.	2003 r.	2004 r.	2005r.	2006 r.	2007 r.
Ludność ogółem	9678	9625	9612	9478	9422	9335	9261	9159
Kobiety	4979	4949	4944	4873	4846	4816	4767	4702
Mężczyźni	4699	4676	4668	4605	4576	4519	4494	4457

Wpływ na zmniejszającą się liczbę mieszkańców gminy mają ujemny przyrost naturalny oraz ruch wędrowniczy ludności – czyli migracje.

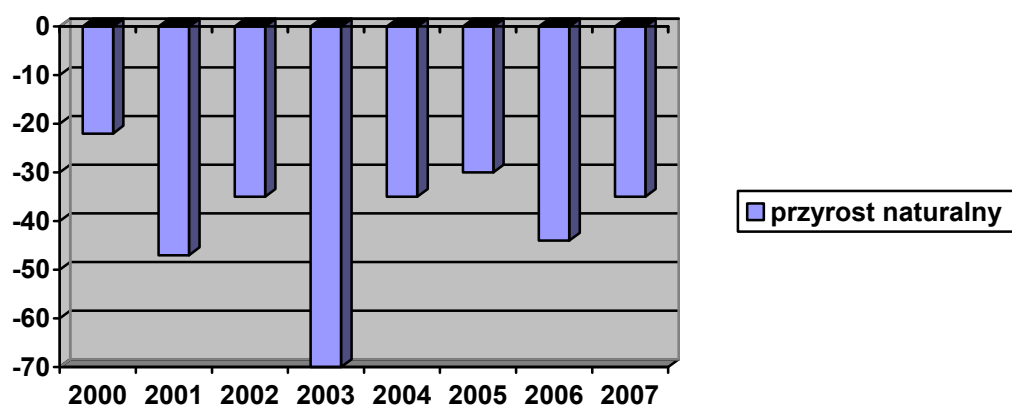
Tabela 13. Liczba mieszkańców w Gminie Krośniewice wg wieku w latach 2000- 2007

Rok	0- 6	7- 15	16- 19	20- 60 (kobiety)	20- 65 (mężczyźni)	pow. 60 (kobiety)	pow. 65 (mężczyźni)
2000	587	1234	631	2610	2944	1143	529
2001	563	1194	600	2635	2966	1134	533
2002	512	1679	609	2665	2980	1144	535
2003	464	1108	619	2668	2943	1128	548
2004	468	1056	590	2696	2958	1116	538
2005	454	1023	577	2707	2934	1104	536
2006	451	958	552	2701	2943	1113	543
2007	453	859	544	2669	2968	1128	538

Tabela 14. Liczba urodzeń i zgonów oraz przyrost naturalny w Gminie Krośniewice w latach 2000- 2007

Rok	Urodzenia			Zgony			Przyrost Naturalny
	M	K	razem	M	K	razem	
2000	45	50	95	62	55	117	- 22
2001	38	36	74	59	62	121	- 47
2002	35	41	76	57	54	111	- 35
2003	31	27	58	69	59	128	- 70
2004	53	35	88	66	57	123	- 35
2005	44	48	92	71	51	122	- 30
2006	44	52	96	64	76	140	- 44
2007	45	39	84	58	61	119	- 35
Razem	335	328	663	506	475	981	- 318

Rysunek 3. Przyrost naturalny w Gminie Krośniewice w latach 2000- 2007

Przyrost naturalny we wszystkich badanych latach jest ujemny. Liczba urodzeń w badanych latach waha się w granicach 58 – 96.

Tabela 15. Saldo migracji w Gminie Krośniewice w latach 2000 – 2007

Rok	Osoby wymeldowane	Osoby zameldowane	Saldo migracji
2000	114	88	- 26
2001	94	77	-17
2002	117	121	+4
2003	115	51	-64
2004	90	88	-2
2005	104	67	-37
2006	105	95	-10
2007	123	89	-34

Tylko w 2002 roku saldo migracji jest dodatnie. W pozostałych latach saldo migracji jest ujemne.

3.3.2. Warunki i jakość życia mieszkańców oraz bezpieczeństwo publiczne.

Zasoby mieszkaniowe

Bardzo ważnym czynnikiem określającym warunki i jakość życia mieszkańców są zasoby mieszkaniowe i ich stan. Dominującą formą budownictwa mieszkaniowego w gminie Krośniewice są wolnostojące budynki mieszkalne, Głównie budownictwo zagrodowe i jednorodzinne, co wynika z jej wiejskiego charakteru.

Tabela 16. Zasoby mieszkaniowe znajdujące się na terenie Gminy Krośniewice według rodzaju własności

Wyszczególnienie	Ilość mieszkań	Powierzchnia użytkowa w [m ²]	Powierzchnia użytkowa w [%]
Ogółem w tym:	2998	189654	100,00
Osoby fizyczne	1937	141957	74,85
Gmina Krośniewice	285	11314	5,97
Spółdzielnia Mieszkaniowa	570	27413	14,45
Pozostałe	206	8970	4,73

Według danych na dzień 31 grudnia 2007 roku zasoby mieszkaniowe będące własnością gminy, obejmowały 285 mieszkań o łącznej powierzchni 11314,69 m², z czego 14 lokali to lokale socjalne. Na terenie wiejskim znajduje się 28 % ogólnej powierzchni zasobów gminy. Przeciętna powierzchnia mieszkania to 39 m². Mieszkania w 100% są podłączone do wodociągu, 27% mieszkań posiada centralne ogrzewanie. Udokumentowane zapotrzebowanie na lokale mieszkalne na dzień 10.03.2008r. to 19 przyjętych wniosków o przydział mieszkania z zasobów mieszkaniowych będących własnością gminy.

Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Krośniewice z roku na rok nieznacznie powiększają się za sprawą budownictwa indywidualnego.

Bezpieczeństwo Publiczne w Gminie Krośniewice

Na terenie Gminy Krośniewice funkcjonuje jeden Komisariat Policji mieszczący się w Krośniewicach, podlegający pod Komendę Powiatową Policji w Kutnie. Komisariat Policji w Krośniewicach posiada w strukturze 18 etatów: 1 etat komendanta, 1 etat kierownika rewiru dzielnicowych, 4 etaty detektywów, 6 etatów dzielnicowych, 3 etaty referentów, 2 etaty policjantów i 1 etat aplikanta.

Do zadań Policji należy między innymi:

- ochrona życia i zdrowia obywateli przed bezprawnymi zamachami na te dobra,
- ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym również zapewnienie spokoju w miejscach publicznych w środkach komunikacji publicznej w ruchu drogowym, i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania,

- inicjowanie i organizowanie działań, mających na celu zapobieganie popełnieniu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z instytucjami państwowymi, samorządowymi, i społecznymi,
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie sprawców tych czynów,
- kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych.

Ponadto Policja realizuje polecenia sądu, prokuratury, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego.

Tabela 17. Przestępczość ogólna

Jednostka	Wykrywalność	Dynamika wszczęć	Dynamika stwierdzonych
KP Żychlin	78,2 %	74,8 %	76,8 %
KP Krośniewice	58,3 %	98,8 %	87,6 %
KPP Kutno	66,8 %	83,2 %	89,5 %
Razem	67,7 %	83,3 %	86,9 %

Tabela 18. Przestępstwa o charakterze kryminalnym

Jednostka	Wykrywalność	Dynamika wszczęć	Dynamika stwierdzonych
KP Żychlin	65,3 %	73,1 %	71,7 %
KP Krośniewice	35,5 %	97,2 %	82,0 %
KPP Kutno	54,9 %	86,2 %	90,9 %
Razem	54,4 %	85,3 %	86,7 %

Na terenie działania Komendy Powiatowej Policji w Kutnie odnotowano wyższą wykrywalność w kategorii przestępczości ogólnej, przestępstw o charakterze kryminalnym, od średniej wykrywalności województwa łódzkiego jednakże należy dodać, iż na wyniki osiągnięte w zakresie wykrywalności powiecie kutnowskim znacząco wpłynęły wyniki osiągnięte przez Komisariat Policji w Żychlinie.

Tabela 19. Bezpieczeństwo publiczne – przestępstwa stwierdzone w Gminie Krośniewice

Rodzaj popełnionych przestępstw	Ogółem	PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE						
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ogółem	Ogółem	232	235	301	264	315	313	300
	W tym nieletni	6	1	11	3	3	2	11
przeciwko życiu i zdrowiu	Ogółem	19	30	10	12	23	28	30
	W tym nieletni	0	1	0	1	0	1	1
drogowe	Ogółem	47	52	100	60	83	85	74
	W tym nieletni	1	0	1	0	0	1	3
kradzież rzeczy	Ogółem	37	45	38	59	71	56	53
	W tym nieletni	1	-	4	0	1	0	2
kradzież z włamaniem	Ogółem	67	50	61	57	46	34	42
	W tym nieletni	0	0	0	0	0	0	1
rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	Ogółem	7	22	3	1	10	2	1
	W tym nieletni	0	0	0	0	0	0	0
gospodarcze	Ogółem	6	6	7	15	5	7	6
	W tym nieletni	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Kutnie

Tabela 20. Bezpieczeństwo publiczne – wskaźnik wykrywalności dla Gminy Krośniewice

Rodzaj popełnionych przestępstw	Ogółem	WSKAŹNIK WYKRYWALNOŚCI						
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ogółem	Ogółem	55,9%	53,2%	67,8%	58,1%	63,5%	51,4%	58,3%
	W tym nieletni	2,6%	0,4%	3,7%	-	-	0,7%	4,1%
przeciwko życiu i zdrowiu	Ogółem	56,7%	65%	74%	100%	78%	85,7%	87,5%
	W tym nieletni	-	20%	-	-	-	12,5%	20%
drogowe	Ogółem	100%	98,1%	100%	100%	100%	100%	100%
	W tym nieletni	2,1%	-	1%	-	-	8,5%	3,6%
kradzież rzeczy	Ogółem	16,2%	15,6%	34,2%	15,3%	23%	7,8%	20%
	W tym nieletni	2,7%	-	10,5%	-	-	-	3,7%
kradzież z włamaniem	Ogółem	7,5%	6%	0%	13,6%	10,9%	38,2%	9,3%
	W tym nieletni	-	-	-	-	-	-	2,3%
rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	Ogółem	42,9%	59,1%	66,7%	100%	70%	50%	100%
	W tym nieletni	-	-	-	-	-	-	-
gospodarcze	Ogółem	100%	100%	85,7%	100%	80%	66,7%	100%
	W tym nieletni	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Kutnie

Ocena bezpieczeństwa w ruchu drogowym

Tabela 21. Statystyka kolizji, wypadków oraz ich ofiar śmiertelnych na terenie Gminy Krośniewice

Wyszczególnienie zdarzenia	2005	2006	2007
Kolizje	160	164	164
Wypadki	18	26	35
Śmierć osób	1	7	5

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Kutnie

Niepokojącym zjawiskiem jest wzrost liczby kolizji, wypadków samochodowych oraz ofiar śmiertelnych, nie mniej sytuacja ta może ulec poprawie w latach następnych z uwagi na oddawanie kolejnych odcinków autostrad oraz budowy obwodnicy miasta.

Ochotnicze Straże Pożarne.

Na terenie Gminy Krośniewice ma siedzibę oraz działa osiem jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych typu S: Są to

- OSP Kajew
- OSP Kopy
- OSP Krośniewice
- OSP Miłosna
- OSP Nowe
- OSP Szubsk Duży
- OSP Wola Nowska
- OSP Wymysłów

Tylko jedna jednostka tj. OSP Krośniewice znajduje się w Krajowym Systemie Ratowniczo – Gaśniczym typu S4. Z Uwagi na fakt, iż Gmina Krośniewice jest gminą o wyjątkowym położeniu z uwagi na PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KROŚNIEWICE NA LATA 2007 - 2013

krzyżowanie się na terenie miasta Krośniewice głównych szlaków komunikacyjnych kraju, dochodzi tutaj do wielu wypadków, które wymagają błyskawicznej interwencji Straży Pożarnych.

Szczególnie zagrożone pod względem chemiczno – ekologicznym jest miasto Krośniewice z uwagi na samochodowy przewóz materiałów niebezpiecznych drogami krajowymi, ponieważ obecnie brak jest obwodnicy tego miasta.

Tabela 22. Sytuacja pożarowa w Gminie Krośniewice w latach 2000 – 2007

Liczba zdarzeń pożarowych w latach 2000-2007							
2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
26	33	30	53	58	47	37	32

Tabela 23. Porównanie ilości pożarów, miejscowych zagrożeń, fałszywych alarmów oraz ogólnej liczby zdarzeń w 2007r. w gminie Krośniewice.

Ilość pożarów	ilość miejscowych zagrożeń	ilość fałszywych alarmów	ilość zdarzeń
32	73	1	106

Tabela 24. Udział jednostek OSP w akcjach ratowniczo- gaśniczych w latach 2003-2007

Jednostka OSP	2003	2004	2005	2006	2007	Razem
Kajew	2	4	1	12	8	27
Kopy	1	2	5	8	5	21
Krośniewice KSR-G	87	130	121	107	114	559
Miłosna	1	-	-	0	0	1
Nowe	4	4	3	1	1	13
Szubsk Duży	1	-	-	1	0	2
Wola Nowska	2	2	2	2	3	11
Wymysłów	1	-	2	0	0	3

Tereny zalewowe – zagrożenie powodziowe.

Tabela 25. Występowanie terenów zalewowych w gminie Krośniewice.

Lokalizacja terenu zalewowego	Ciek/zbiornik wodny	Wielkość terenu zalewowego w ha	Liczba osób do ewakuacji	Zagrożone obiekty	Przyczyna zalania	Uwagi
Miasto i Gmina Krośniewice ul. Łąkowa, miejscowości: Miłonice, Zosin, Morawce, Pawlikowie, Pomarzany, Szubina, Skłóty	Rzeka Miłonka	560,5 (w tym 440,0 użytki zielone, 120,5 grunty orne)	4	1 budynek mieszkalny, 2 budynki gospodarcze, użytki zielone, grunty orne, ogródki działkowe (altanki)	Przybór wód w rzekach dopływowych, wiosenne roztopy + ulewne deszcze	Zalane głównie nieużytki

3.3.3. Oświata i edukacja.

Na terenie Gminy Krośniewice funkcjonują, 4 szkoły podstawowe oraz Gimnazjum w Krośniewicach i jedno przedszkole.

Ponadto na terenie miasta znajduje się Liceum Ogólnokształcące zapewniające możliwość kształcenia się na poziomie średnim i uzyskania matury.

Szkolnictwo ponadgimnazjalne dla młodzieży z obszaru Gminy Krośniewice uzupełniają placówki oświatowe zlokalizowane przez wszystkim w Kutnie. W przypadku szkolnictwa wyższego, młodzież uczęszcza na uczelnie wyższe głównie do większych ośrodków akademickich, takich jak: Warszawa, Łódź czy Toruń, jak również do okolicznych uczelni mieszczących się na terenie Włocławka i Kutna.

W budynku Liceum Ogólnokształcącego w roku szkolnym 2007/2008 otworzona została filia Centrum Kształcenia Ustawicznego w Kutnie. Istnieje możliwość kształcenia

Tabela 26. Dzieci w przedszkolu

<i>Rok szkolny</i>	<i>Liczba dzieci</i>
2001/2002	100
2002/2003	100
2003/2004	100
2004/2005	105
2005/2006	104
2006/2007	103

Tabela 27. Dzieci w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych

<i>Rok szkolny</i>	<i>Liczba dzieci</i>
2001/2002	28
2002/2003	22
2003/2004	31
2004/2005	24
2005/2006	23
2006/2007	29

Tabela 28. Statystyki szkół podstawowych

<i>Rok szkolny</i>	<i>Szkoły</i>	<i>Uczniowie</i>	<i>Absolwenci</i>
2001/2002	4	758	137
2002/2003	4	735	126
2003/2004	4	695	117
2004/2005	4	655	140
2005/2006	4	586	112
2006/2007	4	554	106

Z przedstawionych statystyk wynika, że w ostatnich latach liczba uczniów w szkołach podstawowych znacznie spada, co powoduje, co jest szczególnie zauważalne w szkołach wiejskich. Liczba uczniów w poszczególnych szkołach roku szkolnym 2007/2008 przedstawia się następująco:

Tabela 29. Liczba uczniów szkołach podstawowych w Gminie Krośniewice.

<i>L.p.</i>	<i>Nazwa placówki</i>	<i>Liczba uczniów</i>
1.	Szkoła Podstawowa nr 1 w Krośniewicach	374
2.	Szkoła Podstawowa w Jankowicach	36
3.	Szkoła Podstawowa w Nowem	59
4.	Szkoła Podstawowa w Zalesiu	55
Razem		524

Tabela 30. Statystyki gimnazjów

<i>Rok szkolny</i>	<i>Szkoły</i>	<i>Uczniowie</i>	<i>Absolwenci</i>
2001/2002	1	406	137
2002/2003	1	412	149
2003/2004	1	373	128
2004/2005	1	375	134
2005/2006	1	383	112
2006/2007	1	380	131

Tabela 31. Statystyki szkół ponadgimnazjalnych

<i>Rok szkolny</i>	<i>Szkoły</i>	<i>Uczniowie</i>	<i>Absolwenci</i>
2001/2002	1	237	87
2002/2003	1	197	81
2003/2004	1	172	53
2004/2005	1	187	59
2005/2006	1	174	68
2006/2007	1	167	60

Istniejąca struktura szkolnictwa nie w pełni zaspokaja potrzeby gminy i wymaga poważnego dofinansowania: W szczególności potrzebne są działania:

- Dokończenie budowy gimnazjum w Krośniewicach
- Termomodernizacji zespołu budynków w szerokim zakresie (Liceum Ogólnokształcące, Gimnazjum, hala sportowa)
- Wymiana instalacji centralnego ogrzewania w budynku Szkoły Podstawowej w Zalesiu
- Dopuszczenia specjalistycznego sal dydaktycznych,
- Wprowadzenie monitoringu w szkołach
- Budowa boisk sportowych,
- Budowa placu zabaw przy Miejskim Przedszkolu w Krośniewicach,
- Dopuszczenia istniejących placówek w obiekty pomocnicze (sale sportowe),
- Wprowadzenie Internetu do codziennego życia szkoły,
- Wprowadzanie nowoczesnych metod nauczania języków obcych,
- Zwiększenie oferty zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży,
- Zwiększenie oferty edukacyjnej na poziomie szkół ponadgimnazjalnych,
- Rozwój kształcenia ustawicznego dla dorosłych.

Częściowo jest to możliwe dzięki wprowadzeniu tzw. „miękkich” projektów w ramach funduszy UE. Bardzo istotne znaczenie będą miały organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, które również mogą aplikować o środki unijne z obszaru Edukacja.

3.3.3. Opieka zdrowotna.

System ochrony zdrowia oparty jest na Niepublicznych i Publicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej. Funkcjonują następujące ZOZ:

1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ZDROWIE”, 99-340 Krośniewice, ul. Kolejowa 23.

Zakład ten wykonuje następujące świadczenia medyczne:

- a) świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej:
  - lekarza rodzinnego,
  - położnej środowiskowej,
  - pielęgniarki środowiskowej
- b) świadczenia z zakresu specjalistki:
  - poradnia ginekologiczno – położnicza,
  - konsultacje internistyczne,
  - konsultacje neurologiczne,
  - konsultacje okulistyczne,
  - konsultacje laryngologiczne,
  - komutacje medycyny pracy,
  - konsultacje urologiczne,
  - konsultacje urazowo-ortopedyczne,
  - konsultacje psychiatryczne,
- c) świadczenia z zakresu stomatologii dla osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży szkolnej,
- d) świadczenia z zakresu rehabilitacji – fizjoterapeutyczne zabiegi ambulatoryjne,
- e) wykonywanie badań diagnostycznych,
- f) wykonywanie różnego rodzaju badań przesiewowych i profilaktycznych (np. spirometria, densytometria, badania układu sercowo-naczyniowego, badania wzroku i słuchu, badania wad postawy itp.)
- g) akcje związane z profilaktyką i promocją zdrowia.

2. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ELMED”, 99-340 Krośniewice, ul. Kolejowa 23.

Zakład ten wykonuje następujące świadczenia medyczne:

- a) medycyna rodzinna,
- b) świadczenia pediatryczne,
- c) medycyna pracy,
- d) badania profilaktyczne dla kierowców,
- e) poradnia dla kobiet,
- f) prywatny gabinet neurologiczny,
- g) prywatny gabinet okulistyczny,

- h) poradnia rehabilitacyjna,
- i) laboratorium,
- j) medycyna szkolna (wszystkie szkoły w gminie),
- k) pielęgniarstwo środowiskowe,
- l) pielęgniarstwo medycyny szkolnej,
- m) pielęgniarstwo środowiskowo – rodzinne,
- n) gabinet zabiegowy,
- o) opieka nad noworodkiem do 6 tygodnia życia,
- p) położna środowiskowo – rodzinna.

Mieszkańcy Gminy Krośniewice ze świadczeń zdrowotnych w postaci hospitalizacji korzystają z usług Szpitala Rejonowego im. A. Toczeńskiego w Kutnie. Szpital ten posiada następujące oddziały: I Oddział Chorób Wewnętrznych, II Oddział Chorób Wewnętrznych, III Oddział Chorób Wewnętrznych, Izby Przyjęć i Ambulatorium Pomocy Doraźnej, Oddział Chirurgiczny Ogólny z Pododdziałem Chirurgii Naczyniowej, Oddział Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej, Oddział Dermatologiczny, Oddział Endokrynologiczny, Oddział Ginekologiczno-Położniczy, Oddział Intensywnej Terapii, Oddział Nefrologiczny, Oddział Neonatologiczny, Oddział Neurologiczny, Oddział Pediatryczny z Pododdziałem Rehabilitacji dla Dzieci i Młodzieży, Oddział Rehabilitacyjny, Oddział Okulistyczny, Szpitalny Oddział Ratunkowy, Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej, Zakład Diagnostyki Obrazowej oraz Zakład Patomorfologii.

Na terenie miasta Krośniewice usytuowana jest Podstacja Pogotowia Ratunkowego w Kutnie na ul. 3-go Maja 3, która pełni całodobowe dyżury. Zapewnia ona szybką interwencję w razie nagłych wypadków na terenie gminy. Podstacja posiada jedną karetkę na obszar gminy.

Ponadto dla poprawy stanu zdrowia mieszkańców Gminy Krośniewice realizowane są programy Narodowego Funduszu Zdrowia poprzez kreowanie polityki zdrowotnej, poprawę standardu sanitarnego, poprawę jakości życia mieszkańców i propagowanie zdrowego stylu życia, a także cykliczne organizowanie bezpłatnych badań, np. mammografia, badanie słuchu i wzroku i innych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zm.) stanowi, że: Organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

W/w ustawa nakłada na radę gminy obowiązek uchwalania corocznie gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

W ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych są realizowane takie zadania jak:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Program jest realizowany przez Burmistrza Krośniewic i Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołaną przez Burmistrza.

Środki na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych zgodnie z art. 11¹ ust. 1 w/w ustawy stanowi dochód za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszonych do kasy gminy w rocznych okresach.

Kolejnym z elementów działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest współpraca ze świetlicą osiedlową położoną w Krośniewicach przy ul. Błonie 9 zwanej „Andersówką”.

Funkcjonuje od lipca 2007 r., czynna jest 5 godzin dziennie i wyposażona jest w stoliki, krzesła, szafki, komputery z dostępem do Internetu, stół do tenisa stołowego, gry planszowe, piłki. Praca świetlicy jest zorganizowana w sposób umożliwiający realizację potrzeb społeczności lokalnej poprzez:

- swobodne spotkanie się różnych grup społeczności lokalnej,
- wspólne działania dzieci, młodzieży i osób starszych,
- rozwijanie zainteresowań,
- uczestnictwo w różnorodnych zajęciach,
- twórcze spędzanie czasu wolnego,
- odrabianie lekcji i samodzielną naukę,
- organizowanie zebrań mieszkańców osiedla,
- udział w różnego rodzaju kursach i szkoleniach,
- organizowanie zajęć terapeutycznych.

3.3.4. Określenie grup społecznych wymagających wsparcia.

Pomoc społeczna

Organizowaniem i udzielaniem pomocy społecznej na terenie Gminy Krośniewice zajmuje się Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Ośrodek jest jednostką organizacyjną Gminy Krośniewice, działającą na podstawie obowiązujących przepisów prawa: statutu Ośrodka oraz ustaw o pomocy społecznej. Ośrodek prowadzi działalność zgodną z założeniami polityki społecznej Państwa i Gminy Krośniewice mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych.

Ośrodek realizuje zadania własne Gminy i zlecone z zakresu administracji rządowej na podstawie ustawy o pomocy społecznej, zadania z zakresu administracji rządowej przejęte przez Gminę w drodze porozumienia jak i inne zadania przekazane do realizacji przez organy Gminy.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośniewicach obejmuje swym działaniem miejski i wiejski obszar Gminy Krośniewice. W celu realizacji zadań Ośrodek zatrudnia na podstawie umowy o pracę 19 pracowników (stan na dzień 31.03.2008r.), którzy zajmują się m.in. pomocą środowiskową, pracą socjalną, świadczeniami rodzinnymi, zaliczką alimentacyjną, usługami opiekuńczymi jak i obsługą i administracją. Ponadto w 2007r. zatrudnionych było 58 osób w ramach umowy zlecenia celem świadczenia usług opiekuńczych w ramach pomocy sąsiedzkiej.

Pracownicy Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośniewicach to wykwalifikowana kadra posiadająca specjalizację z zakresu pomocy społecznej. Pracownicy Ośrodka wykorzystują posiadane kwalifikacje i doświadczenie pomagając wszystkim zgłaszającym się w sposób indywidualny dla danej osoby czy rodziny.

Do zadań zleconych o charakterze obowiązkowym z zakresu pomocy społecznej należących do Gminy, a realizowanych przez ośrodek zaliczamy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiolową lub ekologiczną;
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom.

Do zadań własnych o charakterze obowiązkowym z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości Gminy zaliczamy:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- praca socjalna;
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
- dożywianie dzieci;
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Niestety na terenie gminy nie ma żadnych jednostek pomocniczych świadczących usługi z zakresu pomocy społecznej takich jak: Klub Integracji Społecznej, Punkt Interwencji Kryzysowej, Dzienny Dom Pobytu, świetlice socjoterapeutyczne. Większość tych instytucji działa w Kutnie. Z terenu gminy osoby potrzebujące pomocy z zakresu całodobowej opieki kierowani są do Zakładu Leczniczo – Opiekuńczego w Kutnie. Nikt na przestrzeni ostatnich kilku lat nie został skierowany do domu pomocy społecznej.

Również na terenie gminy nie ma organizacji pozarządowych chętnych do współpracy z ośrodkiem z

zakresu zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej.

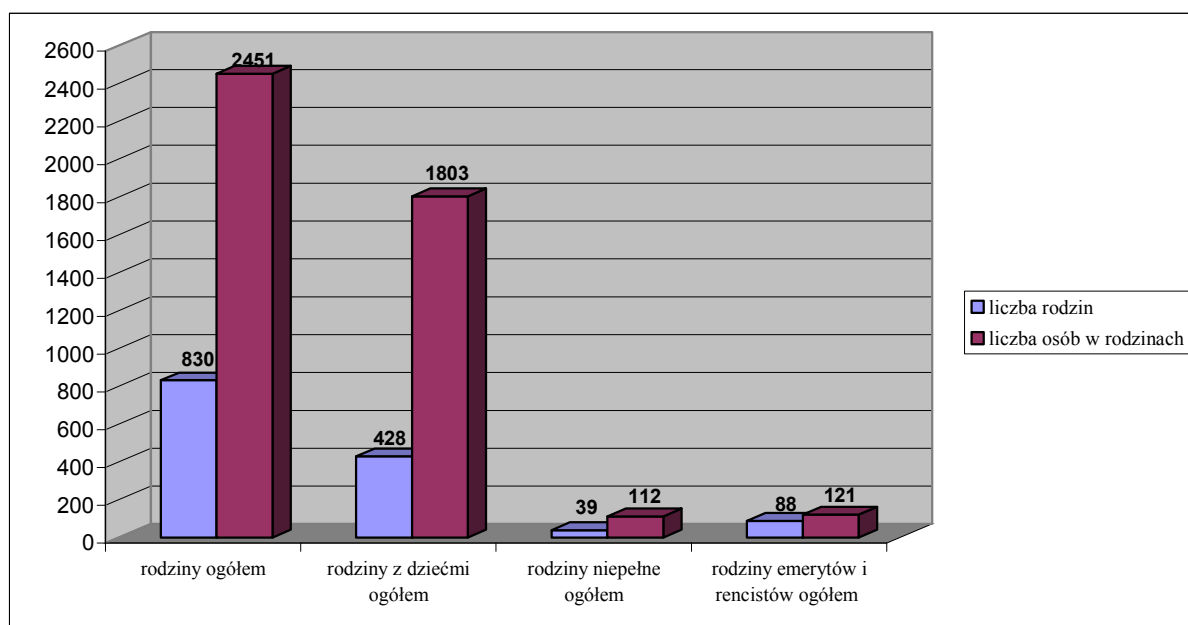
Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośniewicach współpracuje z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ośrodek kieruje wnioski do Komisji celem zastosowania działań względem osób uzależnionych a także udziela porad osobom nadużywającym alkoholu, osobom uzależnionym od alkoholu oraz ich rodzinom. Ośrodek informuje również o procedurze postępowania Komisji wobec osób nadużywających alkoholu, sposobach i możliwościach leczenia uzależnienia, o specjalistycznych placówkach oferujących pomoc osobom uzależnionym oraz ich rodzinom. Komisja pomaga również finansowo uzależnionym klientom Ośrodka chętnym do podjęcia leczenia.

W zakresie uzależnień Ośrodek współpracuje również z Punktem Informacyjnym dla Osób Uzależnionych w Krośniewicach. Motywuje osoby uzależnione jak również współuzależnione do odbycia konsultacji w w/w Punkcie. Wspólnie monitorowane są podejmowane przez klientów działania mające na celu walkę z uzależnieniami.

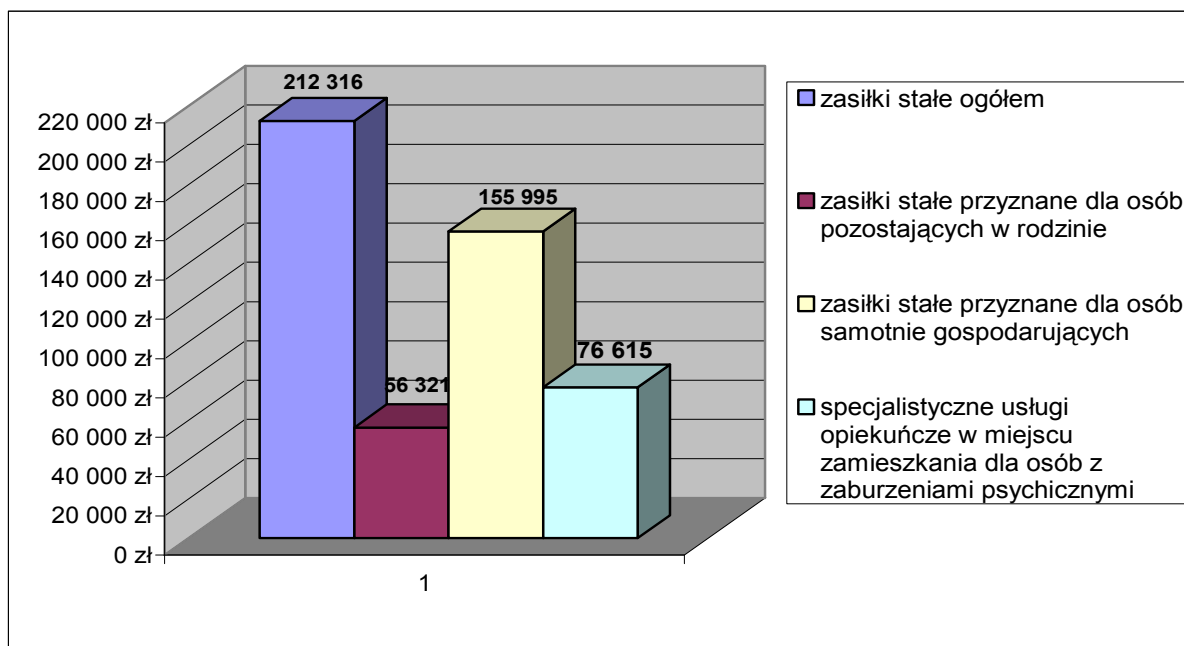
W 2008 roku rozpoczął na terenie gminy Krośniewice działanie ośrodek wsparcia - Noclegownia dla osób bezdomnych znajdująca się przy ul. Łęczyckiej 15a/4. Na dzień 31.03.2008r. Noclegownia dysponowała 4 miejscami noclegowymi jednakże tylko dla 2 osób konieczne było wydanie decyzji o umieszczeniu w w/w placówce. Z rozeznaczonych potrzeb wynika natomiast, że jeszcze na terenie gminy pozostają 3 osoby bezdomne, które dotychczas zamieszkują w pomieszczeniu zastępczym. Będą podejmowane działania, aby Noclegownia zapewniała 12 miejsc noclegowych.

Statystyka wybranych elementów pomocy społecznej w ujęciu graficznym

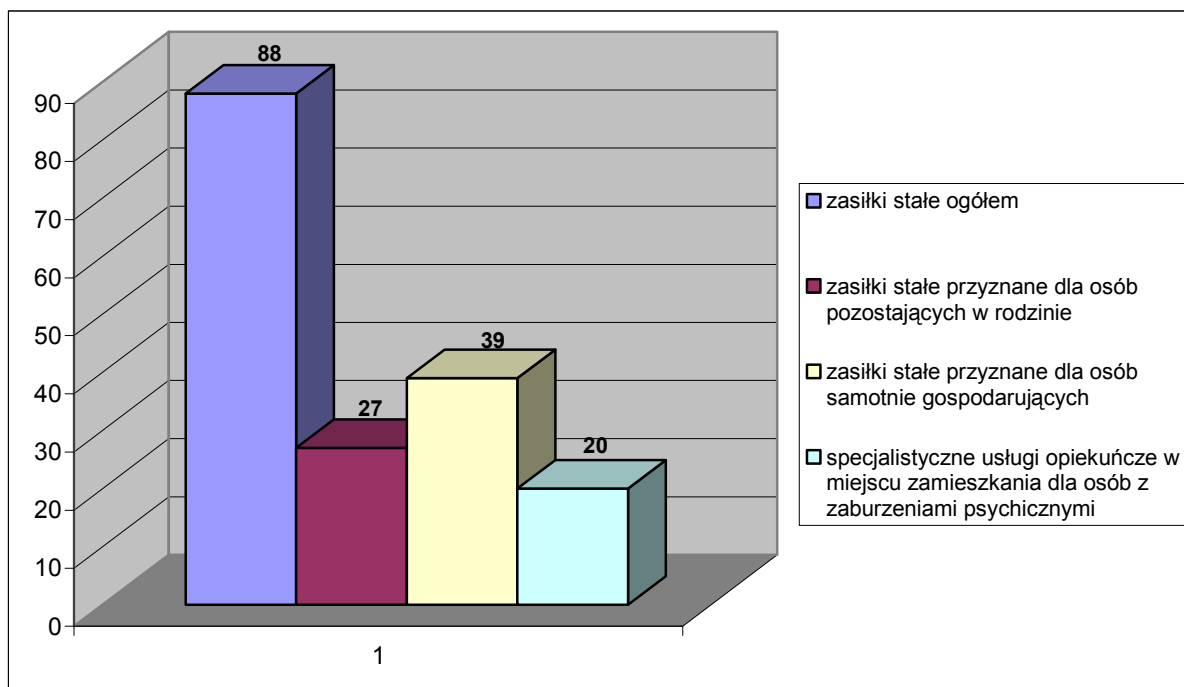
Rysunek 4. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2007 roku

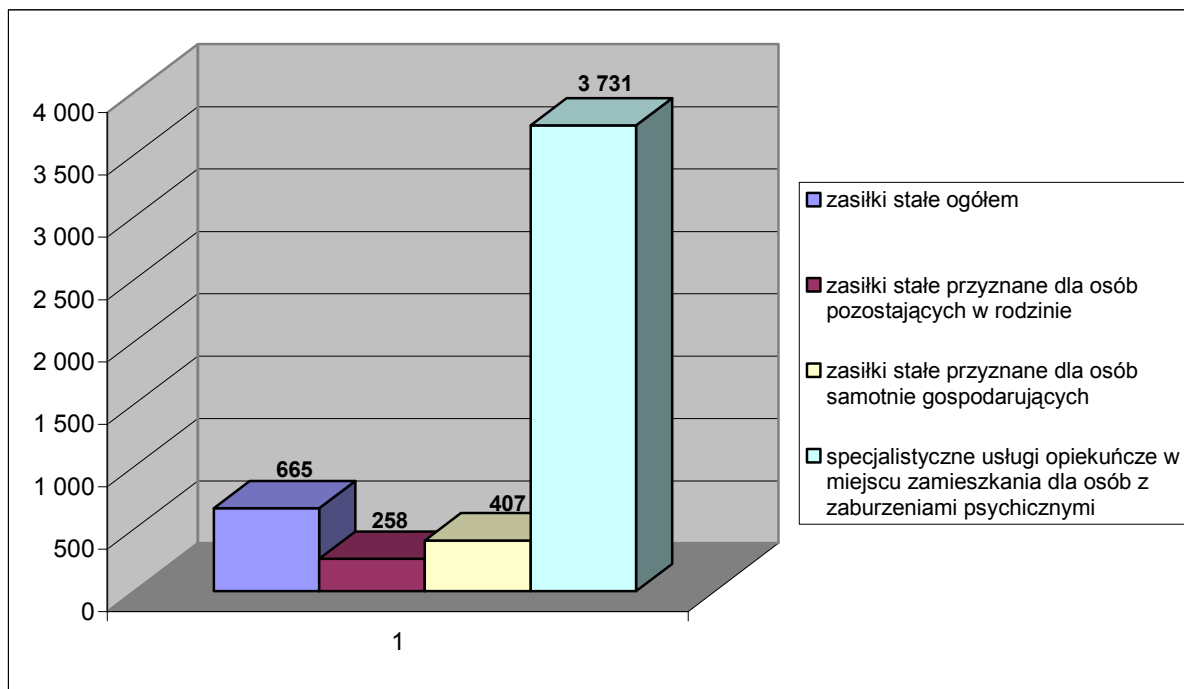
Rysunek 5. Kwota świadczeń udzielonych przez MGOPS 2007 roku w ramach zadań zleconych obowiązkowych

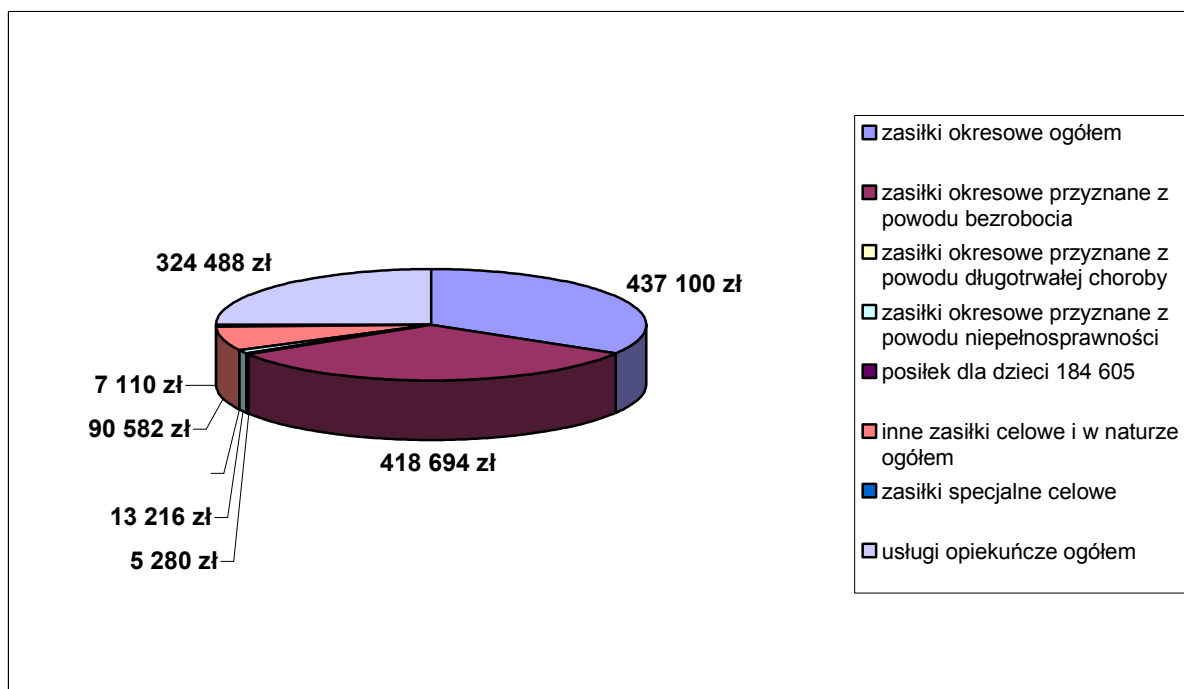
Rysunek 6. Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w ramach zadań zleconych obowiązkowych realizowanych przez MGOPS 2007 roku

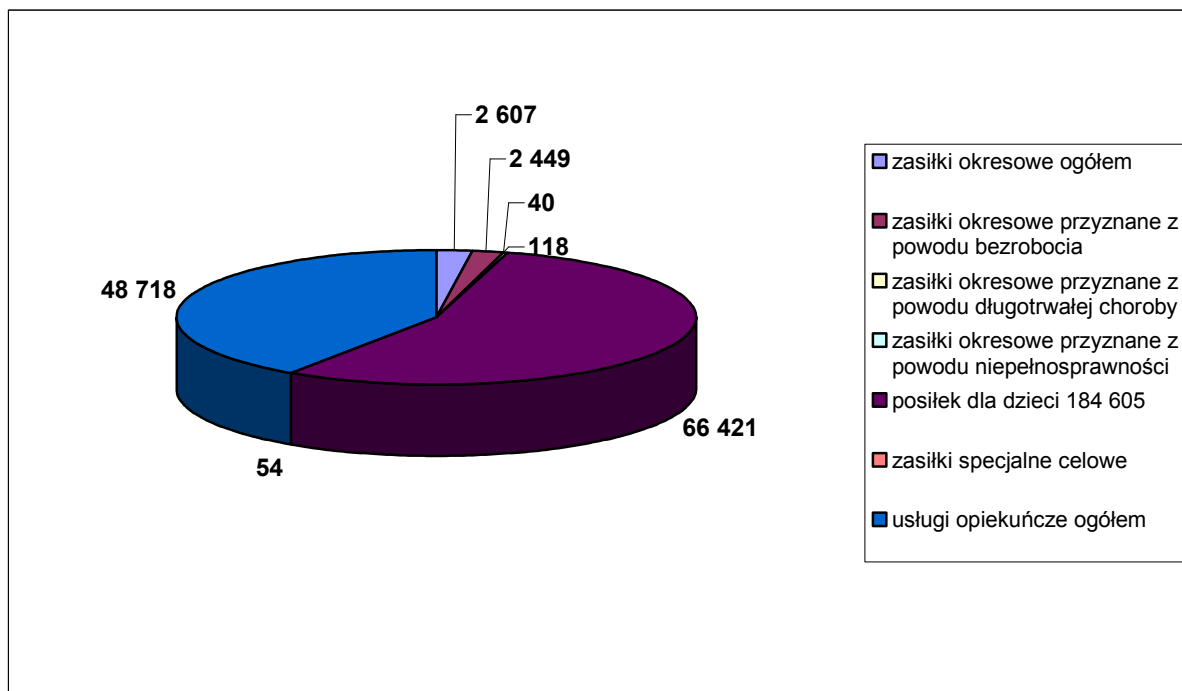
Rysunek 7. Liczba świadczeń udzielonych przez MGOPS MOPS 2007 roku w ramach zadań zleconych obowiązkowych

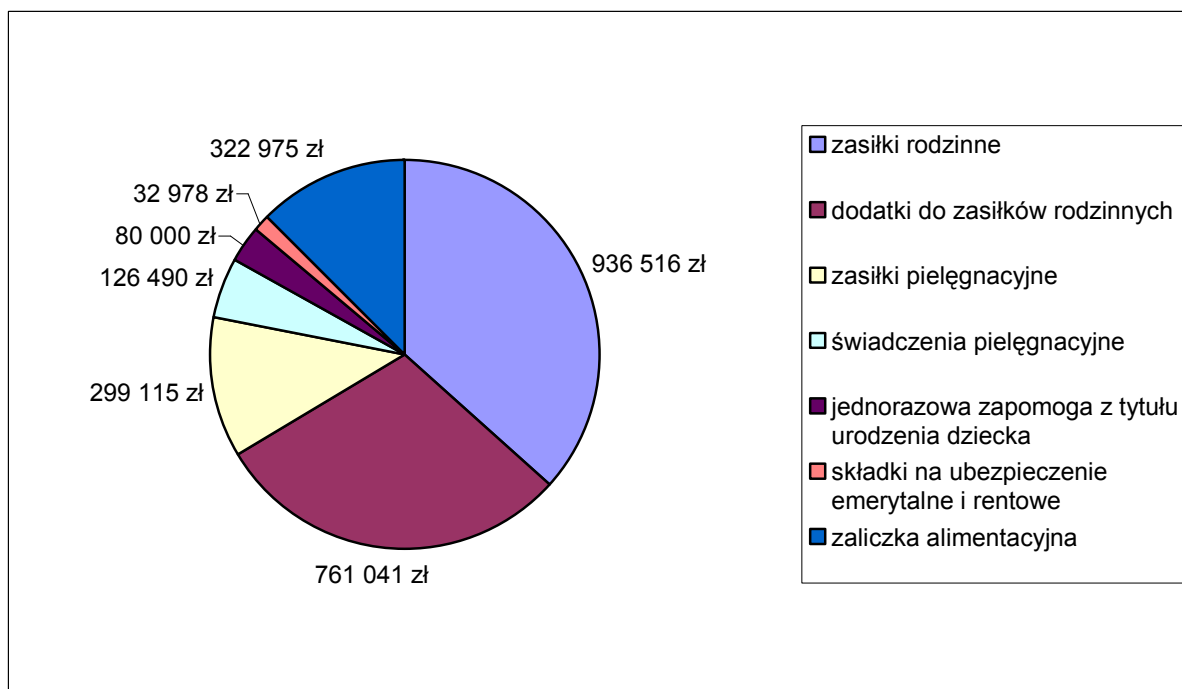
Rysunek 8. Kwota świadczeń udzielonych przez MGOPS w 2007 roku w ramach zadań własnych

Rysunek 9. Liczba świadczeń udzielonych przez MGOPS w 2007 roku w ramach zadań własnych

Rysunek 10. Kwota wypłaconych w 2007 roku świadczeń rodzinnych i zaliczki alimentacyjnej

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośniewicach realizując zadania ustawy o pomocy społecznej w roku 2007 pomocy udzielił:

- 812 rodzinom,
- w tym 365 rodzinom zamieszkującym na wsi,
- w rodzinach tych żyło łącznie 2 306 osób.

Jedną z form pomocy świadczonej przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośniewicach jest pomoc w formie posiłku w placówkach oświatowych na terenie Gminy Krośniewice, a także w mniej licznych przypadkach poza terenem gminy. Zapotrzebowanie na tę formę pomocy jest znaczne. Różnice w ilości udzielenia tej formy pomocy nie wynikają bowiem z braku zainteresowania klientów Ośrodka a jednak podyktowane są ograniczonymi możliwościami finansowymi Ośrodka. W latach, w których zanotowano najniższą liczbę dzieci korzystających z dożywiania dotacja pochodząca ze środków budżetu państwa była znikoma w porównaniu ze środkami własnymi gminy.

Od 2006 roku obowiązuje ustawa z dnia 29 grudnia 2005 roku o ustanowieniu wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. z 2005r. Nr 267, poz. 2259). Program ten określa szczegółowo sposób realizacji zadań wynikających z art. 17, 36, 48 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.). W związku z powyższym gmina od tegoż roku otrzymuje środki finansowe z budżetu państwa w proporcji nie przekraczającej 80% budżet państwa – 20 % środki własne gminy.

Gorący posiłek jaki otrzymują dzieci w placówkach oświatowych do których uczęszczają jest często jedynym gorącym posiłkiem w ciągu dnia.

Tabela 32. Liczba dzieci objętych dożywianiem w szkołach w latach 2000 – 2007

Rok	Liczba dożywianych dzieci	Koszt posiłków (w złotych)	Środki finansowe pochodzące z dotacji celowej z budżetu państwa (w złotych)
2000	355	88.200,00	18.200,00
2001	244	93.089,49	15.996,00
2002	345	133.300,60	111.558,00
2003	450	181.617,54	95.619,00
2004	237	66.533,56	26.555,00
2005	447	183.611,00	105.568,00
2006	481	180.145,00	157.814,00
2007	438	184.605,00	119.120,00
I kwartał 2008	390	43.987,00	43.987,00

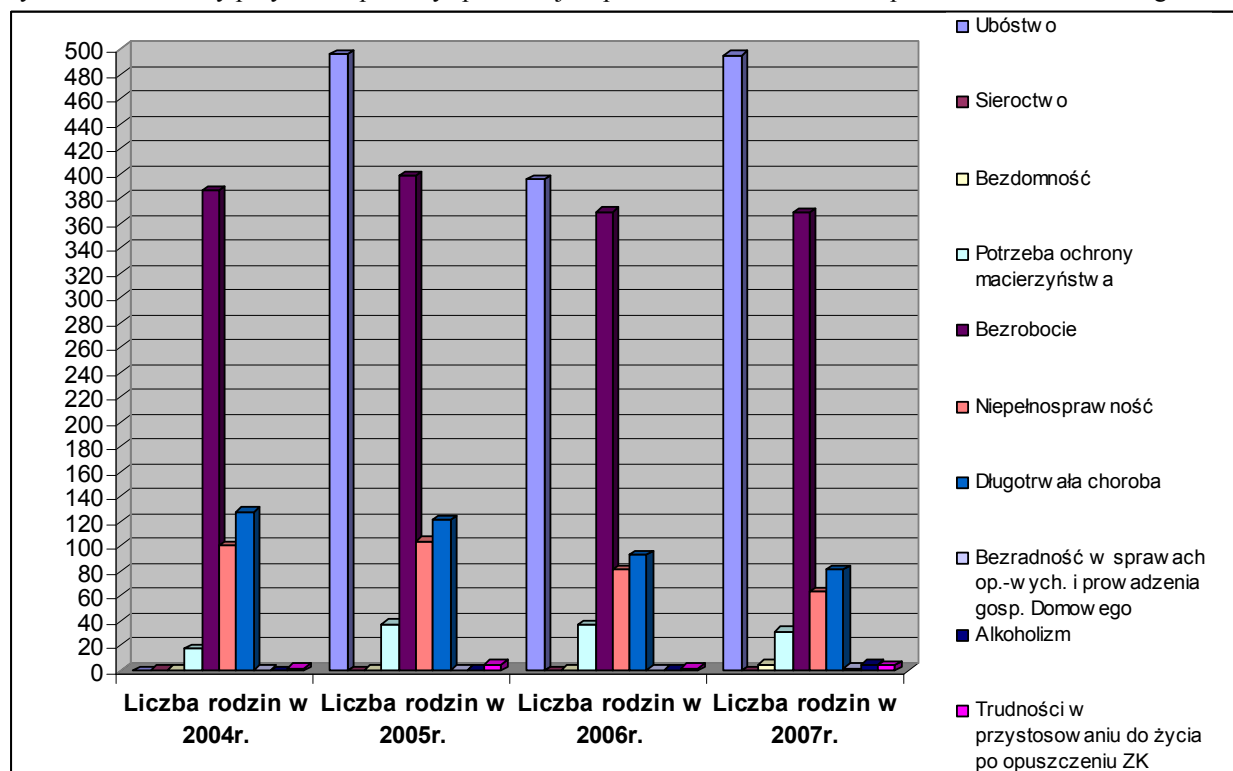
Ponadto Ośrodek oferuje pomoc osobom bezrobotnym w aktywnym poszukiwaniu pracy, udziela poradnictwa z zakresu umiejętności poruszania się na rynku pracy oraz z zakresu przygotowywania dokumentów aplikacyjnych – listów motywacyjnych i życiorysów. Udostępniano również telefonu do przeprowadzania rozmów z pracodawcami.

Grupy społeczne wymagające wsparcia

Tabela 33. Powody przyznania pomocy społecznej na przełomie lat 2004 – 2007

Powód trudnej sytuacji życiowej	Rok 2004		Rok 2005		Rok 2006		Rok 2007	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	0	0	496	1368	395	1090	495	1460
Sieroctwo	1	2	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	1	1	1	1	1	1	5	5
Potrzeba ochrony macierzyństwa	18	74	38	152	37	144	32	112
Bezrobocie	386	1146	398	1139	369	985	368	1037
Niepełnosprawność	101	255	104	195	81	141	64	112
Długotrwała choroba	128	269	121	221	93	167	81	146
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	1	1	1	1	1	1	2	3
Alkoholizm	0	0	1	1	1	5	5	11
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	5	5	7	2	5	4	9

Rysunek 11. Powody przyznania pomocy społecznej na przełomie lat 2004 – 2007 przedstawione w formie graficznej

Z powyższego zestawienia wynika, iż zasadniczym powodem korzystania z pomocy społecznej jest ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba oraz niepełnosprawność. W większości przypadków podstawą do udzielenia pomocy było równocześnie kilka przesłanek.

Pomoc społeczna kierowana jest również do osób wymagających wsparcia z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, alkoholizmu, bezdomności, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, sieroctwa.

Jak można zauważyć z wykresu graficznego liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2004-2007 utrzymuje się na zrównoważonym poziomie z tendencją spadkową. Przyczyny zgłaszania się o pomoc również na przełomie lat rozkładają się równomiernie. Zaobserwować można wzrost liczby osób nadużywających alkoholu. Warto zauważyć tutaj, iż w dobie dzisiejszego wieku, kiedy to dostęp do alkoholu jest coraz łatwiejszy, nie można lekceważyć tego problemu. W tym zakresie Ośrodek współpracuje z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krośniewicach i Punktem Informacyjnym dla Osób Uzależnionych w Krośniewicach.

Znaczną część osób korzystających z różnych form pomocy społecznej, oprócz osób ubogich i bezrobotnych stanowią osoby niepełnosprawne oraz długotrwale chorzy. Dlatego też jednym z kierunków, w którym powinna zmierzać pomoc społeczna w gminie Krośniewice jest zapewnienie tym osobom uczestnictwa w życiu społecznym, pracy, dobrych warunków socjalnych sprzyjających jak najdłuższemu pozostaniu w środowisku zamieszkania. Ważne jest rozwijanie systemu usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania, gdyż na terenie gminy Krośniewice nie ma żadnych domów pomocy społecznej czy też zakładów opiekuńczo – leczniczych. Ponadto koszt utrzymania w takich placówkach jest znaczny.

W związku z powyższymi istnieje duża potrzeba przeznaczania zarówno środków własnych jak i środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego na wszelkie działania związane z pomocą społeczną, ze szczególnym uwzględnieniem osób bezrobotnych, długotrwale chorych, niepełnosprawnych i nadużywających alkoholu.

Tabela 34. Liczba osób, rodzin oraz kwota przyznanych świadczeń na przełomie lat 2004 – 2007

Wyszczególnienie		Liczba osób, którym przyznano świadczenie w trybie decyzji	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota udzielonych świadczeń w złotych
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	2004	97	96	272	227.982,64
	2005	67	66	130	203.232,00
	2006	81	80	165	635.180,00 ¹
	2007	88	87	184	290.431,00
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	2004	683	450	1463	455.815,89
	2005	926	557	1577	817.322,00
	2006	920	695	2196	900.268,00
	2007	903	725	2122	1.041.165,00
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i własnych bez względu na ich rodzaj, formę liczbę oraz źródło finansowania	2004	767	530	1684	683.798,53
	2005	993	623	1707	1.020.554,00
	2006	1001	775	2361	1.535.448,00
	2007	991	812	2306	1.331.596,00
Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej – ogółem	2004	X	92	269	X
	2005	X	67	194	X
	2006	X	48	318	X
	2007	X	51	283	X
w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej	2004	X	16	51	X
	2005	X	23	109	X
	2006	X	25	216	X
	2007	X	18	145	X

Opracowano na podstawie informacji uzyskanych w Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Krośniewicach

¹ W tym kwota 387.592 zł na zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pokrycie strat w związku z suszą 2006)

3.3.5. Organizacje pozarządowe w Gminie Krośniewice.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego i środowiskami lokalnymi jest jednym z elementów efektywnego kierowania miastem i gminą. Przyczynia się do integracji lokalnej społeczności i tworzenia trwałych więzi międzyludzkich. Celem Programu Współpracy jest włączenie tych organizacji do realizacji zadań publicznych, co przyczyni się do umocnienia w społecznej świadomości poczucia odpowiedzialności za siebie i swoje otoczenie.

Realizatorami Programu są:

- 1) Rada Miejska w Krośniewicach - w zakresie ustalenia priorytetów dotyczących realizacji zadań publicznych;
- 2) Burmistrz Krośniewic - w zakresie organizacji konkursów i zlecenia zadań publicznych;
- 3) Sekretarz Gminy Krośniewice - w zakresie koordynowania współpracy z organizacjami;
- 4) organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego realizujące zadania publiczne, zwane dalej „organizacjami”;
- 5) samorządowe jednostki organizacyjne Gminy Krośniewice - w zakresie bieżącej realizacji Programu.

Organizacjami pozarządowymi, działającymi na terenie Gminy Krośniewice są:

1. **Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Ekspom”** (prezes Marek Wietrzyk) – propagujący lekką atletykę, piłkę nożną,
2. **Klub Sportowy „Krośniewianka”** (prezes Janusz Grzelak) – propagujący piłkę nożną, piłkę nożną,
3. **Getbol Klub „Tiger”** (prezes Tomasz Marciniak) – propagujący piłkę nożną poprzez getbol,
4. **Klub Sportowy „Stalowe Ramiona”** (prezes Janusz Kopeć) – propagujący armwrestling - siłowanie na rękę,
5. **Krośniewickie Stowarzyszenie Cyklistów** (prezes Ewa Kubiak), - propagujący jazdę rowerem oraz zdrowy tryb życia,
6. **Klub Sportowy „TERESIN”** (na dzień 02.05.2008r.w trakcie rejestracji),
7. **Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Kutnowskiej Oddział Krośniewice.**

Trzy pierwsze kluby sportowe uczestniczą w realizacji zadania publicznego w zakresie „Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu” i korzystają ze wsparcia finansowego gminy w ramach „Programu współpracy Gminy Krośniewice z organizacjami pozarządowymi na rok 2008”

Kluby sportowe współpracują także z Gminnym Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji.

3.3.5. Rynek pracy.

Stopa bezrobocia w powiecie kutnowskim na koniec grudnia 2007 roku wyniosła 16,4%, zaś na koniec lutego 2008 roku wyniosła 17,6 %

Na koniec grudnia 2007 roku z terenu gminy Krośniewice zarejestrowano 795 osób bezrobotnych, w tym 440 kobiet. Liczba osób z prawem do zasiłku wyniosła 143, w tym 54 kobiety.

Na koniec marca 2008 roku z terenu gminy Krośniewice zarejestrowano 906 osób bezrobotnych, w ty 499 kobiet. Liczba osób z prawem do zasiłku wyniosła 129, w tym 48 kobiet.

Tabela 35. Bezrobotni według struktury wieku

Grupy wiekowe	wg stanu na 31.12.2007			wg stanu na 31.03.2008r.		
	Ilość bezrobotnych	% do ogółu	W tym kobiet	Ilość bezrobotnych	% do ogółu	W tym kobiet
18 – 24	146	18,4	86	168	18,6	99
25 - 34	205	25,8	135	228	25,2	149
35 – 44	181	22,8	102	228	25,2	128
45 – 54	187	23,5	89	207	22,8	96
55 – 59	66	8,3	28	61	6,7	27
60 i więcej	10	1,2		14	1,5	
Ogółem	795	100	440	906	100	499

Wiek jest jednym z ważniejszych czynników decydujących o sytuacji jednostki na rynku pracy. Najliczniejszą grupę spośród zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kutnie stanowili bezrobotni w przedziale wiekowym 25-44 lata.

Tabela 36. Bezrobotni wg grup wykształcenia

Wykształcenie	wg stanu na 31.12.2007r.			wg stanu na 31.03.2008r.		
	Ilość osób	% do ogółu	W tym kobiety	Ilość osób	% do ogółu	W tym kobiet
Wyższe	26	3,3	19	33	3,6	20
Policealne i średnie zawodowe	102	12,8	76	120	13,2	89
Średnie ogólnokształcące	88	11,1	71	102	11,3	79
Zasadnicze zawodowe	222	27,9	112	239	26,4	119
Gimnazjalne i poniżej	357	44,9	162	412	45,5	192
Ogółem	795	100	440	906	100	499

Kierunek i stopień dobytego wykształcenia w istotny sposób określa status bezrobotnego oraz jego zdolności do szybkiego reagowania na zmieniające się potrzeby rynku pracy. W trudnej sytuacji na rynku pracy znajdują się osoby o niskich kwalifikacjach – posiadające wykształcenie gimnazjalne lub niższe albo zasadnicze zawodowe.

Tabela 37. Liczba bezrobotnych wg stażu pracy

Staż pracy	wg stanu na 31.12.2007r.		wg stanu na 31.03.2008r.	
	Liczba bezrobotnych	W tym kobiet	Liczba bezrobotnych	W tym kobiety
do 1 roku	138	95	177	121
1 - 5	146	67	159	67
5 – 10	93	45	109	54
10 – 20	130	67	141	71
20 – 30	67	14	77	19
30 i więcej	14	2	13	1
bez stażu	207	150	230	166
Ogółem	795	440	906	499

Według kryterium doświadczenia zawodowego najliczniejszą grupą bezrobotnych są osoby bez stażu pracy. Według informacji PUP w Kutnie, praktyka wskazuje, iż bezrobotni, którzy nigdy nie pracowali mają szczególne trudności ze znalezieniem zatrudnienia.

Tabela 38. Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy

Czas oczekiwania na pracę	wg stanu na 31.12.2007r.			wg stanu na 31.03.2008r.		
	Liczba bezrobotnych	% do ogółu	W tym kobiet	Liczba bezrobotnych	% do ogółu	W tym kobiet
Do 1 m-ca	67	8,4	21	53	5,8	32
1 – 3 m-cy	106	13,3	47	160	17,7	80
3 – 6 m-cy	111	14,0	50	136	15,0	54
6 – 12 m-cy	110	13,9	60	141	15,6	72
12 – 24 m-cy	101	12,7	55	118	13,0	57
powyżej – 24 m-cy	300	37,7	207	298	32,9	204
Ogółem	795	100	440	906	100	499

Czas pozostawania bez pracy wpływa na fizyczną i psychiczną kondycję bezrobotnych oraz ich pozycję zawodową. Niejednokrotnie zbyt długi okres oczekiwania na pracę powoduje dezaktualizację kwalifikacji zawodowych. Najbardziej liczną grupę bezrobotnych stanowią osoby zarejestrowane ponad 24 miesiące jako bezrobotne. Ponad 50% bezrobotnych stanowią kobiety.

Gmina Krośniewice została uznana za zagrożoną bezrobociem strukturalnym. Urząd Miejski w Krośniewicach dla łagodzenia skutków bezrobocia W 2007 r. podjął następujące działania:

- zatrudnianie osób w ramach prac interwencyjnych),
- zatrudnianie bezrobotnych w ramach robót publicznych,
- organizowanie staży absolwenckich.

Tabela 39. Zatrudnianie osób w ramach programów przez Urząd Miejski w Krośniewicach.

Lp.	Zatrudnienie w ramach określonego programu	Ilość osób zatrudnionych	Czas trwania umowy
1.	Prace interwencyjne	21	3 miesiące
2.	Prace interwencyjne	1	6 miesięcy
2.	Prace interwencyjne 50+	8	2 lata
3.	Roboty publiczne	103	3 miesiące
4.	Stáže absolwenckie	21	4 – 7 miesięcy

3.4. SFERA EKONOMICZNA

3.4.1. GOSPODARKA

Rolnictwo

Sprzyjające warunki klimatyczne, glebowe, korzystna rzeźba terenu i wysoka kultura rolna spowodowały, że Gmina Krośniewice ma charakter typowo rolniczy, występują gospodarstwa rolne o przeciętnym areale od 5 do 10 ha.

Tabela 40. Struktura gruntów w Gminie Krośniewice:

	(ha)	(%)
ogólna powierzchnia gminy	9 471 ha	100%
powierzchnia użytków rolnych ogółem	8 353 ha	88,20%
grunty orne	7 808 ha	82,44%
sady	42 ha	0,44%
łąki	380 ha	4,01%
pastwiska	123 ha	1,30%
lasy grunty leśne	186 ha	1,96%
pozostałe grunty i nieużytki	926 ha	9,78%

Na terenach dawnych majątków ziemskich i byłych PGR-ów (Błonie, Głogowa, Głazów, Skłóty) utworzono nowe gospodarstwa rolne w formie dzierżaw i spółek. Do największych producentów maszyn rolniczych, nie tylko w regionie kutnowskim, należy spółka „Expom”. Od wielu lat prowadzi działalność Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska. W ostatnich latach powołano kilka przedsiębiorstw prowadzących obrót produktami rolnymi, budowlanymi, maszynami rolniczymi, nawozami i środkami ochrony roślin m.in. „Expom”, „Kotlinex”, „Rol-Skup” i „Rolpuch”.

Tabela 41. Struktura gospodarstw rolnych wg wielkości

<i>Ogółem</i>	<i>Do 5 ha</i>	<i>Od 5 -10 ha</i>	<i>Od 10 - 20ha</i>	<i>Od 20 - 50 ha</i>	<i>Od 50 - 100</i>	<i>Pow.100 ha</i>
941	424	286	175	47	4	5

Tabela 42. Rozliczenie powierzchni gruntów wg klas

<i>Lp</i>	<i>Klasa gruntu</i>	<i>Powierzchnia w ha</i>	<i>% użytków rolnych</i>
1	II	717,45	8
2	III	4697,14	55
3	IV	2373,05	27
4	V	707,62	8
5	VI i VI z	175,73	2
	OGÓŁEM	9671,67	

Wskaźnik bonitacji gleb dla Gminy Krośniewice wynosi 1.15

Główne kierunki produkcji to zboża i bydło mleczne. Z roku na rok zauważa się wzrost uprawy warzyw.

Dużym problem dla rolników z tereny gminy Krośniewice jest zbyt płodów rolnych, a także jego przetwórstwo.

Szacunkowa struktura zasiewów przedstawia się następująco:

Zboża ogółem – 4500 ha

ziemniaki - 350 ha

burak cukrowy- 500 ha

rzepak - 500 ha

kukurydza - 350 ha

warzywa - 420 ha

Tabela 43. Szacunkowy średni stan pogłowia zwierząt przedstawia się następująco:

<i>Lp</i>	<i>Gatunek zwierząt</i>	<i>Ilość szt.</i>
1	Trzoda chlewna	4000
2	Bydło	4500
3	Krowy mleczne	2500

Podmioty Gospodarcze

W roku 2007 działalność gospodarczą w Gminie Krośniewice prowadziło 448 podmiotów gospodarczych. Od 2000 roku notuje się stały wzrost liczby podmiotów gospodarczych.

Tabela 44. Liczba wykreśleń i wpisów w ewidencji gospodarczej gminy

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba wpisów	54	56	63	53	55	57	60	64
Liczba wykreśleń	62	80	62	45	67	56	45	56
saldo	116	135	125	98	122	113	105	129

Większość podmiotów gospodarczych skupia się na terenie miasta Krośniewice. Część z nich to typowo rzemieślnicze zakłady oraz niewielkie placówki handlowo-usługowe.

Największe znaczenie w lokalnej gospodarce odgrywiają małe i średnie przedsiębiorstwa, które zapewniają zatrudnienie i dochody.

Tabela 45. Struktura prowadzonej działalności gospodarczej przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
Placówki handlowe i gastronomiczne	42	46	57	62	82
Produkcja wyrobów gotowych	24	34	35	40	46
Produkcja wyrobów spożywczych	10	12	15	21	32
Budownictwo	33	38	42	53	60
Usługi transportowe	32	36	47	49	52
Zakłady produkcji usługowej	9	14	15	17	25
Pozostałe	120	162	180	176	151
Ogółem	270	342	387	418	448

WYKAZ NAJWIĘKSZYCH PRACODAWCÓW:

1. „EXPOM” Sp. z o.o., ul. Parkowa 2, 99-340 Krośniewice, tel. /024/ 25 23 003,
  - produkcja i sprzedaż maszyn rolniczych,
  - zatrudnienie 96 osób,
2. Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Krośniewicach
ul. Paderewskiego 3, 99-340 Krośniewice, tel. /024/ 25 23 142
  - przedsiębiorstwo wielobranżowe
  - zatrudnienie 29 osób,
4. Zakład Usług Komunalnych sp. z o.o. ul. Paderewskiego 3, 99-340 Krośniewice, tel. /024/ 25 23 360
  - zbiórki i transport nieczystości stałych; - unieszkodliwianie stałych odpadów poprzez składowanie ich na składowisku odpadów,
  - zatrudnienie 27 osób,
3. Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska Proszkowania Mleka w Krośniewicach
ul. Łęczycka 38, 99-340 Krośniewice, tel. /024/ 356 80 00
  - produkcja mleka w proszku, mleka zagęszczonego, twarogów, kefirów, śmietany,
  - zatrudnienie 102 osób,
4. UPS POLSKA Sp. z .o.o., Warszawa; Krośniewice: ul. Kolejowa 27, 99-340 Krośniewice,
tel. /024/ 25 23 033,
  - przesyłki kurierskie,
  - zatrudnienie 84 osób,
5. Bank Spółdzielczy w Krośniewicach, ul. Toruńska 5, 99-340 Krośniewice, tel. /024/ 25 23 046
  - usługi bankowe,
  - zatrudnienie 45 osób,
6. ONDA – MODE Krzewie 51, 99-340 Krośniewice, tel. /024/ 25 23 152, fax. /024/ 25 25 025
  - konfekcjonowanie odzieży wierzchniej w asortymencie spodni,
  - zatrudnienie 180 osób,
7. Zajazd „BASIOR”, Skłóty, 99-340 Krośniewice, tel. /024/ 25 23 535, 25 24 288
  - usługi hotelarskie i gastronomia
  - zatrudnienie 33 osób,
8. Gimnazjum w Krośniewicach, ul. Toruńska 11, 99-340 Krośniewice, tel. /024/ 25 23 089
  - oświata i wychowanie,
  - zatrudnienie 43 osób,
9. Szkoła Podstawowa Nr 1 w Krośniewicach, ul. Poznańska 15, 99-340 Krośniewice,
tel. /024/ 252-30- 27
  - oświata i wychowanie,
  - zatrudnienie 47 osób,
10. Liceum ogólnokształcące w Krośniewicach, ul. Łęczycka 19a, 99-340 Krośniewice, tel. /024/ 252-31-10
  - oświata i wychowanie,
  - zatrudnienie 31 osób,
11. Urząd Miejski w Krośniewicach, ul. Poznańska 5, 99-340 Krośniewice, tel. /024/ 252-30-24
  - administracja samorządowa
  - zatrudnienie 36 osób
12. Inter Yeast Sp. z o.o. ul. Łęczycka 38, 99-340 Krośniewice, tel. /024/ 251-03-60
  - produkcja komponentów paszowych,
  - zatrudnienie 24 osoby

Tabela 46. Jednostki gospodarcze zarejestrowane wg sektorów w latach 2000-2007

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ogółem	427	453	483	515	489	504	527	536
Sektor publiczny	13	13	13	13	14	14	15	16
Sektor prywatny	414	444	470	502	475	490	512	520

3.4.2. TURYSTYKA

Gmina Krośniewice nie posiada znaczącego potencjału turystycznego. Przesądza o tym rolniczy jej charakter, niska lesistość, brak znaczących zbiorników wody stojącej, rzek, równinna struktura krajobrazu. Baza turystyczna nie jest zaliczana do rozbudowanej.

Punkt informacji turystycznej znajduje się w Muzeum im. Jerzego Dunin Borkowskiego w Krośniewicach.

Tabela 47. Miejsca noclegowe na terenie Gminy Krośniewice (stan na maj 2008r.)

Lp.	Nazwa i adres	ilość miejsc noclegowych
1.	Muzeum im. Jerzego Dunin – Borkowskiego Plac Wolności 1, 99-340 Krośniewice	8
2.	Restauracja „Rubina” – Andrzej Ściślewski– ul. Kolejowa 1, 99-340 Krośniewice	15
3.	Pizzeria „Sahara” – Jacek Błaszczuk ul. B. Prusa 1, 99-340 Krośniewice	15
4	Noclegi – Józef Jędrzejczak ul. Plac Wolności 21, 99-340 Krośniewice	9
5	„Morfeusz” – Dariusz Zasadziński ul. Sikorskiego 2, 99-340 Krośniewice	4
6	„Niuniek” – Janusz Wójcicki ul. Poznańska 4, 99-340 Krośniewice	7
7	„Basior” Sklóty, 99-340 Krośniewice	35

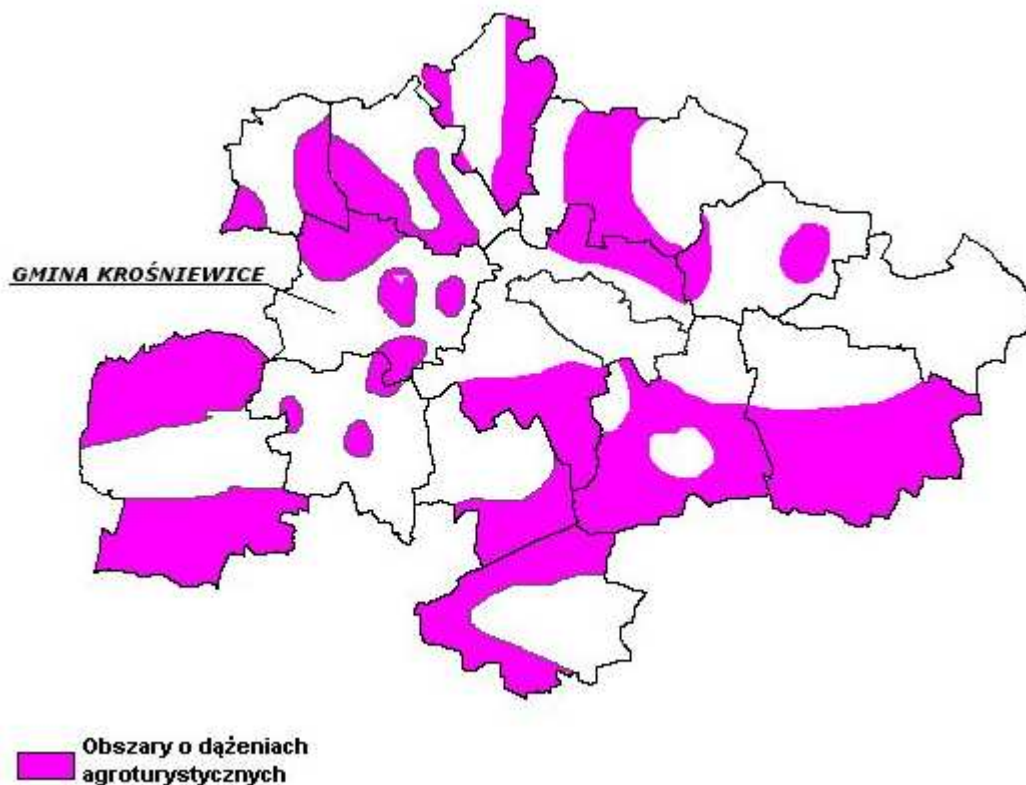
Na terenie gminy funkcjonuje 7 lokali, które oferują usługi gastronomiczne tj.

- Pizzeria „Sahara” – Jacek Błaszczuk, ul. B. Prusa 1, Krośniewice
- „Niuniek” – Janusz Wójcicki, ul. Poznańska 4, Krośniewice
- Zajazd „Basior” Skłóty,
- Restauracja „Leśne Runo”, Kajew,
- Pizzeria „Leśna”, ul. Kościuszki 2A,
- Restauracja „Victoria”, Pomarzany,
- Karczma w Miłosnej, Miłosna 6.

Znakomita większość lokali oferujących usługi noclegowe zlokalizowanych jest na terenie miasta Krośniewice. Lokale oferujące usługi gastronomiczne zlokalizowane są przede wszystkim przy drogach krajowych oraz w mieście Krośniewice.

Na terenie gminy nie prowadzi działalności żadne gospodarstwo agroturystyczne, jednakże w „Programie uporządkowania ekologicznego obszaru Związku Gmin Regionu Kutnowskiego” przyjętym Uchwałą nr XXI/77/06 Zgromadzenia ZGRK z dnia 25.05.2006r. wskazano obszary o potencjalnych dążeniach w kierunku agroturystyki.

Rysunek 12. Obszary o potencjalnych dążeniach agroturystycznych na terenie Związku Gmin Regionu Kutnowskiego

Dla obszaru Związku Gmin Regionu Kutnowskiego, w tym dla Gminy Krośniewice opracowana została Strategia Rozwoju Turystyki, która zakłada oprócz agroturystyki rozwój turystyki pobytowej, weekendowej oraz eko-turystyki.

Warto zaznaczyć, iż przez teren Gminy Krośniewice przebiega szlak rowerowy „W Centrum Polski”. Zaczyna on swój bieg na terenie Gminy Krośniewice drogą nr 2172 przez Jankowice i dalej biegnie drogą gminną Miłonice – Krośniewice przez Morawce. Do miasta Krośniewice prowadzi ul. Ogrodową, następnie ul. Targową, a potem ul. 1 Maja. Następnie przecina drogę krajową nr 2 i biegnie ul. Kolejową (droga nr 2149 Krośniewice – Dąbrowice) aż do drogi gminnej Ostrówki – Kajew – gdzie wkracza na teren Gminy Nowe Ostrowy.

Powstał również projekt ścieżki rowerowej „Szlakiem dworców szlacheckich Gminy Krośniewice”. Jej trasa wynosi 19 km, czas przejazdu oraz zwiedzania ok. 3 godzin. Trasa obejmuje: dworki w miejscowościach: Miłonice, Głogowa, Jankowice, Bielice, Głaznów oraz licznie występujące przydrożne kapliczki.

3.5. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW WYSTĘPUJĄCYCH NA OBSZARZE GMINY KROŚNIEWICE

Wykaz problemów

Wykaz najistotniejszych problemów występujących na terenie objętym Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Krośniewice w:

- sferze środowiskowej /przyrodniczej:

- nieuregulowana gospodarka ściekowa na terenie gminy;
- duży udział kotłowni węglowych w indywidualnych systemach grzewczych;
- małe zasoby wód powierzchniowych oraz zbiorników retencyjnych, brak retencji kanałowej;
- minimalna ilość lasów;
- niewielka ilość zadrzewień śródpolnych;
- znaczne zanieczyszczenie terenów przy drogach międzynarodowych spowodowane bardzo dużym natężeniem ruchu drogowego;
- duże natężenie hałasu i zapylenia na obszarze miasta w rejonie dróg międzynarodowych nr 1 i nr 2;
- stepowanie gleb;

- sferze ekonomicznej/technicznej:

- zły stan techniczny obiektów zabytkowych;
- zły stan ulic w mieście Krośniewice i dróg gminnych oraz niedostateczna struktura towarzysząca tj. chodniki, pobocza, rowy;
- brak sieci gazowej;
- przestarzała oczyszczalnia ścieków, w tym problem z zagospodarowaniem osadów;
- niski wskaźnik skanalizowana gminy – brak sieci kanalizacji sanitarnej w wielu miejscowościach na terenie gminy i miasta;
- niemożliwość zapewnienia niezakłóconej dystrybucji wody (brak spięcia wodociągów gminnych);
- niska jakość dostarczanej wody, przestarzałe technologicznie SUW-y;
- wyeksploatowane, w znacznym stopniu bardzo słabo drożne, istniejące sieci kanalizacji deszczowej;
- zniszczenia infrastruktury technicznej oraz substancji mieszkaniowej w wyniku niekorzystnego oddziaływania nadmiernego ruchu drogowego w centrum miasta (drgania oraz przeładowania);
- niewystarczająca sieć elektro - energetyczna;
- minimalna dostępność szerokopasmowego Internetu;
- wysoki koszt wyłączenia gleby spod produkcji rolnej (miasto jest otoczone glebami o wysokiej klasie);
- zbyt mała ilość parkingów;
- dość duża dewastacja śródmiejskich terenów zielonych, parku miejskiego, parków wiejskich oraz

- małej architektury;
- zły stan techniczny świetlic wiejskich i strażnic OSP oraz świetlicy środowiskowej;
- konieczność rekultywacji zakończonych kwater składowiska odpadów komunalnych;

- sferze społecznej:

- wysoka stopa bezrobocia / zagrożenie bezrobociem strukturalnym;
- duży udział społeczeństwie klientów opieki /pomocy społecznej;
- niedostateczna ilość infrastruktury sportowej oraz zły stan techniczny obiektów istniejących (zwłaszcza stadionu i boisk);
- zmniejszająca się liczba mieszkańców (szczególnie osób młodych);
- zmniejszająca się liczba urodzeń;
- braki lokalowe gminnych placówek edukacyjnych (szkolnych);
- zbyt mała oferta policealnego kształcenia dla dorosłych;
- brak oferty zawodowego kształcenia ponadgimnazjalnego;
- niewystarczające wyposażenie infrastruktury kulturalnej i co za tym idzie niedostateczna ilość imprez kulturalnych;
- mała ilość zasobów mieszkaniowych oraz niski standard części zasobów;
- wysokie zaległości czynszowe w zasobach mieszkaniowych gminy;
- zbyt małe zaangażowanie lokalnej społeczności w segregację odpadów bytowych (tzw, system „u producenta”);
- niewielka ilość osób z kwalifikacjami (szczególnie w zawodach: murarz, hydraulik, elektryk, mechanik, brukarz, księgowy).

Analiza SWOT

Analiza SWOT stała się podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych.

Analiza SWOT opiera się na badaniu dwóch grup czynników: wewnętrznych i zewnętrznych. Każda grupa rozpatrywana jest pod kątem dodatniego i ujemnego wpływu na badaną organizację.

Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów:

- **Strengths** (mocne strony),
- **Weaknesses** (słabe strony),
- **Opportunities** (szanse w otoczeniu),
- **Threats** (zagrożenia w otoczeniu).

W formie graficznej analiza SWOT przedstawia się następująco:

		Uwarunkowania	
		wewnętrzne	zewnętrzne
wywierany wpływ: pozytywny	MOCNE STRONY	SZANSE	
wywierany wpływ: negatywny	SŁABE STRONY	ZAGROZENIA	

Jest ona efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron gminy oraz badania szans i zagrożeń jakie stoją przed gminą. SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

- „**mocnych stron**” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony gminy i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej rozwojowi (utrzymać je jako mocne, i na których należy oprzeć jej przyszły rozwój);
- „**słabych stron**” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony gminy i które niewyeliminowane utrudniać będą jej rozwój (ich oddziaływanie należy minimalizować);
- „**szans**” - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą być traktowane jako szanse, i przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi gminy;
- „**zagrożeń**” - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla jej rozwoju (należy unikać ich negatywnego oddziaływania na rozwój gminy).

Analiza dotyczy sytuacji, w jakiej obecnie znajduje się gmina, pozwala sformułować koncepcje zrównoważonego rozwoju.

Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów życia społeczno-gospodarczego gminy. Wiele kwestii podnoszonych jest w sposób niemal identyczny przez kilka lub nawet kilkanaście osób, można je zatem nazwać uniwersalnymi. Wiele zaś jest tak szczegółowych, iż można by je traktować jako punkt wyjścia do konstruowania już nawet nie celu, a właściwie konkretnego programu operacyjnego lub projektu.

Poniższy zbiór informacji o mocnych i słabych stronach gminy i stojących przed nią szansach i zagrożeniach jest uzgodnioną wypadkową wiedzy o stanie i potrzebach gminy ułożonych przekrojowo (w ramach poszczególnych obszarów życia społeczno - gospodarczego).

Podejmowane działania i zadania zaplanowane w ramach Planu Rozwoju Lokalnego stanowią odpowiedź na najważniejsze problemy dotyczące mieszkańców Gminy Krośnice.

ANALIZA SWOT GMINY KROŚNIEWICE

WEWNĘTRZNE		ZEWNĘTRZNE	
MOCNE STRONY		SZANSE	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ strategiczne położenie gminy ➤ dobre połączenia komunikacyjne ➤ banki ➤ wykształcona młodzież ➤ sieć wodociągowa ➤ gospodarka rolna ➤ infrastruktura sportowa ➤ zabytki ➤ infrastruktura kulturalno-oświatowa ➤ Urząd Miejski ➤ Muzeum im. J Dunin – Borkowskiego ➤ dostępność do służby zdrowia ➤ dobre połączenia komunikacyjne ➤ Gminne Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji ➤ Komisariat Policji ➤ Urzędy publiczne ➤ opieka społeczna ➤ dobrze działający rynek hurtowy ➤ kompetencje pracowników urzędu ➤ walory kulturowe i historyczne ➤ zawodowe szkoły policealne 		<ul style="list-style-type: none"> ✓ inwestycje z zewnątrz ✓ rozwój miasta Kutna oraz Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – Podstrefa Kutno ✓ pozabudżetowe środki na realizację zadań ✓ infrastruktura (komunikacyjno- drogowa) ✓ rozbudowa usług przy trasach dojazdowych do Krośniewic ✓ dobra współpraca z powiatem i województwem ✓ rozwój agroturystyki ✓ produkcja ekologicznej żywności i nowoczesne ekologiczne rolnictwo ✓ tworzenie nowych miejsc pracy w skali makro ✓ środki finansowe UE ✓ edukacja społeczności lokalnej na wsi ✓ zmniejszenie bezrobocia w skali makro ✓ wykształcone społeczeństwo ✓ poprawa warunków życia mieszkańców w otoczeniu gminy ✓ dofinansowanie zadań zleconych z zakresu opieki społecznej ✓ poprawa jakości dróg dojazdowych do gminy ✓ system informacji inwestycyjnej ✓ promocja i reklama ✓ rozwój kultury, sportu ✓ dostęp do szerokopasmowego Internetu 	

ANALIZA SWOT GMINY KROŚNIEWICE

WEWNĘTRZNE	ZEWNĘTRZNE
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ brak nowych miejsc pracy ➤ brak fachowej siły roboczej ➤ stan techniczny dróg oraz infrastruktury okołodrogowej ➤ mała liczba imprez kulturalnych ➤ niedostateczna infrastruktura kanalizacyjna w obszarach wiejskich ➤ stan techniczny infrastruktury poboru i uzdatniania wody a także infrastruktury oczyszczania ścieków ➤ szkolnictwo zawodowe ➤ niski poziom usług ➤ ochrona środowiska naturalnego zwłaszcza na terenach wiejskich ➤ patologie w środowisku młodzieży ➤ zbyt małe nakłady na promocję gminy ➤ brak środków na dokończenie budowy obiektu gimnazjum ➤ zbyt mało inicjatyw lokalnych ➤ zły stan techniczny Parku Miejskiego ➤ brak Programu Rewitalizacji ➤ brak infrastruktury okołoturystycznej ➤ ograniczone nakłady na inwestycje ➤ brak własności terenów po b. Krośniewickiej Kolei Dojazdowej 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ likwidacja Cukrowni w Ostrowach ✓ brak stabilności finansowej RP ✓ obciążenie gminy dodatkowymi zadaniami bez wzmocnienia finansowego ✓ niestabilność prawa ✓ narkomania ✓ wzrost przestępczości w skali makro ✓ degradacja i upadek społeczeństwa ✓ bezrobocie w skali makro ✓ migracja młodych ludzi ✓ ubożenie, pauperyzacja społeczeństwa w skali makro ✓ spadek wzrostu gospodarczego kraju ✓ w ocenie mieszkańców niekorzystna polityka rolna państwa ✓ dezintegracja społeczeństwa ✓ skażenie środowiska naturalnego ✓ obniżenie subwencji i dotacji celowych ✓ pogarszające się warunki bytowe ludności w skali makro ✓ ograniczony dostęp do służby zdrowia spowodowany polityką państwa ✓ brak środków na profilaktykę zdrowotną ✓ postępujące rozwarstwienie ekonomiczne społeczeństwa

4. CELE OGÓLNE I SZCZEGÓŁOWE ROZWOJU GMINY KROŚNIEWICE

MISJA GMINY KROŚNIEWICE

Misja jest wyrażeniem, które określa główny cel gminy. Jest wyrazem dążeń i oczekiwań w stosunku do gminy, dla której została sformułowana.

Wypracowana misja rozwoju gminy poprzez wizję, pokazuje pozytywny obraz Gminy Krośniewice w perspektywie 10 - 15 lat. Przeprowadzone analizy i wyartykułowane potrzeby mieszkańców, pozwalają na określenie głównych celów strategii. Cele te będą wyznacznikiem kierunku wszystkich działań objętych strategią. Misja dla Gminy Krośniewice jest opisem wizji gminy oraz głównego pola działań w przyszłości. Koncentruje się ona na istocie rzeczy, dostosowuje kierunki działań do długoterminowych celów, równocześnie pełni funkcje motywacyjne i promocyjne. Misja wyraźnie określa charakter gminy i wskazuje jej atuty. Z misji bezpośrednio wynikają obszary, które powinny być rozwijane. Obszary rozwojowe Gminy Krośniewice wzajemnie się uzupełniają.

Misja Gminy Krośniewice:

**KROŚNIEWICE – SAMORZĄD Z DOBRZE ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ SPRZYJAJĄCĄ
ROZWOJOWI ROLNICTWA, PRZEMYSŁU ROLNO-SPOŻYWCZEGO, USŁUG I REKREACJI.
GMINA OFERUJĄCA DOBRE WARUNKI DLA NOWEGO OSADNICTWA I ROZWOJU MAŁEJ
I ŚREDNIEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI. GMINA, KTÓREJ PRIORYTETEM JEST BUDOWA
SWOJEJ WŁASNEJ TOŻSAMOŚCI I TRADYCJI. ZINTEGROWANY OBSZAR
RÓWNOMIERNIE ROZWIJAJĄCEGO SIĘ SAMORZĄDU, ZAPEWNIAJĄCEGO KOMFORT
ŻYCIA WSZYSTKIM JEGO MIESZKAŃCÓW.**

Cel ogólny i nadrzędny:

„Zrównoważony rozwój Gminy Krośniewice powodujący poprawę jakości życia mieszkańców Gminy Krośniewice poprzez tworzenie dogodnych warunków zamieszkania, możliwości rozwoju poprzez tworzenie miejsc pracy, sprzyjanie rozwojowi przedsiębiorczości, zapewnienie ochrony zdrowia, bezpieczeństwa oraz dostępu do edukacji, kultury i sportu”.

Skutecznym narzędziem dla osiągnięcia tego celu jest realizacja założeń Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Krośniewice na lata 2007-2013.

Cel główny przekłada się na cele strategiczne, te zaś na cele cząstkowe (szczegółowe).

Cele strategiczne są zasadniczymi z punktu widzenia rozwoju Gminy Krośniewice. Ich realizacja zapewni ciągłość i trwałość rozwoju – zgodnie z zasadą „sustainable development”.

Cele wraz z kierunkami działania zostały podzielone na obszary strategiczne. Obszary strategiczne są najistotniejszymi polami działania gminy, jednocześnie wytyczają kierunki prac na najbliższe lata. Działalność Gminy Krośniewice koncentrować będzie się na trzech obszarach:

- ✓ **EKOLOGIA**
- ✓ **GOSPODARKA, INFRASTRUKTURA I PRZESTRZEŃ**
- ✓ **SPOŁECZNOŚĆ**

Cele szczegółowe – wskazują na praktyczną realizację celów ogólnych w okresie wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Krośniewice.

Cel strategiczny I – wspieranie przedsiębiorczości na terenie Gminy Krośniewice w szczególności poprzez aktywizację lokalnych zasobów:

- uzbrajanie w infrastrukturę techniczną terenów przeznaczonych pod przemysł i działalność gospodarczą;
- unowocześnianie i rozbudowa infrastruktury istniejącej dla potrzeb rozwojowych istniejących podmiotów gospodarczych;
- rozbudowa i modernizacja istniejącej sieci drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą (odwodnienie, chodniki, przystanki);
- przejście do zasobu nieruchomości Gminy terenów przeznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania pod inwestycje gospodarcze;
- zwiększenie ilości kierunków kształcenia ponadgimnazjalnego i policealnego w poszukiwanych zawodach przez rozwijające się podmioty gospodarcze;
- pomoc podmiotom gospodarczym w organizowaniu kursów na uzyskiwanie potrzebnych kwalifikacji pracowników;
- kształtowanie polityki finansowej gminy w sposób wspierający rozwój małych i średnich przedsiębiorstw;
- rozbudowa i modernizacja Targowiska Miejskiego;

Cel strategiczny II – poprawa warunków życia mieszkańców poprzez zapewnienie ochrony zdrowia, zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, socjalnego, edukację, oświatę oraz tworzenie korzystnych warunków mieszkaniowych:

- zapewnienie mieszkańcom dostępu do Internetu;
- zwiększenie oferty edukacyjnej dla młodzieży i dorosłych;
- uzupełnienie oferty edukacyjnej szkoleniami i kursami zapewniającymi wzrost kwalifikacji poszukiwanych przez pracodawców w gminie i regionie;
- zapewnienie dogodnych warunków komunikacyjnych dla osób korzystających z oferty pracy

w Łódzkiej Strefie Gospodarczej- Podstrefa Kutno;

- zwiększenie i wyposażenie w infrastrukturę terenów przeznaczonych pod jednorodzinne budownictwo mieszkaniowe- wypromowanie jak najbardziej atrakcyjnej oferty w tym zakresie;
- modernizacja istniejących zasobów budownictwa wielomieszkaniowego;
- wspieranie różnorodnych form budownictwa wielomieszkaniowego;
- sukcesywne rozszerzanie obszarów monitorowanych wraz z całodobową obserwacją miejsc najbardziej zagrożonych;
- wspieranie działań mających na celu uzyskanie jak najszerszej oferty ochrony zdrowia dla mieszkańców;
- wypracowanie szerokiej oferty rekreacyjno- sportowej dla różnych grup wiekowych mieszkańców promującej zdrowy styl życia;
- wspieranie uaktywnienia działalności Kół Gospodyń Wiejskich oraz grup mieszkańców w ich inicjatywach aktywizujących społeczność sołectw i dzielnic;
- współpraca z innymi instytucjami i urzędami w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom;

Cel strategiczny III – ochrona środowiska przyrodniczego Gminy:

- uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie Gminy;
- modernizacja obiektów poboru, uzdatniania wody oraz obiektów oczyszczania ścieków;
- rozbudowa i modernizacja Gminnego składowiska odpadów komunalnych;
- zapewnienie pełnej segregacji odpadów komunalnych;
- rewitalizacja istniejących parków i terenów zielonych miasta i gminy;
- odbudowa systemu retencji i budowa nowych obiektów małej retencji i nawadniania pól uprawnych;
- urządzenie edukacyjnych ścieżek ekologicznych;

Cel strategiczny IV – pielegnacja kultury, dziedzictwa historycznego oraz rozwój sportu i rekreacji:

- zwiększenie dostępności do infrastruktury kulturalnej;
- zwiększenie dostępności do infrastruktury sportowej i rekreacyjnej;
- modernizacja stadionu miejskiego;
- wyznaczenie tras pieszych i rowerowych ułatwiających poznanie dziedzictwa kulturowego i historycznego gminy i regionu;
- modernizacja istniejących i budowa nowych boisk sportowych przy szkołach i świetlicach wiejskich;
- wspieranie inicjatyw stowarzyszeń, Kół Gospodyń Wiejskich, i grup mieszkańców z zakresu rekreacji i aktywnego spędzania czasu;
- współpraca z innymi samorządami i ich instytucjami w celu wzbogacenia oferty kulturalnej dla mieszkańców gminy i promujących gminę;
- rewitalizacja Krośniewickiej Kolei Dojazdowej - najdłuższej w Polsce kolei wąskotorowej, oraz zagospodarowanie na potrzeby infrastrukturalne gminy i dla potrzeb w/w kolei terenów dotychczas niezagospodarowanych obecnie należących do Skarbu Państwa;
- rewitalizacja zespołu parkowo- pałacowego hr. Rembielińskich w Krośniewicach.

Uszeregowanie projektów według ich ważności dla rozwoju Gminy i Miasta Krośniewice

- skanalizowanie gminy, w tym do terenów inwestycyjnych,
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione (w oparciu o założenia opracowanej koncepcji),
- przebudowa i unowocześnienie oczyszczalni,
- realizacja II etapu budowy Gimnazjum,
- budowa dróg w miejscowościach Pawlikowice - Nowe i Stara Wieś - Franki,
- modernizacja SUW-ów i spięcie wodociągów,
- modernizacja stadionu miejskiego i budowa boisk oraz remonty świetlic,
- rewitalizacja Krośniewickiej Kolei Dojazdowej i zagospodarowanie niewykorzystanych terenów przy niej,
- budownictwo wielomieszkaniowe i zapewnienie terenów pod budownictwo jednorodzinne,
- budowa ścieżek rowerowych i szlaków pieszych.

Spójność założonych celów z uwarunkowaniami obszaru Gminy Krośniewice.

Gmina na przeważającym obszarze jest wyposażona w gleby o wysokiej klasie. Ogranicza to możliwości gminy w zakresie rozwoju terenów pod nowe inwestycje dające miejsca pracy. Ponadto wysoki koszt zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele działalności gospodarczej i przemysłu zniechęca potencjalnych inwestorów, gdyż to inwestor ponosi koszty „odrolniczenia” gruntów rolnych. Dlatego też przykładą się dużą wagę do stwarzania warunków służących rozwojowi istniejących podmiotów gospodarczych. Poprzez stwarzanie takich warunków rozumie się min.:

- zapewnienie potrzebnej infrastruktury komunalnej,
- możliwości podnoszenia kwalifikacji pracownikom oraz przekwalifikowania potencjalnym pracownikom,
- pomoc w tworzeniu małych i średnich przedsiębiorstw.

Gmina posiada możliwości lokalowe do organizowania różnych form edukacyjnych poza godzinami pracy szkół.

Gmina ma status aglomeracji, dysponuje również gruntami, na terenie których zamierza prowadzić inwestycje liniowe w zakresie uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej.

Istotnym elementem jest również położenie w centrum miasta ponad 8 ha działki należącej do Skarbu Państwa, częściowo zabudowanej naniesieniami Krośniewickiej Kolei Dojazdowej. Są to nieruchomości objęte nadzorem Konserwatora Zabytków i służyły do obsługi prowadzonego ruchu kolejowego najdłuższej w Polsce kolei wąskotorowej (ponad 180 km, na terenie 3 województw). Część działki jest niezabudowana i przy przekazaniu jej przez Skarb Państwa na rzecz gminy mogła by być wykorzystana na cele infrastrukturalne Gminy lub „małą” działalność gospodarczą. Podobnie można by wykorzystać część niezagospodarowanych budynków.

Gmina jest położona na skrzyżowaniu dróg krajowych nr 1 i nr 2. Z przystanku autobusowego zlokalizowanego w centrum miasta korzysta wielu przewoźników, co daje możliwości dostosowania kursów komunikacji zbiorowej do godzin pracy zakładów zlokalizowanych w pobliskim (12 km) Kutnie, Gostyninie, Łęczycy czy Łodzi.

Gmina posiada miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla całego obszaru, Strategię Rozwoju Gminy oraz :

1. Strategię Integracji i Polityki Społecznej w Gminie Krośniewice na lata 2006-2015 - przyjęta uchwałą Nr 283/L/06 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 26 października 2006 r. w sprawie przyjęcia Strategii Integracji i Polityki Społecznej Gminy Krośniewice na lata 2006-2015,
2. Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Krośniewice na lata 2006-2015 - przyjęta uchwałą Nr 281/L/06 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 26 października 2006 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Krośniewice na lata 2006-2015,
3. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Krośniewice wraz z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym do roku 2013 - przyjęty uchwałą Nr 282/L/06 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 26 października 2006 r. w sprawie przyjęcia Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Krośniewice na lata 2007-2013,
4. Program ochrony środowiska dla Gminy Krośniewice – przyjęty Uchwałą Nr 141/XXVI/04 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 26.08.2004r. w sprawie Programu ochrony środowiska dla Gminy Krośniewice.
5. Plan gospodarki odpadami dla Gminy Krośniewice – przyjęty Uchwałą Nr 193/XXXIII/05 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 11 marca 2005 r. w sprawie Gminnego planu gospodarki odpadami.
6. Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla miasta i gminy Krośniewice na lata 2008 – 2012,
7. Gminną Ewidencję Zabytków,
8. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krośniewice - przyjęte uchwałą Nr 200/XXIX/01 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 25.04.2001 r. w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośniewice,
9. Koncepcję – projekt Rewaloryzacji Parku Miejskiego w Krośniewicach,
10. Program uporządkowania gospodarki ściekowej w miejscowościach zlokalizowanych na terenie gminy Krośniewice,
11. Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Krośniewice na lata 2004 – 2020 – przyjęty Uchwałą Nr XXXIII/187/05 z dnia 2005-03-11 w sprawie przyjęcia Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Krośniewice na lata 2004 – 2020
12. Strategię Rozwoju Turystyki dla Gmin Związku Gmin Regionu Kutnowskiego i Powiatu Kutnowskiego – przyjęty Uchwałą Zgromadzenia Związku Gmin Regionu Kutnowskiego Nr X/35/94 z dnia 26.03.2008r.,
13. Częściową Ewidencję Dróg Gminnych dla Gminy Krośniewice,

14. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Krośniewice na lata 2007-2012 – przyjęty uchwałą Nr X/64/07 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 30 maja 2007r,
15. Regulamin utrzymania czystości i porządku w na terenie Gminy Krośniewice – przyjęty Uchwałą Nr X/63/07 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 30 maja 2007r.

W trakcie opracowywania są:

- Zakończenie opracowania Ewidencji dróg gminnych dla Gminy Krośniewice,
- Projekt Rewaloryzacji Parku Miejskiego w Krośniewicach, przy ulicy Toruńskiej – aktualizacja inwentaryzacji z gospodarką drzewostanem
- Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Krośniewice na lata 2008-2012,
- Program uporządkowania gospodarki wodnej na terenie Gminy Krośniewice.

Cele wytyczone do realizacji w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Krośniewice są spójne z uwarunkowaniami obszarowymi oraz społeczno- gospodarczymi określonymi w w/w opracowaniach.

Założenia dotyczące działań dla rozwoju Gminy Krośniewice:

- ✓ rozwój Gminy Krośniewice opierać się będzie na poprawie warunków życia mieszkańców oraz na poprawie warunków dla zwiększenia aktywności gospodarczej mieszkańców gminy poprzez podejmowanie nowej i rozwijanie prowadzonej działalności gospodarczej,
- ✓ uzupełnienie braków w infrastrukturze technicznej a w szczególności w infrastrukturze ochrony środowiska oraz infrastrukturze komunikacyjnej) będzie miało wynik w przyciągnięciu nowych inwestorów na teren gminy,
- ✓ stworzenie sprzyjających warunków dla osiedlania się oraz inwestowania będzie miało pozytywny wynik we wzroście liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym,
- ✓ rozwój gospodarczy zwiększy skuteczność rozwiązywania problemów w innych sferach (tzw. wartość dodana).

5. ZADANIA ZMIERZAJACE DO REALIZACJI CELÓW

Zdefiniowanym celom przyporządkowane zostały zadania, które mają doprowadzić do ich realizacji. Zadania wyszczególniono w ramach następujących kategorii:

5.1. ZMIANY W STRUKTURZE GOSPODARCZEJ OBSZARU GMINY

- Budowa dwóch ulic na terenach przemysłowych miasta Krośniewice;
- Budowa infrastruktury terenów inwestycyjnych;
- Rewitalizacja tras kolejowych i terenów Krośniewickiej Kolei Dojazdowej;

5.2. ZMIANY W SPOSOBIE UŻYTKOWANIA TERENU

- Budowa cmentarza komunalnego;
- Rozbudowa targowiska miejskiego;

5.3. ROZWÓJ SYSTEMU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY

- Modernizacja drogi Stara Wieś – Franki;
- Modernizacja drogi Nowe – Pawlikowice;
- Modernizacja drogi Zalesie – Miłosna;
- Modernizacja ulic Mickiewicza – Zielona;
- Modernizacja ulic Łąkowa – Dębowa – Kasztanowa i Lipowa;
- Modernizacja ulicy Kwiatowej;
- Modernizacja drogi Bardzinek;
- Modernizacja drogi Kopy – Kajew – Pomarzany;
- Modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych;

5.4. POPRAWA STANU ŚRODOWISKA

- „Budowa sieci kanalizacji rozdzielczej wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków na terenie aglomeracji Krośniewice” (w zakres projektu wchodzi następujące zadania inwestycyjne: Budowa kanalizacji sanitarnej dla zachodniej części miasta Krośniewice, Budowa kanalizacji sanitarnej dla wschodniej części miasta Krośniewice, Budowa kanalizacji sanitarnej do terenów inwestycyjnych miasta Krośniewice, Modernizacja oczyszczalni ścieków w Pawlikowicach);
- Budowa sieci kanalizacji zbiorczej oraz zbiorczych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Krośniewice zgodnie z „Programem uporządkowania gospodarki ściekowej w miejscowościach zlokalizowanych na terenie Gminy Krośniewice”;
- Budowa kanalizacji sanitarnej w Kajewie;

- „Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Krośniewice”;
- Rozbudowa składowiska odpadów komunalnych we Frankach;
- Kontynuacja i dalsze rozszerzenie Programu Selektywnej Zbiorki odpadów na terenie Gminy Krośniewice;
- Rozbudowa i rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w miejscowości Franki;

5.5. POPRAWA STANU ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

- Budowa, oznakowanie i wypromowanie traktów pieszych i tras rowerowych;
- Rewitalizacja zespołu parkowo – pałacowego hr. Rembielinskih;
- Rewitalizacja parków wiejskich;
- Opracowanie i wypromowanie działań i imprez mających na celu utrwalenie tradycji wojskowych w związku z osobą Generała Władysława Andersa;

5.6. POPRAWA WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

- Budowa gimnazjum Gminnego w Krośniewicach;
- Polepszenie jakości i dystrybucji wody w Gminie Krośniewice poprzez modernizację Stacji Uzdatniania Wody oraz budowę sieci wodociągowej (w zakres projektu wchodzi następujące zadania inwestycyjne: Spięcia sieci wodociągowych w Gminie Krośniewice, Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Nowem 62, Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Krośniewicach)
- Termomodernizacja budynku Liceum Ogólnokształcącego w Krośniewicach wraz z remontem;
- Wykonanie osuszenia oraz elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Krośniewicach (etap II);
- Budowa Sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 1 w Krośniewicach;
- Budowa Sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Nowem;
- Budowa boiska do piłki nożnej oraz piłki siatkowej przy Szkole podstawowej w Zalesiu;
- Remont stadionu miejskiego w Krośniewicach oraz naprawa i odbudowa boisk i świetlic wiejskich oraz świetlicy środowiskowej;
- Wykonanie ogrodzenia i remont boiska na terenie przy Szkole Podstawowej w Nowem;
- Wymiana instalacji centralnego ogrzewania w Szkole Podstawowej w Zalesiu;
- Modernizacja i rozbudowa sieci oświetlenia ulicznego;
- Realizacja programu usuwania azbestu w Gminie Krośniewice;
- Rozbudowa budynku Urzędu Miasta oraz wdrażanie e-administracji w Gminie Krośniewice;
- Budowa zbiornika retencyjnego i systemu małej retencji kanałowej.

6. REALIZACJA ZADAŃ

6.1. PLANOWANE ZADANIA INWESTYCYJNE W OKRESIE 2007 - 2013

W oparciu o przedstawioną listę zadań opracowany został wykaz projektów, za pomocą których realizowane zostaną planowane zadania.

Uwzględnione zostały projekty zgodne z założeniami Regionalnego programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2007-2013 oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 -2013:

- „Budowa sieci kanalizacji rozdzielczej wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków na terenie aglomeracji Krośniewice” (RPO WŁ),
- „Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Krośniewice” (etap I) (RPO WŁ),
- „Budowa Gimnazjum Gminnego w Krośniewicach ” (RPO WŁ),
- „Modernizacja drogi Stara Wieś – Franki” (RPO WŁ),
- „Modernizacja drogi Pawlikowice – Nowe” (RPO WŁ),
- „Polepszenie jakości i dystrybucji wody w Gminie Krośniewice poprzez modernizację Stacji Uzdatniania Wody oraz budowę sieci wodociągowej” (PROW),
- „Remont stadionu miejskiego w Krośniewicach” (PROW).

Pozostałe zadania realizowane będą ze środków własnych Gminy Krośniewice lub też innych źródeł zewnętrznych.

Zadania do realizacji w ramach RPO WŁ 2007-2013

Zadanie 1

1.	Nazwa zadania	„Budowa sieci kanalizacji rozdzielczej wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków na terenie aglomeracji Krośniewice”		
2.	Zgodność planem zagospodarowania przestrzennego	zgodny		
3.	Harmonogram realizacji			
3.1	Data rozpoczęcia	2007		
3.2	Data zakończenia	2010		
4.	Planowane efekty końcowe			
4.1	Produkty	<ul style="list-style-type: none"> ➤ długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej - ..... km ➤ liczba wybudowanych pompowni ścieków - .... szt. ➤ ilość zmodernizowanych oczyszczalni ścieków – ... szt. 		
4.2	Rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ilość ścieków odprowadzana do kanalizacji zbiorczej – ..... m3/doba ➤ liczba osób korzystających z kanalizacji zbiorczej - ..... osób ➤ ilość oczyszczonych ścieków - ..... szt 		
5.	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Krośniewice z siedzibą w Urzędzie Miejskim w Krośniewicach		
6.	Nakłady do poniesienia	8 740 570,00 PLN		
7.	Źródła finansowania			
	lata	2008	2009	2010
7.1	Budżet Gminy	369 84,90	663 322,50	350 285,00
7.2	Budżet Państwa	0,00	0,00	0,00
7.3	Środki Unii Europejskiej	1 963 556,10	3 521 677,50	1 856 715,00
7.4	Inne	0,00	0,00	0,00
8.	Razem	2 333 400,00	4 185 000,00	2 210 000,00

Zadanie 2

1.	Nazwa zadania	„Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Krośniewice” (etap I)		
2.	Zgodność planem zagospodarowania przestrzennego	zgodny		
3.	Harmonogram realizacji			
3.1	Data rozpoczęcia	2008		
3.2	Data zakończenia	2010		
4.	Planowane efekty końcowe			
4.1	Produkty	➤ ilość wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków - ..... szt.		
4.2	Rezultaty	➤ ilość mieszkańców objętych przydomowymi oczyszczalniami ścieków - ..... osób		
5.	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Krośniewice / ZGRK		
6.	Nakłady do poniesienia	3 890 000,00		
7.	Źródła finansowania			
	lata	2008	2009	2010
7.1	Budżet Gminy	133 500,00	225 000,00	225 000,00
7.2	Budżet Państwa			
7.3	Środki Unii Europejskiej	756 500,00	1 275 000,00	1 275 000,00
7.4	Inne			
8.	Razem	890 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00

Zadanie 3

1.	Nazwa zadania	„Budowa Gimnazjum Gminnego w Krośniewicach”		
2.	Zgodność planem zagospodarowania przestrzennego	zgodny		
3.	Harmonogram realizacji			
3.1	Data rozpoczęcia	2007		
3.2	Data zakończenia	2009		
4.	Planowane efekty końcowe			
4.1	Produkty	➤ ilość nowo wybudowanych budynków z zakresu infrastruktury edukacyjnej – ..... szt		
4.2	Rezultaty	➤ liczba uczniów uczących się w nowowytbudowanym budynku gimnazjum - ..... osób		
5.	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Krośniewice z siedzibą w Urzędzie Miejskim w Krośniewicach		
6.	Nakłady do poniesienia	8 235 200,00		
7.	Źródła finansowania			
	lata	2007	2008	2009
7.1	Budżet Gminy	3 175 200,00	384 000,00	375 000,00
7.2	Budżet Państwa			
7.3	Środki Unii Europejskiej		2 176 000,00	2 125 000,00
7.4	Inne			
8.	Razem	3 175 200,00	2 560 000,00	2 500 000,00

Zadanie 4

1.	Nazwa zadania	„Modernizacja drogi Stara Wieś - Franki ”		
2.	Zgodność planem zagospodarowania przestrzennego	zgodny		
3.	Harmonogram realizacji			
3.1	Data rozpoczęcia	2008		
3.2	Data zakończenia	2009		
4.	Planowane efekty końcowe			
4.1	Produkty	➤ długość zmodernizowanej drogi gminnej – .... km		
4.2	Rezultaty	➤ skrócenie czasu przejazdu drogą gminną - .... min		
5.	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Krośniewice		
6.	Nakłady do poniesienia	5 195 000,00		
7.	Źródła finansowania			
	lata	2008	2009	2010
7.1	Budżet Gminy	3 750,00	775 500,00	0,00
7.2	Budżet Państwa			
7.3	Środki Unii Europejskiej	21 250,00	4 394 500,00	0,00
7.4	Inne			
8.	Razem	25 000,00	5 170 000,00	0,00

Zadanie 5

1.	Nazwa zadania	„Modernizacja drogi Pawlikowice - Nowe ”		
2.	Zgodność planem zagospodarowania przestrzennego	zgodny		
3.	Harmonogram realizacji			
3.1	Data rozpoczęcia	2007		
3.2	Data zakończenia	2008		
4.	Planowane efekty końcowe			
4.1	Produkty	➤ długość zmodernizowanej drogi gminnej – .... km		
4.2	Rezultaty	➤ skrócenie czasu przejazdu drogą gminną - .... min		
5.	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Krośniewice z siedzibą w Urzędzie Miejskim w Krośniewicach		
6.	Nakłady do poniesienia	4 320 000,00		
7.	Źródła finansowania			
	lata	2008		
7.1	Budżet Gminy	1 080 000,00		
7.2	Budżet Państwa			
7.3	Środki Unii Europejskiej	3 240 000,00		
7.4	Inne			
8.	Razem	4 320 000,00		

Zadanie 6

1.	Nazwa zadania	„Budowa Zintegrowanego Systemu e-Usług publicznych Województwa Łódzkiego (Wrota Regionu Łódzkiego) ” - zabezpieczenie wkładu własnego Gminy Krośniewice dla projektu		
2.	Zgodność planem zagospodarowania przestrzennego			
3.	Harmonogram realizacji			
3.1	Data rozpoczęcia	2008		
3.2	Data zakończenia	2010		
4.	Planowane efekty końcowe			
4.1	Produkty	➤		
4.2	Rezultaty	➤		
5.	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Krośniewice (Urząd Marszałkowski w Łodzi)		
6.	Nakłady do poniesienia	24 000,00		
7.	Źródła finansowania			
	lata	2008	2009	2010
7.1	Budżet Gminy	0,00	24 000,00	3 000,00
7.2	Budżet Państwa			
7.3	Środki Unii Europejskiej			
7.4	Inne			
8.	Razem	0,00	24 000,00	3 000,00

Zadania do realizacji w ramach PROW 2007-2013

Zadanie 1

1.	Nazwa zadania	„Polepszenie jakości i dystrybucji wody w Gminie Krośniewice poprzez modernizację Stacji Uzdatniania Wody oraz budowę sieci wodociągowej”		
2.	Zgodność planem zagospodarowania przestrzennego	zgodny		
3.	Harmonogram realizacji			
3.1	Data rozpoczęcia	2008		
3.2	Data zakończenia	2010		
4.	Planowane efekty końcowe			
4.1	Produkty	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba zmodernizowanych stacji uzdatniania wody - ... szt. ➤ długość wybudowanej sieci wodociągowej - .... km 		
4.2	Rezultaty	➤ ilość pobieranej i uzdatnianej wody - ..... m ³ /doba		
5.	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Krośniewice		
6.	Nakłady do poniesienia	3 130 000,00		
7.	Źródła finansowania			
	lata	2008	2009	2010
7.1	Budżet Gminy	47 500,00	375 000,00	360 000,00
7.2	Budżet Państwa			
7.3	Środki Unii Europejskiej	142 500,00	1 125 000,00	1 080 000,00
7.4	Inne			
8.	Razem	190 000,00	1 500 000,00	1 440 000,00

Zadanie 2

1.	Nazwa zadania	„Remont stadionu miejskiego w Krośniewicach”			
2.	Zgodność planem zagospodarowania przestrzennego	zgodny			
3.	Harmonogram realizacji				
3.1	Data rozpoczęcia	2007			
3.2	Data zakończenia	2011			
4.	Planowane efekty końcowe				
4.1	Produkty	➤ liczba zmodernizowanych obiektów sportowo – rekreacyjnych - .... szt.			
4.2	Rezultaty	➤ liczba osób korzystających ze zmodernizowanych obiektów sportowo – rekreacyjnych - .... osób			
5.	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Krośniewice z siedzibą w Urzędzie Miejskim w Krośniewicach			
6.	Nakłady do poniesienia	2 900 000,00			
7.	Źródła finansowania				
	lata	2008	2009	2010	2011
7.1	Budżet Gminy	150 000,00	225 000,00	225 000,00	1 800 000,00
7.2	Budżet Państwa				
7.3	Środki Unii Europejskiej	50 000,00	225 000,00	225 000,00	
7.4	Inne				
8.	Razem	200 000,00	450 000,00	450 000,00	1 800 000,00

7. POWIĄZANIE ZADAŃ REALIZOWANYCH W RAMACH PRLu Z INNYMI DZIAŁANAMI

Realizacja zadań umieszczonych w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Krośniewice 2008-2013 jest procesem planowym. Cele oraz działania w nim zapisane są spójne z zapisami dokumentów strategicznych poziomu Gminnego (tj. Strategią Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Krośniewice, Gminnym Programem Ochrony Środowiska, Gminnym Programem Gospodarki Odpadami) oraz wyższych szczebli.

Zapisy Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Krośniewice są spójne z Narodowym Planem Rozwoju, Strategią Województwa Łódzkiego oraz Strategią Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Krośniewice na lata 2006 – 2015 i uwzględniają zapisy projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013.

Większość działań przewidzianych do realizacji przez niniejszy Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Krośniewice na lata 2007-2013 wynika z założeń programowych **Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego** m.in. w ramach działań związanych z poprawą warunków życia mieszkańców regionu poprzez poprawę jakości środowiska, działań związanych z podniesieniem poziomu wykształcenia mieszkańców województwa oraz zwiększania dostępności gospodarczej regionu.

Głównymi celami rozwoju Województwa Łódzkiego są:

I. Wzrost ogólnego poziomu cywilizacyjnego województwa

- Podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców województwa
- Podniesienie jakości życia
- Podniesienie poziomu aktywności społecznej

II. Poprawa pozycji konkurencyjnej gospodarki województwa

- Zwiększenie dostępności gospodarczej regionu
- Tworzenie nowoczesnej, prorozwojowej i innowacyjnej bazy gospodarczej
- Budowa społeczeństwa informacyjnego
- Trwały i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich
- Podniesienie ogólnego poziomu zatrudnialności i mobilności zawodowej mieszkańców województwa
- Tworzenie, w kraju i za granicą, wizerunku regionu przyjaznego i atrakcyjnego do zamieszkania, inwestowania i współpracy

III. Stworzenie rzeczywistego regionu społeczno – ekonomicznego posiadającego własną podmiotowość kulturową i gospodarczą

- Uporządkowanie gospodarki przestrzennej
- Poprawa warunków życia mieszkańców regionu poprzez poprawę jakości środowiska

Zapisy Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Krośniewice na lata 2007-2013 są zgodne z **Wojewódzkim Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Łódzkiego**, zakładającym redukcję ładunku substancji biogenych ze ścieków komunalnych oraz zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych, a w ramach gospodarki wodnej – zaspokojenie zapotrzebowania mieszkańców w dobrą jakościowo wodę do picia.

Zapisy Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Krośniewice na lata 2007-2013 są zgodne z Planem Rozwoju Powiatu Kutnowskiego z wieloletnim programem inwestycyjnym na lata 2007 – 2013, Strategią Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Kutnowskiego na lata 2007-2015 oraz Planem Ochrony Środowiska Powiatu kutnowskiego w zakresie przyjętych do realizacji przez te opracowania celów.

Ponadto zapisy Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Krośniewice na lata 2007-2013 są spójne ze Zintegrowaną strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Kutnowskiego.

8. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI EFEKTÓW REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Wszystkie zadania przyjęte do realizacji w ramach dofinansowania z budżetu UE objęte zostaną monitoringiem rzeczowym, który dostarczy danych obrazujących postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwi ocenę jego wykonania. Realizacja Planu Rozwoju Lokalnego będzie poddawana sprawdzeniu pod koniec okresu programowania (lata 2007 - 2013). Kontroli podlegać będzie stopień realizacji poszczególnych celów, monitorowanie postępu wdrażania zaplanowanych działań, ich zgodność z założonym harmonogramem realizacji, sposób finansowania oraz zaplanowane rezultaty.

Wskaźniki obrazujące postęp we wdrażaniu oraz rezultaty tych działań są podzielone na dwie kategorie:

- wskaźniki produktu – odnoszące się do rzeczowych efektów działania,
- wskaźniki rezultatu – odpowiadają one bezpośrednim i natychmiastowym efektem wynikającym z wdrożenia programu,

W trakcie realizacji Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2007 –2013, jak również dla wymienionych w Planie Rozwoju Lokalnego kierunków działania stopień realizacji poszczególnych działań zostanie określony przy pomocy wskaźników produktu i rezultatu.

W tabeli poniżej zaproponowano rodzaje wskaźników dla różnych rodzajów zadań oraz sposób ich pomiaru.

Wskaźniki produktu:

Lp.	Wskaźnik	jednostka miary	sposób pomiaru
1.	długość wybudowanej kanalizacji rozdzielczej	km	protokoły odbioru końcowego
2.	liczba wybudowanych pompowni ścieków	km	protokoły odbioru końcowego
3.	liczba zmodernizowanych Stacji Uzdatniania Wody	szt.	protokoły odbioru końcowego
4.	ilość rozbudowanych oczyszczalni ścieków	szt.	protokoły odbioru końcowego
5.	ilość wybudowanej sieci wodociągowej	km	protokoły odbioru końcowego
6.	ilość wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	protokoły odbioru końcowego
7.	ilość nowo wybudowanych budynków z zakresu infrastruktury edukacyjnej	szt.	protokoły odbioru końcowego
8.	długość zmodernizowanej drogi gminnej	km	protokoły odbioru końcowego
9.	liczba zmodernizowanych obiektów sportowo - rekreacyjnych	szt	protokoły odbioru końcowego

Wskaźniki rezultatu:

Lp.	Wskaźnik	jednostka miary	sposób pomiaru
1.	ilość ścieków odprowadzana do kanalizacji zbiorczej	m3/doba	dane operatora
2.	liczba osób korzystających z kanalizacji zbiorczej	osoby	dane operatora
2.	ilość oczyszczonych ścieków	m3/doba	dane operatora
3.	ilość ścieków oczyszczana w przydomowych oczyszczalniach ścieków	osoby	dane operatora
4.	ilość mieszkańców objętych przydomowymi oczyszczalniami ścieków	osoby	dane dla Urzędu Miejskiego
5.	liczba uczniów uczących się w nowowytbudowanym budynku gimnazjum	osoby	dane dla Urzędu Miejskiego
5.	skrócenie czasu przejazdu drogą gminną	min	dane dla Urzędu Miejskiego
5.	liczba osób korzystających ze zmodernizowanych obiektów sportowo - rekreacyjnych	osoby	dane dla Urzędu Miejskiego
5.	ilość pobieranej i uzdatnianej wody	m3/doba	dane operatora

Oprócz wyżej wymienionych wskaźników w wyniku realizacji zadań zaplanowanych w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Krośniewice na lata 2007-2013 osiągnięte zostaną także wskaźniki ogólne: np.:

- poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie gminy
- polepszenie stanu dróg gminnych,
- poprawa dostępności obiektów oświatowych,
- poprawa dostępność obiektów kulturowych,
- poprawa warunków życia mieszkańców Gminy Krośniewice.

9. PLAN FINANSOWY NA LATA 2007 – 2013 I NA NASTĘPNE LATA

Podstawą opracowania tabeli WPI były w pierwszym etapie zhierarchizowane potrzeby inwestycyjne gminy Krośniewice zdeterminowane przyjętymi wcześniej kierunkami rozwoju gminy. Następnym kryterium rozmieszczenia zadań w zaktualizowanej tabeli były określone po analizie finansowej gminy możliwości finansowania poszczególnych przedsięwzięć, w poszczególnych latach z uwzględnieniem środków własnych i możliwego dofinansowania z funduszy strukturalnych i innych zewnętrznych źródeł finansowania.

Podczas działań mających na celu rozmieszczenie zaproponowanych inwestycji w poszczególnych latach wzięto pod uwagę możliwości pozyskania zewnętrznych środków finansowych z europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. Jednakże fundusze strukturalne nie były w procesie planowania jedynym źródłem pozyskania środków finansowych z zewnątrz. Planowane inwestycje oparte zostały również o dofinansowanie z Norweskiego Mechanizmu Finansowanego, Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 oraz możliwości, jakie daje obecnie ustawa o partnerstwie publiczno-prywatnym.

Wysokość procentowego udziału dofinansowania ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej przyjęto następująco:

- 80 % - ze środków budżetu UE.

Maksymalna stopa współfinansowania UE w programach operacyjnych w perspektywie finansowej na lata 2007 – 2013 wynosi 85 % kosztów, jednakże w montażu finansowym w tabeli WPI przyjęto udział w wysokości 80 % z uwagi na finansowanie jedynie wydatków kwalifikowanych, co uzasadnia utrzymanie w dalszym ciągu tego poziomu dofinansowania,

Na zmianę tabeli Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Gminy Krośniewice na lata 2007-2013 może mieć wpływ wiele czynników, np. zmiana następować będzie w przypadku kiedy inwestycja nie otrzyma wsparcia zewnętrznego i wówczas należy wskazać inne źródło finansowania przedsięwzięcia o ile wcześniej projektowana była dla tej inwestycji dotacja ze środków zewnętrznych. Ewentualnie możliwe jest również zrezygnowanie z realizacji planowanego zadania.

Tabela 48. WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY GMINY KROŚNIEWICE NA LATA 2008-2013

Lp.	Nazwa zadania	Nazwa jednostki realizującej	Termin realizacji		Źródła finansowania	Łączne nakłady	Dotyczące nakłady (poniesione w 2007r)	Lata / Koszty w PLN					
			rozp.	zak.				2008	2009	2010	2011	2012	2013
1.	„Budowa sieci kanalizacji rozdzielczej wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków na terenie aglomeracji Krośniewice”*	Gmina K-ce z siedzibą w Urzędzie Miejskim w Krośniewicach	2007	2010	ogółem	8 740 570,00	12 170,00	2 333 400,00	4 185 000,00	2 210 000,00			
					środki UE*	7 355 189,66		1 963 556,10	3 521 677,50	1 859 715,00			
					środki BP**								
					śr. własne	1 385 380,34		369 843,90	663 322,50	350 285,00			
					w tym								
					budżet gminy								
					fundusz***	1 385 380,34	12 170,00	369 843,90	663 322,50	350 285,00			
					śr. jednostki real.****								
	pożyczka/kredyt												
2.	„Budowa Gimnazjum w Krośniewicach ”	Gmina K-ce z siedzibą w Urzędzie Miejskim w Krośniewicach	2007	2009	ogółem	8 235 200,00	3 175 200	2 560 000,00	2 500 000,00				
					środki UE*	6 999 920,00		2 176 000,00	2 125 000,00				
					środki BP**								
					śr. własne	1 235 280,00		384 000,00	375 000,00				
					w tym								
					budżet gminy	1 235 280,00	3 175 200	384 000,00	375 000,00				
					fundusz***								
					śr. jednostki real.****								
	pożyczka/kredyt			3 175 200									

* w skład projektu „Budowa sieci kanalizacji rozdzielczej wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków na terenie aglomeracji Krośniewice” wchodzi następujące zadania inwestycyjne:

- Budowa kanalizacji sanitarnej dla zachodniej części miasta Krośniewice
- Budowa kanalizacji sanitarnej dla wschodniej części miasta Krośniewice
- Budowa kanalizacji sanitarnej do terenów inwestycyjnych miasta Krośniewice
- Modernizacja oczyszczalni ścieków w Pawlikowicach

Lp.	Nazwa zadania	Nazwa jednostki realizującej	Termin realizacji		Źródła finansowania	Łączne nakłady	Dotychczasowe nakłady (poniesione w 2007r)	Lata / Koszty w PLN					
			rozp.	zak.				2008	2009	2010	2011	2012	2013
3.	„Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Krośniewice” (etap I)	Związek Gmin Regionu Kutnowskiego / Gmina Krośniewice	2008	2010	ogółem	3 890 000,00		890 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00			
					środki UE*	3 306 500,00		756 500,00	1 275 000,00	1 275 000,00			
					środki BP**								
					śr. własne	583 500,00		133 500,00	225 000,00	225 000,00			
					w tym								
					budżet gminy	583 500,00		133 500,00	225 000,00	225 000,00			
					fundusz***								
					śr. jednostki real.****								
					pożyczka/kredyt								
4.	„Polepszenie jakości i dystrybucji wody w Gminie Krośniewice poprzez modernizację Stacji Uzdatniania Wody oraz budowę sieci wodociągowej” **	Gmina K-ce z siedzibą w Urzędzie Miejskim w Krośniewicach	2007	2010	ogółem	3 130 000,00	0,00	190 000,00	1 500 000,00	1 440 000,00			
					środki UE*	2 347 500,00		142 500,00	1 125 000,00	1 080 000,00			
					środki BP**								
					śr. własne	782 500,00		47 500,00	375 000,00	360 000,00			
					w tym								
					budżet gminy								
					fundusz***	782 500,00		47 500,00	375 000,00	360 000,00			
					śr. jednostki real.****								
					pożyczka/kredyt								

** w skład projektu „Polepszenie jakości i dystrybucji wody w Gminie Krośniewice poprzez modernizację Stacji Uzdatniania Wody oraz budowę sieci wodociągowej” wchodzi następujące zadania inwestycyjne:

- Spięcia sieci wodociągowych w Gminie Krośniewice
- Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Nowem 62
- Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Krośniewicach

Lp.	Nazwa zadania	Nazwa jednostki realizującej	Termin realizacji		Źródła finansowania	Łączne nakłady	Dotychczasowe nakłady (poniesione w 2007r)	Lata / Koszty w PLN					
			rozp.	zak.				2008	2009	2010	2011	2012	2013
5.	„Budowa Zintegrowanego Systemu e-Uслуг publicznych Województwa Łódzkiego (Wrota Regionu Łódzkiego) ” - zabezpieczenie wkładu własnego Gminy Krośniewice dla projektu	Gmina K-ce z siedzibą w Urzędzie Miejskim w Krośniewicach	2008	2010	ogółem	24 000	0,00	0,00	21 000,00	3 000,00			
					środki UE*								
					środki BP**								
					śr. własne	24 000	0,00	0,00	21 000,00	3 000,00			
6.	„Modernizacja drogi Stara Wieś - Franki”	Związek Gmin Regionu Kutnowskiego	2008	2009	ogółem	5 195 000,00		25 000,00	5 170 000,00				
					środki UE*	4 415 750,00		21 250,00	4 394 500,00				
					środki BP**								
					śr. własne	779 250,00		3 750,00	775 500,00				
7.	„Modernizacja drogi Nowe – Pawlikowice”	Związek Gmin Regionu Kutnowskiego	2007	2008	ogółem	4 320 000,00		4 320 000,00					
					środki UE*	3 240 000,00		3 240 000,00					
					środki BP**								
					śr. własne	1 080 000,00		1 080 000,00					
8.	„Remont stadionu miejskiego w Krośniewicach”	Gmina K-ce z siedzibą w Urzędzie Miejskim w Krośniewicach	2008	2010	ogółem	2 900 000,00	0,00	200 000,00	450 000,00	450 000,00	1 800 000,00		
					środki UE*	500 000,00		50 000,00	225 000,00	225 000,00			
					środki BP**								
					śr. własne	2 400 000		200 000,00	225 000,00	225 000,00	1 800 000,00		
9.	„Budowa cmentarza komunalnego”	Gmina K-ce z siedzibą w Urzędzie Miejskim w Krośniewicach	2007	2010	ogółem	4 633 000,00		100 000,00	500 000,00	1 200 000,00			
					środki UE*								
					środki BP**								
					śr. własne	4 633 000,00		100 000,00	500 000,00	1 200 000,00			

Plan finansowy dla zadań realizowanych w ramach RPO WŁ oraz PROW

Zadania realizowane w ramach RPO WŁ 2007-2013

Źródła dofinansowania	Lata realizacji projektów / zadań inwestycyjnych		
	2008	2009	2010
Budżet gminy	1 971 093,90	2 059 822,50	578 285,00
Budżet państwa			
środki prywatne			
środki Unii Europejskiej	8 157 306,10	11 316 177,50	3 134 715
Inne			
Razem	10 128 400,00	13 376 000,00	3 713 000,00

Zadania realizowane w ramach PROW 2007 – 2013

Źródła dofinansowania	Lata realizacji projektów / zadań inwestycyjnych		
	2008	2009	2010
Budżet gminy	197 500,00	600 000,00	585 000,00
Budżet państwa			
środki prywatne			
środki Unii Europejskiej	192 500,00	1 350 000,00	1 305 000,00
Inne			
Razem	390 000,00	1 950 000,00	1 890 000,00

Zadania realizowane w ramach RPO WŁ 2007-2013 oraz PROW 2007 – 2013

Źródła dofinansowania	Lata realizacji projektów / zadań inwestycyjnych		
	2008	2009	2010
Budżet gminy	2 168 593,90	2 659 822,50	1 741 570,00
Budżet państwa			
środki prywatne			
środki Unii Europejskiej	8 349 806,10	12 666 177,50	4 439 715,00
Inne			
Razem	10 518 400,00	15 326 000,00	5 603 000,00

10. SYSTEM WDRAŻANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Proces wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Krośnice jest przedsięwzięciem złożonym z uwagi na charakter strategiczny dokumentu oraz jego holistyczny charakter i wielowątkowość, i jednocześnie procesem wymagającym jednocześnie ciągłego monitorowania.

Wdrażanie zaktualizowanej wersji Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Krośnice będzie miało początek poprzez wprowadzenie go w życie uchwałą Rady Miejskiej w Krośnicach.

W związku z powyższym za jego wdrażanie odpowiedzialny będzie:

- Burmistrz Gminy Krośnice oraz Urząd Miejski w Krośnicach;
- Kierownik Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośnicach;
- Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Krośnicach
- Dyrektor Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Krośnicach,
- Prezes Zakładu Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Krośnicach.

Wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego będzie miało miejsce poprzez:

- zlecenie przygotowania dokumentacji technicznej zadań ujętych w Planie,
- przygotowanie i składanie wniosków o dofinansowanie projektów ze środków zewnętrznych;
- bezpośrednią realizację zadań i projektów (przygotowanie i przeprowadzenie postępowań zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych oraz w ich wyniku realizowanie robót budowlanych, usług i dostaw);
- przygotowywanie informacji o realizacji zadań i projektów zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego;
- przedkładanie sprawozdań Radzie Miejskiej w Krośnicach.

11. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ PLANU

11.1. SYSTEM MONITOROWANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Celem prowadzenia monitoringu realizacji Planu Rozwoju lokalnego jest utrzymanie odpowiedniej efektywności realizacji Planu.

Funkcję instytucji monitorującej realizację Planu Rozwoju Lokalnego pełnił będzie powołany zarządzeniem Zespół ds. Monitoringu Realizacji Planu Rozwoju Lokalnego składający się min. z pracowników Urzędu Miejskiego oraz pracowników jednostek podporządkowanych Gminie.

Jego zakres zadań obejmował będzie min.:

- zbieranie danych informujących o postępie realizacji Planu
- zbieranie danych informujących o zgodności realizacji zadań zawartych w Planie
- przygotowanie działań oraz materiałów w zakresie promocji i informacji o planie
- nadzór nad zgodnością realizacji planu z dokumentami programowymi
- przygotowanie corocznej informacji na temat realizacji Planu w danym roku,

W celu zachowania ciągłości procesu przygotowania Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Krośniewice na lata 2007-2013 i jego realizacji w skład Zespołu ds. Monitoringu Realizacji wchodzić będą mogli członkowie Komisji ds. aktualizacji planu Rozwoju Lokalnego Gminy Krośniewice na lata 2007 – 2013. Powołanie oraz określenie składu Zespołu ds. Monitoringu dokonane zostanie zarządzeniem Burmistrza Krośniewic. W przypadku przedstawiciela Rady Miejskiej w Krośniewicach, który będzie wchodził w skład w/w Zespołu – jego wybór musi zostać zatwierdzony uchwałą Rady Miejskiej.

Zebrania Zespołu ds. Monitoringu odbywać się będą co najmniej raz w roku, po zakończeniu podokresu monitoringowego (w styczniu roku następnego). Członkowie Zespołu ds. Monitoringu analizować będą informacje na temat wdrażanych projektów oraz całego Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Krośniewice na lata 2007 – 2013 w aspekcie finansowym oraz rzeczowym (w kontekście ilościowym oraz jakościowym). Obowiązkiem Zespołu jest zebranie szczegółowych informacji na temat realizacji Planu w formie raportu monitoringującego (zgodnie z załącznikiem nr 1 do Planu). Celem takiej analizy jest zapewnienie zgodności realizacji projektów i Planu z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami. Jeśli w raportach monitoringowych ujawnione zostaną problemy związane z wdrażaniem Planu, Komitet Monitorujący powinien zaproponować działania mające na celu wyeliminowanie zaistniałych trudności. Na koniec okresu programowania Komitet Monitorujący sporządzi raport końcowy, obrazujący faktyczną realizację zadań w kontekście założeń Planu Rozwoju Lokalnego. W raporcie tym będą również ujęte i wyjaśnione rozbieżności pomiędzy zapisami Planu a jego faktycznym wykonaniem. Raport ten będzie dostępny do wglądu w Urzędzie Miejskim w Krośniewicach.

11.2. SPOSOBY OCENY PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Dla każdego zakończonego projektu zostanie opracowany przez wyznaczoną do tego celu osobę lub grupę osób nie należących do Komitetu Monitorującego (w celu zachowania niezależnej oceny), raport ewaluacyjny (zgodnie z Załącznikiem nr 2 do Planu). Celem tej ewaluacji ex – post jest określenie faktycznych efektów w ramach Planu Rozwoju Lokalnego.

Realizacja Planu Rozwoju Lokalnego rok rocznie oceniana jest przez poszczególne komisje Rady Miejskiej i samą Radę Miejską po ówczesnym przedłożeniu sprawozdania Burmistrza Krośniewic dokonanych w oparciu o pracę Komisji Koordynacyjnej. Ocenie poddawane będą stopnie zawansowania realizacji poszczególnych projektów i zadań.

11.3. SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY Z PARTNERAMI PRYWATNYMI I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Jednym z instrumentów inicjowania wspólnych przedsięwzięć partnera publicznego i prywatnego jest upublicznienie formy i sposobu składania Wniosku Przedsięwzięcia Inwestycyjnego (wg załącznika nr 3 do Planu), który może być zgłoszony zarówno przez inwestora prywatnego i organizację pozarządową o ile widzą oni jakkolwiek udział samorządu w planowanym przedsięwzięciu. Jeżeli wniosek taki znajduje swoje uzasadnienie w realizacji celów określonych w niniejszym planie Rozwoju lokalnego Gminy Krośniewice na lata 2007 - 2013, istnieją szanse przeniesienia tego zadania do tabeli WPI, w przypadku pozytywnej opinii Komitetu Monitorującego.

11.4. DZIAŁANIA INFORMACYJNE I PROMOCJA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Główna instytucja odpowiedzialną za promocję Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Krośniewice na lata 2007-2013 a także za możliwość uzyskania informacji oraz za promocję działań i zadań inwestycyjnych realizowanych zgodnie z Planem będzie Urząd Miejski w Krośniewicach.

Grupami docelowymi prowadzonych działań promocyjnych będą mieszkańcy Gminy Krośniewice, potencjalni beneficjenci, partnerzy społeczno – gospodarczy, regionalne i lokalne władze oraz inne władze publiczne. Każda osoba będzie miała możliwość uzyskania informacji o aktualnym stanie prac wdrożeniowych Planu.

Public Relations, którego zadaniem jest upowszechnianie zamierzeń Planu Rozwoju Lokalnego opierać się będzie o trzy formy komunikacji:

- Internet,
- Prasa lokalna, regionalna i centralna,
- Promocja i reklama bezpośrednia.

Internet będzie głównym dostawcą informacji o Planie Rozwoju Lokalnego włącznie z publikacją Wniosku Przedsięwzięcia Inwestycyjnego jako formy aplikowania zadań.

W witrynie internetowej Gminy Krośniewice zostanie utworzona podstrona poświęcona Planowi Rozwoju Lokalnego z zamieszczonymi dokumentami w plikach pdf.

Internet służyć będzie również komunikacji pomiędzy bezpośrednio odpowiedzialnym za wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego, a zainteresowanymi podmiotami samorządowymi, biznesowymi i organizacjami pozarządowymi.

Prasa lokalna, regionalna i centralna służyć będzie jedynie upowszechnianiu informacji w różnych kręgach potencjalnych beneficjentów i wykonawców Planu Rozwoju Lokalnego o istnieniu takiego dokumentu i sposobie jego monitorowania i wdrażania, kierując do źródła informacji, jakim będzie Internet.

Promocja i reklama bezpośrednia podejmowana przede wszystkim w celu opublikowania i rozpowszechniania zmian i nowelizacji Planu Rozwoju Lokalnego, w celu zapewnienia społecznej akceptacji oraz informowania opinii publicznej o możliwościach aktywnego uczestnictwa. Będzie skierowana również do wybranych, potencjalnych wykonawców, inwestorów zidentyfikowanych na podstawie analizy przedsięwzięć inwestycyjnych zawartych w tabeli WPI Planu Rozwoju Lokalnego.

Materiały promocyjne winny w miarę możliwości: określać min. cele realizacji poszczególnych zadań w ramach Planu, planowane wskaźniki osiągnięć oraz źródła finansowania projektów.

Celem upowszechniania informacji oraz promocji Planu Rozwoju lokalnego Gminy Krośniewice na lata 2007-2013 jest:

- informowanie o możliwościach wykorzystania środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na realizację projektów służących rozwojowi lokalnemu;
- informowanie o planach realizacji poszczególnych zadań i projektów realizowanych na terenie Gminy Krośniewice w latach 2007 – 2013.

12. SPIS TABEL

Tabela 1. Wykaz jednostek pomocniczych Gminy Krośniewice:	6
Tabela 2. Przekrój statystyczny ludności Gminy Krośniewice (wg stanu na dzień 31.12.2007r.):	7
Tabela 3. Liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach Gminy Krośniewice (stan na dzień 31.03.2008r.)	8
Tabela 4. Zestawienie zbiorcze naturalnych i sztucznych zbiorników wodnych według ewidencji urządzeń melioracyjnych.	13
Tabela 5. Wyniki pomiarów hałasu drogowego wykonane w Krośniewicach w 2001 r. - pora dzienna	15
Tabela 6. Wyniki pomiarów hałasu drogowego wykonane w Krośniewicach w 2001 r. - pora nocna	15
Tabela 7. Struktura księgozbioru Biblioteki Publicznej w Krośniewicach.	23
Tabela 8. Wykaz ulic w mieście Krośniewice zaliczonych do kategorii dróg gminnych.	30
Tabela 9. Wykaz dróg zaliczonych do kategorii dróg gminnych – teren wiejski Gminy Krośniewice.	31
Tabela 10. Struktura własności gruntów na terenie gminy	40
Tabela 11. Tereny inwestycyjne w gminie Krośniewice	41
Tabela 12. Liczba mieszkańców w Gminie Krośniewice w latach 2000- 2007	46
Tabela 13. Liczba mieszkańców w Gminie Krośniewice wg wieku w latach 2000- 2007	46
Tabela 14. Liczba urodzeń i zgonów oraz przyrost naturalny w Gminie Krośniewice w latach 2000-2007	46
Tabela 15. Saldo migracji w Gminie Krośniewice w latach 2000 – 2007	47
Tabela 16. Zasoby mieszkaniowe znajdujące się na terenie Gminy Krośniewice według rodzaju własności	48
Tabela 17. Przestępczość ogólna	49
Tabela 18. Przestępstwa o charakterze kryminalnym	49
Tabela 19. Bezpieczeństwo publiczne – przestępstwa stwierdzone w Gminie Krośniewice	49
Tabela 20. Bezpieczeństwo publiczne – wskaźnik wykrywalności dla Gminy Krośniewice	50
Tabela 21. Statystyka kolizji, wypadków oraz ich ofiar śmiertelnych na terenie Gminy Krośniewice	50
Tabela 22. Sytuacja pożarowa w Gminie Krośniewice w latach 2000 – 2007	51
Tabela 23. Porównanie ilości pożarów, miejscowych zagrożeń, fałszywych alarmów oraz ogólnej liczby zdarzeń w 2007r. w gminie Krośniewice.	51
Tabela 24. Udział jednostek OSP w akcjach ratowniczo- gaśniczych w latach 2003-2007	51
Tabela 25. Występowanie terenów zalewowych w gminie Krośniewice.	51
Tabela 26. Dzieci w przedszkolu	52
Tabela 27. Dzieci w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	52
Tabela 28. Statystyki szkół podstawowych	52
Tabela 29. Liczba uczniów szkółach podstawowych w Gminie Krośniewice.	53
Tabela 30. Statystyki gimnazjów	53
Tabela 31. Statystyki szkół ponadgimnazjalnych	53
Tabela 32. Liczba dzieci objętych dożywianiem w szkołach w latach 2000 – 2007	63
Tabela 33. Powody przyznania pomocy społecznej na przełomie lat 2004 – 2007	64
Tabela 34. Liczba osób, rodzin oraz kwota przyznanych świadczeń na przełomie lat 2004 – 2007	66
Tabela 35. Bezrobotni według struktury wieku	68
Tabela 36. Bezrobotni wg grup wykształcenia	68
Tabela 37. Liczba bezrobotnych wg stażu pracy	69
Tabela 38. Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy	69
Tabela 39. Zatrudnianie osób w ramach programów przez Urząd Miejski w Krośniewicach.	69
Tabela 40. Struktura gruntów w Gminie Krośniewice:	70
Tabela 41. Struktura gospodarstw rolnych wg wielkości	70
Tabela 42. Rozliczenie powierzchni gruntów wg klas	70
Tabela 43. Szacunkowy średni stan pogłowia zwierząt przedstawia się następująco:	71
Tabela 44. Liczba wykreśleń i wpisów w ewidencji gospodarczej gminy	71
Tabela 45. Struktura prowadzonej działalności gospodarczej przedstawia się następująco:	71
Tabela 46. Jednostki gospodarcze zarejestrowane wg sektorów w latach 2000-2007	73
Tabela 47. Miejsca noclegowe na terenie Gminy Krośniewice (stan na maj 2008r.)	73
Tabela 48. WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY GMINY KROŚNIEWICE	98

13. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie Gminy Krośniewice w województwie Łódzkim oraz w powiecie kutnowskim.	5
Rysunek 2. Granice sołectw w Gminie Krośniewice	6
Rysunek 3. Przyrost naturalny w Gminie Krośniewice w latach 2000- 2007	47
Rysunek 4. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2007 roku	59
Rysunek 5. Kwota świadczeń udzielonych przez MGOPS 2007 roku w ramach zadań zleconych obowiązkowych	60
Rysunek 6. Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w ramach zadań zleconych obowiązkowych realizowanych przez MGOPS 2007 roku	60
Rysunek 7. Liczba świadczeń udzielonych przez MGOPS MOPS 2007 roku w ramach zadań zleconych obowiązkowych	61
Rysunek 8. Kwota świadczeń udzielonych przez MGOPS w 2007 roku w ramach zadań własnych	61
Rysunek 9. Liczba świadczeń udzielonych przez MGOPS w 2007 roku w ramach zadań własnych	62
Rysunek 10. Kwota wypłaconych w 2007 roku świadczeń rodzinnych i zaliczki alimentacyjnej	62
Rysunek 11. Powody przyznania pomocy społecznej na przełomie lat 2004 – 2007 przedstawione w formie graficznej	62
Rysunek 12. Obszary o potencjalnych dążeniach agroturystycznych na terenie Związku Gmin Regionu Kutnowskiego	74

Raport monitoringowy z realizacji projektu

1. Tytuł projektu: .....

2. Kolejny numer raportu monitoringowego i okres objęty raportem: .....

3. Dane teleadresowe osoby przygotowującej: .....

4. Opis działań zrealizowanych w okresie objętym raportem monitoringowym: .....

5. Harmonogram realizacji projektu

a). planowany

etapy realizacji projektu	rok				rok				rok				rok			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV

b). rzeczywisty

etapy realizacji projektu	rok				rok				rok				rok			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV

6. Działania jakie zostaną realizowane w najbliższym czasie: .....

7. Informacje o problemach wiązanych z realizacją projektu: .....

8. Finansowa realizacja projektu

etapy realizacji projektu	źródło 1		źródło 2		źródło 3		razem	
	planowane wydatki	faktyczne wydatki	planowane wydatki	faktyczne wydatki	planowane wydatki	faktyczne wydatki	planowane wydatki	faktyczne wydatki
razem								

9. Uwagi: .....

Raport ewaluacyjny realizacji projektu

1. Tytuł projektu: .....

2. Dane teleadresowe osoby przygotowującej: .....

3. Cele

a) zakładane: .....

b) osiągnięte: .....

4. Użyteczność realizacji projektu – tj. porównanie efektów przeprowadzenia inwestycji (wskaźników) w stosunku do wartości zakładanych w projekcie: .....

5. Uwagi: .....

WNIOSEK **PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNEGO DO PRL**

NAZWA ZADANIA:

Propozycja nazwy zadania inwestycyjnego.

OSOBA ODPOWIEDZIALNA ZA REALIZACJĘ ZADANIA:

Osobą odpowiedzialną za realizację zadania jest szef jednostki zgłaszającej zadanie lub osoba przez niego wskazana.

BENEFICJENT:

Beneficjentem jest grupa mieszkańców gminy, która będzie korzystać z efektów zadania po jego realizacji (np. młodzież gminy, mieszkańcy osiedla, wszyscy mieszkańcy Gminy Krośniewice, czytelnicy biblioteki, itp.).

KRÓTKI OPIS PROJEKTU:

W tym punkcie należy wykazać m.in.: związek funkcjonalny lub techniczny z innymi realizowanymi zadaniami; obowiązek realizacji wynikający z przepisów.

W tym punkcie m.in. należy określić czy planowane przedsięwzięcie posiada opracowaną dokumentację techniczną oraz czy posiada pozwolenie na budowę. Jeżeli spełnienie tych warunków nie jest wymagane należy również to zapisać. Należy również opisać aktualne zaawansowanie prac nad realizacją zadania inwestycyjnego.

LOKALIZACJA:

Określając lokalizację należy umiejscowić planowane przedsięwzięcie, podając adres/numer działki, podać inne dane charakteryzujące nieruchomość, w tym także formę władania gruntem - czyja własność, (jeśli grunt objęty jest umową dzierżawy- określić jej okres obowiązywania). Należy również określić czy planowane przedsięwzięcie jest zgodne z aktualnym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Jeżeli spełnienie tego warunku nie jest wymagane należy również to zapisać.

CZAS REALIZACJI PROJEKTU:

W tej pozycji należy określić proponowane ramy czasowe realizacji projektu.

EFEKT:

Ekonomiczny (mierzalny) będzie generować dodatkowe dochody, czy dodatkowe wydatki.

Społeczny zaspokaja potrzeby mieszkańców (dostępność do placówek oświaty, poprawia komunikację, itp.), poprawia aktywność zawodową mieszkańców, stwarza warunki do ożywienia inwestycyjnego wśród podmiotów gospodarczych, itp.

Inne efekty.

KOSZTY:

W niniejszej pozycji należy podać jednorazowe nakłady inwestycyjne na zadanie a także roczne koszty eksploatacji, które będą miały wpływ na budżet gminy.

ZAANGAŻOWANIE ŚRODKÓW WŁASNYCH:

W pozycji tej należy określić udział środków własnych w całkowitych nakładach inwestycyjnych; procentowo i kwotowo. Należy również wskazać, czy realizowany projekt należy do zadań własnych gminy.

WPLYW NA ŚRODOWISKO:

W niniejszej pozycji należy określić wpływ planowanego przedsięwzięcia na środowisko: pozytywny / neutralny / negatywny, oraz uzasadnić.

PARTNERZY PROJEKTU: W niniejszej pozycji należy wymienić partnerów zaangażowanych w jakikolwiek sposób (pośrednio lub bezpośrednio) w realizację projektu oraz ewentualnie wykazać, czy jest planowane i możliwe pozyskanie dodatkowych środków na realizację przedsięwzięcia z: funduszy

pomocowych Unii Europejskiej, PPP, i innych.

UZASADNIENIE:

Uzasadniając proponowane zadanie należy wykazać jego związek z innymi zadaniami zrealizowanymi lub realizowanymi, w stosunku do których posiada ono charakter komplementarny, pozwalający wzmocnić pozytywny efekt oddziaływania na otoczenie.

Data : .....

.....
podpis osoby składającej
Wniosek

.....
podpis Burmistrza

Do opracowania niniejszego wykorzystano:

- Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Krośniewice na lata 2006-2015 - przyjęta uchwałą Nr 281/L/06 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 26 października 2006 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Krośniewice na lata 2006-2015,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Krośniewice wraz z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym do roku 2013 - przyjęty uchwałą Nr 282/L/06 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 26 października 2006 r. w sprawie przyjęcia Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Krośniewice na lata 2007-2013,
- Program ochrony środowiska dla Gminy Krośniewice – przyjęty Uchwałą Nr 141/XXVI/04 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 26.08.2004r. w sprawie Programu ochrony środowiska dla Gminy Krośniewice,
- Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla miasta i gminy Krośniewice na lata 2008 – 2012,
- informacje Urzędu Miejskiego w Krośniewicach,
- informacje uzyskane z Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Krośniewicach, Zakładu Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Krośniewicach, Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośniewicach, Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Krośniewicach, Komendy Powiatowej Policji w Kutnie, Komendy Powiatowej Straży Pożarnej w Kutnie,
- „Analizę stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie działania Komendy Powiatowej Policji w Kutnie”,
- „Informację o stanie bezpieczeństwa pożarowego na terenie Powiatu kutnowskiego w 2007 roku”,
- informacje uzyskane z Banku Danych Regionalnych dostępne na stronie internetowej Urzędu Statystycznego: www.stat.gov.pl/lodz/index_PLK_HTML.htm.